

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**OKUL MÜDÜRLERİNİN MÜZİK DERSİ UYGULAMALARINDA
KARŞILAŞILAN SORUNLARIN ÇÖZÜMÜNE YÖNELİK
ÖĞRETİMSEL LİDERLİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ
(İSTANBUL-BAĞCILAR ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ertunç AKSAN

**İşletme Ana Bilim Dalı
İşletme Yönetimi Programı**

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Nesrin KALE

TEMMUZ 2015

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

OKUL MÜDÜRLERİNİN MÜZİK DERSİ UYGULAMALARINDA
KARŞILAŞILAN SORUNLARIN ÇÖZÜMÜNE YÖNELİK
ÖĞRETİMSEL LİDERLİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ
(İSTANBUL-BAĞCILAR ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ertunç AKSAN

Y1212.041270

İşletme Ana Bilim Dalı
İşletme Yönetimi Programı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Nesrin KALE
TEMMUZ 2015

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek Lisans Tez Onay Belgesi

Enstitümüz İşletme Ana Bilim Dalı İşletme Yönetimi Tezli Yüksek Lisans Programı Y1212.041270 numaralı öğrencisi **Ertunç AKSAN**'ın "OKUL MÜDÜRLERİNİN MÜZİK DERSİ UYGULAMALARINDA KARŞILAŞILAN SORUNLARIN ÇÖZÜMÜNE YÖNELİK ÖĞRETİMSEL LİDERLİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ: İSTANBUL-BAĞCILAR ÖRNEĞİ" adlı tez çalışması Enstitümüz Yönetim Kurulunun 12.06.2015 tarih ve 2015/12 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından **Ertepinar** ile Tezli Yüksek Lisans tezi olarak **Kabul** edilmiştir.

Öğretim Üyesi Adı Soyadı

İmzası

Tez Savunma Tarihi :01/07/2015

1)Tez Danışmanı: Prof. Dr. Nesrin KALE

2) Jüri Üyesi : Prof. Dr. Hamide ERTEPINAR

3) Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Somayyeh RADMARD

Not: Öğrencinin Tez savunmasında **Başarılı** olması halinde bu form **imzalanacaktır**. Aksi halde geçersizdir.

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Okul müdürlerinin müzik dersi uygulamalarında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik öğretimsel liderlik tutumlarının incelenmesi” adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yaralandığım eserlerin Bibliyografya’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim. (03.06.2015)

Ertunç AKSAN

ÖNSÖZ

Liderlik günümüzün en çok tartışılan konuları arasında yer almaktadır ve liderliğin çeşitli türlerine yönelik birçok araştırma gerçekleştirilmektedir. Öğretimsel Liderlik de bu çalışma alanlarından bir tanesidir ve önemli bir liderlik boyutu olarak göze çarpmaktadır. Okullarda uygulanmakta olan müzik dersleri için birçok müzik öğretmeni ve araştırmacı çeşitli sorun ve zorluklarla karşılaştığını işaret etmektedir. İnsanlık formasyonunun da vazgeçilmez bir yeri bulunan müziğin okul eğitiminin her aşamasında etkili bir şekilde uygulanabilmesi, dersin hedeflenen düzeye ulaşabilmesi ve öğrencilerde oluşması beklenen istendik davranışların kazandırılabilmesi adına okul müdürlerine de çeşitli görev ve sorumluluklar düşmektedir. Bu araştırma da, İstanbul ili Bağcılar İlçesindeki Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi ilkokul, ortaokul ve liselerde görev yapmakta olan okul müdürlerinin müzik dersi uygulamalarında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik öğretimsel liderlik tutumlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın okul müdürlerinin yetiştirilmesine ve Milli Eğitim kurumlarına yansımadaki çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Tez çalışmamın her aşamasında bilgi, beceri ve deneyimleriyle bana yol gösteren değerli hocam Prof. Dr. Nesrin KALE hanımefendiye, yüksek lisans eğitimimin ders ve tez aşamasında karşılaştığım çeşitli sorunlarda bana çözüm üretmeye çalışan ve beni destekleyen arkadaşlarım Doç. Dr. Serkan ÇİÇEK ve Veysel UĞUR' a, hazırlamış olduğu tutum ölçeğinden yararlanmama olanak sağlayan Yrd. Doç. Dr. Elvan GÜN DURU hanımefendiye, anket çalışmalarına içtenlikle katılan okul müdürlerine, öğrencilerime, fedakârlıklarından dolayı eşim Neşe ve biricik oğlum Çağan Eren'e teşekkürü bir borç bilirim.

TEMMUZ 2015

Ertunç AKSAN

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
KISALTMALAR DİZİNİ.....	xi
ÇİZELGE LİSTESİ.....	xiii
ŞEKİL LİSTESİ	xv
ÖZET.....	xvi
ABSTRACT.....	xix
1. GİRİŞ.....	1
1.1 Problem Durumu.....	1
1.2 Amaç.....	4
1.3 Önem.....	5
1.4 Sınırlılıklar.....	6
1.5 Tanımlar.....	6
2. KURAMSAL TEMELLER	8
2.1 Yönetim Kavramı	8
2.2 Yönetici.....	8
2.3 Lider ve Liderlik.....	9
2.4 Etkili Liderin Özellikleri	10
2.5 Öğretimsel Liderlik	10
2.5.1 Okulu geliştirmeye yönelik planlama.....	14
2.5.2 Program geliştirme	15
2.5.3 Personel geliştirme.....	15
2.5.4 Okulu değerlendirme	15
2.6 Öğretimsel Liderlik Davranışları	16
2.6.1 Kaynak sağlayıcı olarak okul yöneticisi.....	18
2.6.2 Öğretimsel kaynak olarak okul yöneticisi	19
2.6.3 İletişimci olarak okul yöneticisi.....	20
2.6.4 Görünür kişi olarak okul yöneticisi	21
2.8 Müzik Eğitimi ve Öğretimsel Liderlik	22
3. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	24
3.1 Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar.....	24
3.2 Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar	27
4. YÖNTEM	29
4.1. Araştırma Modeli	29
4.2. Evren ve Örneklem	29
4.3. Veri Toplama Araçları	30
4.3.1. Öğretimsel liderlik tutum ölçeği anketi	30
4.3.2. Kişisel bilgi formu	31
4.4. Verilerin Toplanması, Analizi Ve Değerlendirilmesi	31

5. BULGULAR	33
5.1. Çalışmaya Katılan Okul Müdürlerinin Kişisel Bilgilerine İlişkin Bulgular.....	33
5.2. Çalışmaya Katılan Okul Müdürlerinin Müzik dersi uygulamalarında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik öğretimsel liderlik tutumlarının incelenmesi sonucu elde edilen bulgular.....	38
6. TARTIŞMA-SONUÇ VE ÖNERİLER	70
6.1. Tartışma Ve Sonuç	70
6.2. Öneriler	77
KAYNAKLAR	79
EKLER	83
ÖZGEÇMİŞ	90

KISALTMALAR

SPSS	: İstatistik Programı (Statistical Package for the Social Sciences)
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
MW	: Mann Whitney U testi
KW	: Kruskal Wallis-H Testi
ORT	: Ortalama
SS	: Standart Sapma
F	: Frekans
P	: Olasılık
N	: Kişi Sayısı

ÇİZELGE LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 4.1 : Öğretimsel liderlik tutum ölçeğinin seçeneklerine ait ağılıklar ve sınırlılıklar.....	31
Çizelge 4.2 : Kolmogorov-Smirnov dağılım testi sonuçları.....	32
Çizelge 5.1 : Okul müdürlerinin Cinsiyet değişkenlerine Göre Dağılımı	33
Çizelge 5.2 : Okul müdürlerinin yaş aralığı yoğunluğu.....	34
Çizelge 5.3 : Okul müdürlerinin öğrenim durumlarına göre dağılımı	35
Çizelge 5.4 : Okul müdürlerinin Mesleki Kıdem Yılına Göre Dağılımı	36
Çizelge 5.5 : Okul müdürlerinin Görev Yapmakta olduğu Okul Kademelerine Göre Dağılımı.....	37
Çizelge 5.6 : Okul Müdürlerinin Müzik dersi uygulamalarında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik öğretimsel liderlik tutumları tanımsal bulguları.....	38
Çizelge 5.7 : Okul müdürlerinin cinsiyet değişkenine göre Okul Müdürlerinin Müzik dersi uygulamalarında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik öğretimsel liderlik tutumları Mann Whitney U testi sonucu.....	42
Çizelge 5.8 : Okul Müdürlerinin Müzik dersi uygulamalarında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik öğretimsel liderlik tutumlarının yaş değişkenine ilişkin Kruskal Wallis H testi sonuçları	48
Çizelge 5.9 : Okul Müdürlerinin Müzik dersi uygulamalarında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik öğretimsel liderlik tutumlarının öğrenim durumu değişkenine göre Kruskal Wallis H testi sonuçları	54
Çizelge 5.10 : Okul Müdürlerinin Müzik dersi uygulamalarında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik öğretimsel liderlik tutumlarının mesleki kıdem değişkenine göre ilişkin Kruskal Wallis H testi sonuçları.....	60
Çizelge 5.11 : Okul Müdürlerinin Müzik dersi uygulamalarında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik öğretimsel liderlik tutumlarının incelenmesi sonucu elde edilen bulgular.....	66

ŞEKİL LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Şekil 5.1: Okul müdürlerinin cinsiyetlerine göre dağılım grafiği.....	34
Şekil 5.2: Okul müdürlerinin yaş aralığı grafiği	35
Şekil 5.3: Okul müdürlerinin öğrenim durumu grafiği	36
Şekil 5.4: Okul müdürlerinin mesleki kıdem yılı grafiği.....	37
Şekil 5.5: Okul müdürlerinin görev yaptığı okul kademesi grafiği.....	38

OKUL MÜDÜRLERİNİN MÜZİK DERSİ UYGULAMALARINDA KARŞILAŞILAN SORUNLARIN ÇÖZÜMÜNE YÖNELİK ÖĞRETİMSEL LİDERLİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ: İSTANBUL-BAĞCILAR ÖRNEĞİ

ÖZET

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi okullarda gerçekleştirilmekte olan müzik dersi uygulamalarında çeşitli sorun ve zorluklarla karşılaşıldığı bilinmektedir. Müzik öğretmenlerinin, programın amacına ulaşmadığını işaret eden saptamaları Dersin hedeflenen düzeyde gerçekleştirilebilmesi için çeşitli öğretim materyallerinin mutlaka kullanılması gerekliliği ve benzer faktörlerin müzik derslerinin etkililiği üzerindeki baskısı müzik dersi uygulamalarını olumsuz yönde etkilemektedir.

Okul müdürleri eğitim kurumlarını her alanda ileriye götürme konusunda birinci dereceden sorumlu kişilerdir. Bu nedenle Okul müdürlerinin müzik dersi uygulamalarında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik öğretimsel liderlik tutumlarının incelenmesi ve bu doğrultuda elde edilen sonuçların milli eğitim bakanlığı bünyesinde görev yapmakta olan okul müdürlerine yansımaları oldukça önem arz etmektedir. Bu amaç doğrultusunda elde edilen verilerin analizleri sonucunda birtakım sonuçlara ulaşılmıştır.

Araştırmanın evrenini, 2014-2015 eğitim öğretim yılında İstanbul ili Bağcılar İlçesi ilkokul, ortaokul ve lise kademelerinde görev yapmakta olan okul müdürleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Bağcılar ilçesindeki ilkokul, ortaokul ve lise kademesinde görev yapan okul müdürlerinden basit tesadüfi örnekleme yoluyla seçilmiş araştırmaya katılmaya gönüllü 74 okul müdürü oluşturmaktadır. Araştırmada, Gün (2009) tarafından geliştirilen “öğretimsel liderlik tutum ölçeği” (Okul Müdürlerinin Müzik derslerine ilişkin yaklaşımları) anketi kullanılmıştır. Çalışmadan elde edilen bulgular değerlendirilirken, istatistiksel analizler için SPSS 21.0 İstatistik paket programı kullanılmıştır. Tanımlayıcı istatistiksel metotların (Frekans, Yüzde, Ortalama, Standart sapma) yanı sıra normal dağılımın incelenmesi için Lilliefors Significance düzeltmeli Kolmogorov - Smirnov dağılım testi, niceliksel verilerin karşılaştırılmasında iki grup durumunda, normal dağılım göstermeyen parametrelerin gruplar arası karşılaştırmalarında Mann Whitney U testi, ikiden fazla grup durumunda, parametrelerin gruplar arası karşılaştırmalarında Kruskal Wallis testi ve farklılığa neden olan grubun tespitinde Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Sonuçlar % 95 güven aralığında, $p < 0,05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir. Yapılan analizler sonucunda Okul müdürleri müzik derslerini gerekli görürken, müzik dersi için teknik araç-gereç sağlama, yetenekli öğrencilerin yönlendirilmesinde müzik öğretmenine yardımcı olma, müzik öğretmeninin müzikle ilgili hizmet içi eğitim çalışmalarına katılmalarını destekleme, müzik öğretmeninin yaptığı çalışmaları ödüllendirme, gibi davranışları yerine getirdikleri fakat okuldaki eksikliklerin giderilmesinde önceliğin başka derslerde olduğunu düşündükleri, müzik derslerinin yapılabileceği bir sınıf sağlama, öğrenci ve velilere müzik derslerinin önemini vurgulama davranışlarında ise kararsız oldukları sonucu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul müdürü, Öğretimsel liderlik, Müzik dersi.

SCHOOL DIRECTOR OF MUSIC COURSE IMPLEMENTATION AND EVALUATION OF THEIR ATTITUDES INSTRUCTIONAL LEADERSHIP TO SOLVE THE PROBLEM: THE CASE OF ISTANBUL-BAGCILAR

ABSTRACT

Music being performed in the course of official attached to the Ministry of Education school applications are known to encounter various problems and difficulties

Some determinations of the music teacher, surely necessary to use a variety of teaching materials for the realization of the targets in the course and effects of music lessons on similar factors negatively affects teaching practices. School managers are responsible in the first degree in educational institutions in all areas of forward-away. Therefore examination of instructional leadership attitude to for the solution of problems encountered in the school principals music lesson practice and reflection on the school principals who work in the Ministry of Education within the results obtained in this direction is of great importance. As a result of analysis of the data obtained for this purpose were reached a number of conclusions. The universe of study, academic year 2014-2015 in the province of Istanbul Bagcilar District elementary school principals compose who work constitutes the middle and high school levels. In the study, the day to examine the instructional leadership attitude towards the solution of problems encountered in the course of implementation of the music school director (2009) "developed by instructional leadership attitude scale" is used. When evaluating the results obtained in this study, the SPSS 21.0 statistical package was used for statistical analysis. Data were analyzed using descriptive statistical methods (frequency, percentage, mean, standard deviation), as well as to examine the normal distribution Kolmogorov - Smirnov distribution test, in the case of two groups for comparison of quantitative data, the Mann-Whitney U test comparisons between groups of parameters with normal distribution. In case of more than two groups, the Kruskal-Wallis test for between-group comparisons of parameters for the determination of group differences causing Mann Whitney U test was used. Results in a confidence interval of 95%, $p < 0.05$ significance level was assessed. The analysis results in the school principals while seeing the necessity for music lessons, music lessons, to provide technical tools for talented students help of directed the music teacher, music teacher support to participate in the music-related in-service training, compensation for work performed by the music teacher, behavior, instead they bring, but at school they thought it was a priority to remove the deficiencies in other classes, music lessons provide a classroom can be made, the students and parents to emphasize the importance of music lessons in behavior has emerged as a result they are undecided.

Keywords: school principal, instructional leadership, music lessons.

1. GİRİŞ

1.1 Problem Durumu

Okullarda gerçekleştirilmekte olan müzik dersi uygulamalarında çeşitli sorun ve zorluklarla karşılaşıldığı bilinmektedir. Dersin hedeflenen düzeye ulaşabilmesi ve öğretimin bireysel farklılıklara uygun bir şekilde, çeşitli araç-gereçler ile uygun öğretim materyalleri kullanılarak gerçekleştirilebilmesi, öğrencilerin derse etkin katılımlarının sağlanabilmesi ve öğrencilerde oluşması beklenen istendik davranışların kazandırılabilmesi adına son derece önem arz etmektedir.

Rachman ve diğ. (1993) 'ne göre yönetim; iş kuvveti, sermaye, teknik donanımlar vb. gibi örgütsel kaynakların, örgütsel amaçların gerçekleştirilmesi adına etkin bir biçimde koordine edilmesidir. Farklı bir ifadeyle ise Yönetimi, insanlar ile diğer kaynakların ihtimaller dâhilindeki en iyi şekli ile birleştirilmesi ve örgütsel gayelere aktif ve verimli ulaşılması süreci olarak tanımlamışlardır. Yönetim bilimi toplumların yapılarında meydana gelen süratli gelişim ve değişimler sonucunda bazı kollara ya da uzmanlık dallarına ayrılmıştır. Bu uzmanlık dallarından biri de "Eğitim Yönetimi" dir. Eğitim yönetimi, eğitim ile alakalı bütün kurum ve kuruluşların belirlenmiş hedeflere ulaşabilmeleri adına insan ve madde kaynaklarının en aktif şekilde kullanılmasını araştıran bir bilim alanı olarak görünmektedir (Yakut ve diğ, 2005).

Eğitim yönetimi en önemli konusu olarak insanı ele almıştır. Eğitim yönetimi ve Eğitim yönetiminin daha belirli bir alanda uygulandığı okul yönetiminin esas amacı, insanların ve toplumun her yönden gelişmesini ve zenginleşmesini sağlamak, ilgili bulunduğu eğitim teşkilatını, eğitim politikaları ve teşkilatın amaçları yönünde yaşatmak ve dirik tutmaktır (Eren, 1991). İnsanlık var oldukça, toplumların ve insanların eğitiminde müziğe önemle yer verilmiş olduğu gözlenmektedir. Eski Yunan'da müzik; eğitimin temeli, zevk ile ruh eğitiminin ise en etkili yolu kabul edilmiştir. Müzik sanatı, devlet tarafından da desteklenmiş, müziğe eğitim alanında önemle yer verilmiştir. Yunan

filozofları müzik kelimesine değişik anlamlar yüklemişlerdir. Socrates e göre felsefe müziğin en uç noktasıdır. Eflatuna göre ise müzik, eğitimin ana unsurudur. Eflatun yöneticileri ve yönetilenleri ile bütün toplumun ruh sağlığı müzik eğitimine bağlıdır, ancak onunla sağlanabilir. Bu bakımdan müzik, birey ve toplum eğitiminin temeli olmalıdır demiş ve müziğin insan eğitimi üzerindeki önemini vurgulamıştır (Yıldız, 2002).

İnsanlık için müzik eğitiminin ne kadar önem taşıdığı, eğitimciler kadar düşünürler tarafından da defalarca, önemle dile getirilmiştir. Platon (2005), “Devlet” adlı eserinde eğitimin temelini müziğe dayandığını şöyle ifade etmiştir: “Gençler bir sağlık ülkesinde yaşıyormuş gibi her şeyden yararlansınlar, güzel yapıtlardan gözlerine veya kulaklarına değen her şey, dünyanın en güzel ülkesinden sağlık getiren bir rüzgâr gibi, onları diriltsin, ta çocukluktan güzeli sevmeye, güzele benzemeye, güzelle uyum içinde yaşamaya doğru onları usulca götürsün. Bu nedenlerden dolayı müzikle eğitim en üstün eğitimidir, çünkü ritim ve uyum, ruhun ta içine girer ve onu uyumlu kılar’ (Akbulut, 2006).

Lorenzo'nun, William Shakespeare'a ait olan “Venedik Tacirleri” isimli oyunun beşinci perdesinde dile getirdiği “Kendisinde müzik bulunmayan, seslerin tatlı uyumundan heyecanlanmayan insanlar, hainlik ve hırsızlık için dünyaya gelmiştir. Onların ruhları gecedden daha karanlık, tutkuları cehennemden daha karadır. Böyle insanlara güvenmeyiniz” repliği, müziğin birey ve toplum üzerindeki önemini vurgulamaktadır (Sevgi, 2003). Öğrenmeyi isteyen, merak eden, keşfeden, beğeni eşiği üst seviyede, anlama ve algılama gücü bulunan, yeniye ve yaratıcı düşünceye açık olan, üretken insana çağımızda daha fazla ihtiyaç duymaktayız. Okullardaki eğitimin genel amacı, yetişmekte olan bireylerin, insanlığa bir şekilde verimli olabilmelerine olanak sağlamaksa, öğrencilerin bireysel becerilerinin göz önünde bulundurulup, geliştirilebilmesi için uygun ortamlar yaratılmalıdır, sonrasında bu becerilerini daha ileri düzeye çıkarabilmek adına eğitim ve öğretimde iyileştirilmeler yapılmalıdır. Toplumdaki bireylerin becerileri, ilgileri, istekleri dikkate alınıp farkındalık düzeyi yüksek, seçim yapabilen kişiler yetiştirebilmek; bunu yaparken de ülkenin değişmekte ve ilerlemekte olan eğitim-öğretim sistemine uyum sağlayabilmek gerekmektedir.

Okullardaki müzik eğitiminin hedeflenen amaçlara ulaşmasında yeterince etkili olunamadığını gösteren çok sayıda araştırma mevcuttur. Umuzdaş ve Levent (2012), Araştırmalarında müzik derslerinde kullanılan öğretim programını elverişli bulmuşlar, fakat mevcut bazı problemler sebebiyle uygulamada zorluklar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bu zorlukların başında sınıfların kalabalık olması, müzik derslerinin

süreleri ve okullardaki fiziki şartların yetersiz olmasını göstermişlerdir. Benzer bir çalışmada Gençel-Ataman ve Okay (2009) yaptıkları araştırmaları sonucunda müzik öğretim programının verimliliğinin düşük olmasında başlıca etkenlerin; kalabalık sınıf mevcutları, eksik araç-gereçler ve yetersiz ders saatlerinden kaynaklandığını dile getirmişlerdir. Yazıcı (2009), İlköğretim müzik dersinin uygulanmasında karşılaşılan sorunların öğretmen görüşleri açısından değerlendirildiği çalışmasının sonucunda Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 54,7'sinin, okullarda müzik sınıfının olmadığını belirttiğini, bu durumun da müzik dersi programlarının uygulanabilmesini olumsuz olarak etkileyen bir faktör olduğunu, müzik öğretmenlerinin çoğunun, SBS ve benzer diğer sınavların soruları arasında müzik dersleri ile ilgili sorular olmadığı için; öğrenciler, veliler, farklı branşlardaki öğretmenler ile okuldaki yöneticilerinin müzik derslerine sadece “eğlence dersi” olarak baktıklarını, dersin öğretim programlarının amaçlarını tam olarak yerine getirebilmesi adına, okul yöneticileri ile diğer branşlardaki öğretmenlerin, müzik öğretmenlerine destekleyici şekilde yaklaşım içerisinde olmasının gerektiği sonucuna ulaşmıştır.

Okullardaki etkili öğrenme ortamlarının oluşturulmasında Kuşkusuz ki okul müdürlerine de çeşitli görev ve sorumluluklar düşmektedir. Okul yöneticileri için yönetim biliminin sunmuş olduğu temel ilkeler, bilgi ve becerilere sahip olmak yeterli değildir. Okul yöneticileri, asıl olarak programların geliştirilmesi ve planlanması için, okulda genel ve özel olarak gerçekleştirmekte olan, öğretimle kazanılabilen bilgi, değer ve davranışların ölçülmesi ve değerlendirilmesi gibi sorumluluklara sahip olmalıdır. Yani Okul yöneticileri “öğretim liderleri” olmalıdır (Erdoğan, 2014).

Yönetim denildiğinde genel olarak, akılda öncelikle beliren kavramlardan bir tanesi de liderliktir. Bununla beraber yönetim ile ilgili kaynaklarda sürekli kullanılan bu iki kavramın bazen aynı anlamda, bazen de başka anlamlar ile kullanıldığı ve değerlendirildiği görülmektedir. Oysaki birbirine fonksiyonel olarak son derece yakın bulunan bu kavramlar yüklendikleri anlamlar bakımından farklıdır. Bu sebeple bütün yöneticiler bununla beraber birer lider midir sorusuna olumlu cevap vermek zordur. (Gümüşeli, 2001).

Hameck'inde belirtmiş olduğu gibi, her lider az çok bir yönetici olabilir ama her yöneticinin aynı zamanda bir lider olabilmesi mümkün olamaz. Bu pencereden bakıldığında liderleri, örgütün yönetimine atama ile gelmiş olan üst pozisyonundaki yöneticiyle, birebir değerinde görmemek gereklidir. Üst'ün atamayla göreve gelmesine

karşın, gerçek liderlik kavramı grupça seçilmiş olan kişiye yine grup tarafından verilmesi beklenen bir vasıftır. Yönetici zor olmakla beraber, bir takım şartları sağlayarak üstlük imajından liderlik imajına girebilir (Bursalıoğlu,1994). Eğitim kurumlarındaki liderlik üzerine yapılmış olan araştırmalar, çağdaş ve aynı zamanda etkili okulların genellikle etkili liderler ve özellikle de öğretim liderleri tarafından yönetildiğini göstermektedir (Balci, 2001). Öğretim liderliğini farklı liderlik alanlarından ayıştıran en önemli özelliklerden bir tanesi de öğrenme-öğretme süreçlerinin üzerine konsantre olabilmesidir. Öğretim liderliği, farklı liderlik türlerine göre öğrenciler, öğretmenler, öğretim programları ve öğrenme-öğretme süreçleri ile doğrudan ilgilenmeyi mutlak kılan bir liderlik türüdür. Diğer taraftan bir okulu biçimlendiren ve tanılayan üç önemli etken vardır: Bunlar öğrenciler, öğretmenler ve toplumdur. Okulun etkili olabilmesi, bu üç etkenin öğretim programları çerçevesinde etkileşim içerisinde çalışmasına bağlıdır. Öğretim lideri olan okul müdürünün temel görevi, öğretimin kalitesini artırabilmek adına bu kuvvetleri eğitim kurumunun amaçları yönünde ustalık ile koordine etmektir (Findley, B., Findley D., 1992).

Sanata ve sanatçıya saygılı, yeteneklerinin farkında olan ve bu yeteneklerini en iyi şekilde değerlendirebilen insanlar yetiştirmek istiyorsak okullardaki müzik eğitiminin kalitesini de en etkin şekilde ortaya koymak zorundayız (Gün, 2009). Bu bağlamda müzik dersi uygulamalarında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik Okul müdürlerinin etkili yönetim ve liderlik davranışları beklenmelidir.

1.2 Amaç

Araştırmada okul müdürlerinin müzik dersi uygulamalarında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik öğretimsel liderlik tutumlarının incelenmesi amaçlanmıştır.

Çalışmada aşağıdaki sorulara cevaplar aranmaktadır.

1. Okul müdürlerinin müzik dersi uygulamalarında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik öğretimsel liderlik tutumları nasıldır?
2. Okul müdürlerinin müzik dersi uygulamalarında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik öğretimsel liderlik tutumlarında cinsiyete göre farklılıklar var mıdır?
3. Okul müdürlerinin müzik dersi uygulamalarında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik öğretimsel liderlik tutumlarında yaşa göre farklılıklar var mıdır?

4. Okul müdürlerinin müzik dersi uygulamalarında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik öğretimsel liderlik tutumlarında öğrenim düzeylerine (eğitim durumlarına) göre farklılıklar var mıdır?
5. Okul müdürlerinin müzik dersi uygulamalarında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik öğretimsel liderlik tutumlarında mesleki kıdemlerine göre farklılıklar var mıdır?
6. Okul müdürlerinin müzik dersi uygulamalarında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik öğretimsel liderlik tutumlarında görev yaptığı okul türüne göre farklılıklar var mıdır?

1.3 Önem

Okullarda gerçekleştirilmekte olan müzik dersi uygulamalarında çeşitli sorun ve zorluklarla karşılaşıldığı bilinmektedir. Okul müdürleri eğitim kurumlarını her alanda ileriye götürme konusunda birinci dereceden sorumlu kişiler olarak üstlenmiş oldukları görev ve sorumluluk bilinciyle hareket etmelidirler. İnsanlık formasyonunun da vazgeçilmez bir yeri bulunan müziğin, okul eğitiminin her aşamasında etkili bir şekilde uygulanabilmesi, dersin hedeflenen düzeye ulaşabilmesi ve öğrencilerde oluşması beklenen istendik davranışların kazandırılabilmesi adına okul müdürlerine de çeşitli görev ve sorumluluklar düşmektedir. Liderlik, üzerinde en çok konuşulan ve araştırma yapılan konulardan biridir ve Liderliğin çeşitli alanlarına yönelik çok sayıda araştırmalar gerçekleştirilmektedir. Öğretimsel Liderlikte bu çalışma alanlarından bir tanesidir ve önemli bir liderlik boyutu olarak görülmektedir. Çalışma öncesi yapılan literatür taramasında Müzik dersleri ve sorunları ile ilgili çok sayıda araştırma bulunmakla birlikte yapılan araştırmalar genel olarak müzik öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda gerçekleştirilmiştir, var olan sorunların çözümüne yönelik okul müdürlerinin görüşlerinin alınması ve öğretimsel liderlik tutumlarının incelenmesi alan araştırmaları açısından gerekli görülmektedir. Bu nedenle Okul müdürlerinin müzik dersi uygulamalarında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik öğretimsel liderlik tutumlarının, okul müdürlerinin görüşleri ele alınarak incelenmesi ve bu doğrultuda elde edilen sonuçların okul müdürlerinin yetiştirilmesine ve Milli Eğitim Kurumlarındaki çalışmaların yansımalarına faydalı olacağı düşünülmektedir.

1.4 Sayıtlılar ve Sınırlılıklar

Bu araştırmada bazı sayıtlılar ve sınırlılıklar bulunmaktadır. Bu sınırlılıklar aşağıda şu şekilde ifade edilmiştir.

- ✓ Araştırma için veri toplama aracı olarak anket tekniği kullanılmıştır, elde edilmiş olan bilgiler anket formundan elde edilen veriler ile sınırlıdır. Dolayısı ile nitel bir çalışmaya kıyasla daha derin ve yoğunsal bilgilere ulaşmak sınırlıdır.
- ✓ Bu alışma için kullanılan anket 2014-2015 eğitim ğretim yılına ait bilgileri ele almaktadır.
- ✓ Bu alışma İstanbul ili Bağcılar ilçesindeki 26 ilkokul, 24 ortaokul ve 24 lisede görev yapmakta olan, okul müdürlerinin görüşleri ile sınırlıdır.
- ✓ çalışmada kullanılan sorular araştırma için istenilen sonucu karşılayacaktır.
- ✓ çalışmaya katılan okul müdürlerinin anket formundaki sorulara verdikleri cevaplar samimi ve doğrudur.
- ✓ çalışmaya katılanların oluşturduğu örneklem grubu, araştırmanın evrenini temsil edecek şekilde olduğu varsayılmıştır.
- ✓ çalışmaya katılan okul müdürlerinin, müzik derslerine ilişkin görüşleri ile sınırlıdır.

1.5 Tanımlar

Bu araştırma için bazı kavramlar sık olarak tekrar edilmiştir. Bu kavramların tanımları şu şekildedir.

Lider: Yönetim gücü olan kimse, nder, şef anlamındadır.

Liderlik: İki veya daha fazla kişiye g ve etki yoluyla yönlendirmedir (elik, 2013).

Yönetim: Örgüt amaçlarının gerçekleştirilmesi için sorun çözme, planlama, örgütleme, koordinasyon ve değerlendirme gibi fonksiyonlara ilişkin ilke, kavram, teori, model ve tekniklerin sistematik ve bilinçli bir şekilde maharetle uygulanmasıyla ilgili faaliyetlerin tümüdür (Erdoğan, 2014).

Yönetici: Belli bir amaç uğruna bir araya gelen insanları hedefe ulaşmak için ahenkli bir şekilde ve işbirliği içinde etkili ve verimli olarak yönetmek sorumluluğunda ve zorunda olan kişidir (Erdoğan, 2014).

Eğitim: Bir toplumda insanların ortak değerler çevresinde bütünleştirilmesiyle erdemli bir toplum oluşturma süreci olarak tanımlanır (şişman, 2013).

Okul müdürü: Öğretim programı, ğretmen etkinlikleri, okullardaki sekretarya ile okul içindeki eğitim-ğretim çalışmalarını planlayarak, organize eden ve koordinasyon içerisinde düzenli bir şekilde yürütülmesini sağlayan kişidir.

Eğitim Yönetimi: Eğitim yönetimi kamu yönetiminin eğitim alanına uygulanması olarak görülür (Taymaz, 2011).

2. KURAMSAL TEMELLER

Çalışmanın bu bölümünde tez çalışması kapsamında sırası ile yönetim ve yönetici kavramı, lider ve liderlik, yöneticilik ve liderlik, etkili liderlerin özellikleri ve öğretimsel liderlik konuları üstünde çalışılmıştır.

2.1 Yönetim Kavramı

Yönetim; kurumu amacına ulaştırmak için elde bulunan bütün kaynakları ve imkânları en iyi biçimde kullanma bilimi ve sanatıdır. Yönetim; grup gayretleriyle işlerin başarıma sanatı ve bilimidir. İki tanıma da bakıldığında duygu ve düşüncenin bir konu ya da sorun üzerinde toplanmasını sağlayan ortak öge yönetimin bilim ve sanat olmasıdır. Başka bir tanıma göre ise yönetim Örgüt amaçlarının gerçekleştirilmesi için sorun çözme, planlama, örgütleme, koordinasyon ve değerlendirme gibi fonksiyonlara ilişkin ilke, kavram, teori, model ve tekniklerin sistematik ve bilinçli bir şekilde maharetle uygulanmasıyla ilgili faaliyetlerin tümüdür. Kısacası yönetimi bir süreç, bilim ve aynı zamanda sanat olarak kabul etmek gerekir (Erdoğan, 2014).

Yönetim bilimi toplumların yapılarında meydana gelen süratli gelişim ve değişimler sonucunda bazı kollara ya da uzmanlık dallarına ayrılmıştır. Bu uzmanlık dallarından biri de “Eğitim Yönetimi” dir. Eğitim yönetimi, eğitim ile alakalı bütün kurum ve kuruluşların belirlenmiş hedeflere ulaşabilmeleri adına insan ve madde kaynaklarının en aktif şekilde kullanılmasını araştıran bir bilim alanı olarak görünmektedir (Yakut ve diğ., 2005).

2.2 Yönetici

Yönetici; belli bir amaç uğruna bir araya gelen insanları hedefe almak için ahenkli bir şekilde ve işbirliği içinde etkili ve verimli olarak yönetmek sorumluluğunda ve zorunda olan kişidir (Erdoğan, 2014).

Örgütsel davranış alanında gerçekleştirilen bilimsel çalışmalarda örgüt içinde “yöneten” ve “yönetilen” ayrımının olması önemli ve ortak bir varsayım olarak göze çarpmaktadır. Bireylerin “yöneten” ve “ yönetilen” gibi tek taraflı bir etkilenme yerine, karşılıklı bir iletişim ve etkileşim içinde oldukları anlayışı daha doğru bir yaklaşımdır (Zel, 2011).

Yönetici için en temel sorun, daha önceden yapılanları nasıl daha verimli hale getirebileceğinin yanı sıra yeni ne yapması gerektiğini bilmektir. Yani, yöneticinin başarılı olması için önceden yapılanları daha hızlı, daha ekonomik, daha iyi yapabilmesi yetmez, yeni değerler doğrultusunda ne yapılması gerektiğini bulması gerekir (Özden, 2010).

2.3 Lider ve Liderlik

Bass'ın yapmış olduğu tanıma bakıldığında liderlik, grup faaliyetlerini grubun hedeflerine ulaştırma yönünde etkileme sürecidir (Çelik, 2013).

Cook ve diğ. (1971) liderliği; yönlendirme, enerji aktarma ve personelin örgüt liderinin vizyonuna bilinçli ve istekli olarak bağlanması süreci olarak açıklamaktadır (Kaya, 1993).

Bennis ve Nannus'a göre: Liderlik, görüşleri, eylemleri ve eğilimleri, etkileme, yönlendirme ve yönetmedir (Çelik, 2013).

Lider, gruptaki üyeleri bir amaç için güdüleyen ve grubun gayeleri yönünde etkileyen, yönlendiren biri iken, liderlik belli şartlar altında, belirli bireysel ya da grup gayelerini gerçekleştirmek amacıyla, bir kişinin başka kişilerin faaliyetlerini etkili kılması ve yönlendirmesi sürecidir (Kaya, 1993).

Liderliği Zel (2011) ise, insanları belirlenmiş olan bir hedefe ulaştırabilmek için ikna edebilme sanatı şeklinde tanımlamıştır. Liderlik; belli bir gruptaki insanları, belirli amaçlar için bir araya getirme ve bu amaçları gerçekleştirebilmek adına onları aktif hale getirmenin, etkileyebilme bilgileri ve becerilerinin toplamıdır. Yenileşen değerler bir yanda liderliğin, liderlik vasıflarıyla bağlantısını hafifletirken, diğer taraftan karizmayla olan alakasını da sorgulamaya açmıştır. Artık karizmanın liderlik için bir engel teşkil ettiği düşünülmektedir. Nedeni şudur ki karizma, liderlerin yanılmazlığını pekiştirdiği için, değişebilme kabiliyetlerini ortadan kaldırmaktadır. Aktif liderliğin temeli kurumunun

misyonunu düşünerek tanımlamak ve açıkça göz ile görülebilir bir şekilde ortaya koymaktır. Lider hedefleri belirler, öncelikleri saptar, standartları oluşturur ve bunların takip edeni olur. Liderliğin bireysel özellikler ile olan bağlantısının zayıflaması ve karizmayla olan alakasının azalması, doğumdan itibaren lider olma kanaatini yok etmiş, liderliğin öğrenilebileceği anlayışını yaygınlaştırmıştır (Özden, 2010).

2.4 Etkili Liderin Özellikleri

Liderlik hakkında yapılan ilk araştırmalar, bir zamanların askeri ve bürokratik yöneticilerin liderlik vasıflarının incelenmesi ile ele alınmıştır. Yaşadıkları devirlerde son derece etkili olan liderlerin bireysel nitelikleri araştırılmış, liderlik için bulunması gereken kişisel ve toplumsal nitelikler tespit edilmek istenmiştir. Napoleon, Gandhi, Lincoln, Martin Luther King ve Atatürk gibi unutulmaz olan ve karizmatik liderlerin var oldukları dönemde ortaya çıkmaları ve etkileri yıllar boyunca araştırmalara konu olmuş ve bu şahısların liderlik vasıfları araştırma konuları olmuştur. Liderlerin özelliklerini belirlemek amacı ile geliştirilmiş olan ölçütler, soyut ölçütlerdir. Özellikle liderlik niteliklerini belirlemek amacı ile hazırlanan anketlerin güvenilirlik ve geçerliği de tartışmalara konu olmaktadır. Bunun yanında liderlik vasıfları bulunan bireylerin yaşamış oldukları toplumlardan farklı toplumlarda etkili lider olabilmeleri olanaklı değildir(Çelik, 2013).

Etkili liderlerde olması gerekli olan özellikler üzerine birçok araştırma gerçekleştirilmiştir. Liderler ile lider olamayanların karşılaştırılmalarından daha çok, liderlik özellikleri ve etkili liderlik tutumları arasında bulunan bağlantı mukayese edilmiştir. Bu yaklaşımda bir takım problemler meydana gelmiştir. Öncelikle lider etkililiğini belirleyebilmek kolay değildir, diğer Bir taraftan da bulunduğu grubun üyesi olan liderin hangi grupta etkili hangi grupta etkisiz olduğunu belirleyebilme açısından, araştırmacılar arasında ortak bir görüşe varılamamıştır (Çelik, 2013).

2.5 Öğretimsel Liderlik

Lashwa öğretimsel liderliği geçmişten günümüze dek okullardaki liderlerin rollerinin incelenmesiyle, ilk zamanlarda müdürleri “bürokratik idareciler” olarak belirtirken, daha sonraları “insani duyguları dikkate alan, kolaylaştırıcı bir yönetici” olarak ifade edilmiştir. Bunu da “öğretimsel lider” izlemiştir (Cerit, 2001).

Okuldaki yöneticilerinin tarafından bakılırsa De Bevoise, öğretimsel liderliği, okul müdürlerinin, öğrenci başarılarını artırmak adına, kendinin gerçekleştirdiği ya da başkaları tarafından gerçekleştirilmesini olanaklı hale getirdiği davranışlar olarak tanımlamaktadır (Şişman, 2002).

Öğretimsel liderlik kavramı, iyi öğrenci yetiştirme ve öğretmenler için daha çok benimsenebilecek öğrenme ortamları oluşturmaya yönelik olarak okuldaki çalışma ikliminin tatminsel manada doyurucu ve üretici bir çevreye dönüşümünün sağlanması faaliyetlerini anlatmaktadır. Bu tanım, öğretimsel liderliğin geliştirme ve düzeltme merkezli olmakla beraber farklı liderlik biçimlerine de karşı olduğunu ifade etmektedir (Çelik, 2013).

Öğretme-öğrenme süreçleri üzerine yoğunlaşması, öğretimsel liderliğin farklı liderlik türlerinden ayrılmasını sağlayan en belirgin özelliğidir. Başka bir ifade ile, öğretimsel liderlik; öğrenci, öğretmen ve öğretim programlarının meydana getirdiği öğretim süreçleri ile direkt olarak bağlantılı olan bir kavramdır (Gümüşeli, 1996). Kısacası öğretimsel liderlik, esasında öğretim süreçlerine liderlik yapmaktır (Erdoğan, 2014).

Öğretimsel liderlik, tamamı ile eğitimsel liderlik için elverişli olarak geliştirilmiş bir liderlik şeklidir. Bu liderlik şekli okul yönetimlerine elverişli bir şekilde tasarlanmıştır. Öğretimsel liderlik kuramı, etkili okul araştırmalarının da temelini oluşturmuştur. Öğretimsel liderlik eğitim kurumu yöneticilerinin alışılmış olan rollerini ve liderlik anlayışlarını kökten değiştirmiştir. Eskiden var olan liderlik teorilerinde okulu yöneten kişilerin bazı yönetimsel davranışları öne çıkmışken, öğretimsel liderlikle öğretimi geliştirmek önem kazanmıştır (Çelik, 2013).

Öğretimsel liderlik okullara has, eğitim programları ile birlikte, akademik başarıyı ve öğretim süreçleri ile alakalı faaliyetleri, hedef noktası haline getiren bir liderlik yaklaşımı olarak ele alır . Öğretimsel liderlik; okullardaki misyonu tanımlamak, eğitim programları ve öğretimi yönetmek, pozitif öğrenme atmosferleri geliştirmek gibi üç ana boyuttan oluşmaktadır (Hallinger ve Murphy, 1986).

Bu tanımlara göre öğretimsel liderlik, okul müdürünün, eğitim kurumunun amaçlarına ulaşabilmesi adına hem kendinin yerine getirmesi gereken hem de okul çevresinde bulunan diğer kişilere tesir ederek onların vasıtasıyla yerine getirilmesini sağlayabildiği davranışlar olmaktadır (Şişman, 2002).

Öğretimsel liderlik karizmatik olmayan bir liderliktir. Öğretimsel liderlik için olağan üstü bireysel niteliklere sahip olmak gerekmemektedir. Öğretimsel liderlik, öğretim üzerinde yoğunlaşan bir liderlik biçimidir. Dolayısı ile böyle liderlik davranışları eğitim yoluyla kazanılabilir. Bu liderlik teorisi öğretimsel liderlerin eğitim yolu ile yetiştirilebileceğini ifade etmektedir (Çelik, 2013).

Öğretimsel liderlik kuramının eğitimsel liderlik açısından temel sonuçları şunlar olabilir.

1. Öğretimsel liderliğin odak noktasını öğretim yönelimli davranışlar meydana getirmektedir. Öğretimsel liderler mevcut enerjilerini okullardaki öğretimin gerçekleştirilebilmesi adına kullanmaktadırlar.
2. Öğretimsel liderlik, okulların yönetimlerinde etkili okul yaklaşımlarını ortaya çıkartmıştır. Öğretimsel liderlik yaklaşımı beraberinde etkili okul araştırmalarına hız kazandırmış ve etkili okulların temellerinde güçlü öğretimsel liderlik davranışlarının bulunduğu ulaşılmıştır.
3. Öğretimsel liderlik farklı liderlik yaklaşımları arasında eğitim ile alakalı olarak geliştirilen bir liderlik teorisidir. Önceleri var olan geleneksel teoriler ve 1980'li yıllardan daha sonra geliştirilen liderlik teorileri, eğitim kurumları dışında kalmış olan kurumlarda yapılan çalışmaları da içermektedir. Öğretimsel liderlik kuramı ise tamamı ile okul teşkilatlarına dayanarak geliştirilmiş bir liderlik kuramıdır.
4. Öğretimsel liderlik öğrenme liderliği ile benzer bir temas içerisindedir. Öğretimsel liderlik, okullar ve özellikle de sınıf ortamlarında ki öğretimin geliştirilebilmesi üzerinde konsantre olurken, öğrenme liderliği okulun genel olarak kurumsal öğrenme durumu üzerine yoğunlaşmaktadır.
5. Okul yöneticileri öğretimsel liderler olarak yetiştirilebilirler. Öğretimsel liderlik adına esas olan bireysel niteliklerden daha çok nasıl yetiştiğidir. Okul yöneticilerini yetiştirme amaçlı farklı lisansüstü eğitim programları çerçevesinde

öğretimsel liderlik konuları da bulunmaktadır.

6. Öğretimsel liderlik, okulların misyonunu net olarak tanımlamaktadır. Öğrencilerin daha kaliteli bir eğitim alması, eğitim kurumlarının temel misyonudur. Öğretmenler arasındaki okulun misyonu ile alakalı fikirler ortaya çıktığı zaman, öğretmenlerin ortak bir misyon etrafında toplanabilmesi güçleşir. Öğretimsel liderlik kuramı ortak bir misyonun geliştirilmesini amaçlamaktadır.
7. Öğretimsel liderlik, okullardaki yöneticileri alanında uzman olan bir öğretmen rolüne yakınlaştırmaktır. Öğretimsel liderlerin vazifesi, eğitim programının hazırlanması, öğretim teknolojileri ve yöntemlerinin seçilmesi, çocuk ve ergenlik psikolojisi gibi öğretimi doğrudan etkileyebilen konularda öğretmenlere liderlik yapmaktır.
8. Öğretimsel liderler, öğretimin nitelik kontrolü ile sorumlu olan kişidir. Öğretimin seviyesini yüksek kalitede tutmak için çaba sarf eder. Öğretimsel liderlik nitelik bakımından değerlendirildiği zaman, öğretimin niteliğini denetlemeye has bir liderlik yaklaşımı olarak görülebilir.

Gözlemlerimiz, sağduyumuz ve eğilimlerimiz, etkili, güçlü ve iyi bir okul yöneticisi imajını ortaya koymaktadır. Bazı okul yöneticileri için sık sık şu kavramlara başvurulmaktadır: okul yöneticisi “güçlü bir yarışçı”, “öğrenci velileri arasında saklanan güvenilir bir kişi” ya da “okulun içinde ve dışında bilge bir kişi” olarak algılanmaktadır. Bununla birlikte okul yöneticileri son zamanlarda kuvvetli bir öğretimsel lider olarak tanımlanmaktadır (Çelik, 2013).

Okul yöneticisinin sergilemekte olduğu kuvvetli öğretimsel liderlik davranışları olarak şunlardan söz edilebilir (Smith & Andrew, 1989)

1. Programın ve öğretimin öncelikli olan konularını belirlemek,
2. Okul hedeflerinin gerçekleştirilmesi için kendini adanmak,
3. Okul amaçlarının gerçekleştirilebilmesi adına bulunması gereken olanakları sağlamak ve kullanabilme yeterliğine sahip olmak,
4. Öğretmen-öğrenci ve velilerle toplumdaki beklentileri karşılayabilecek olumlu bir atmosfer oluşturmak,
5. Doğrudan öğretim politikasını geliştirici bir lider olarak şu görevleri yapar:

- a. Öğretmenler ile iletişim kurmak
 - b. Personel geliştirme faaliyetlerine katılmak ve bu faaliyetleri desteklemek,
 - c. Yeni öğretim stratejilerinin kullanılmasını özendirmek,
 - d. Farklı öğretim materyalleri sağlamak
6. Devamlı öğrencileri, okuldaki başarılarını arttırmaları yönünde geliştirmeye çalışmak ve öğretmenlerin tesirini sağlamak,
 7. Uzun vade için okul gayelerine uygun biçimde açık bir vizyon geliştirebilmek, teşkilatsal gayelerle özdeşleştiğini öğretmenlere yansıtmak ve amaçlara ulaşabilme başarısını göstermek,
 8. Okuldaki karar verme süreçlerinde toplulukların ve alakalı birimlerin görüşlerini de almak,
 9. Etkili olan materyaller sağlamak ve kullanmak, öğretmenin akademik başarılarını artırabilmek için onlara vakit ayırmak ve gerekli desteği sağlamak,
 10. Az bulunan bir kaynak olarak vakti etkili biçimde yönetmek ve öğrenme süreçlerini bozan unsurların en aza inmesini sağlayarak tertip ve disiplin oluşturmak.

Etkili öğretimsel liderlik araştırmaları için dört önemli boyut araştırma konularını oluşturmuştur (Jhonson & Snyder, 1989):

2.5.1. Okulu geliştirmeye yönelik planlama

Etkili okullarda öğretmenler ile yöneticiler, okulu geliştirmek ve başarısını artırmak gibi özel olan konular üstünde yoğunlaşmışlardır. Oluşturulmuş çalışma grupları ile, sağlıklı bir okul atmosferi oluşturabilmeyi ve kolektif bilinci geliştirebilmeyi amaç edinmiştir. Böylelikle eğitimsel etkinlikler için ortak bir amaç oluşturulmak istenmiştir.

Yöneticiler ve öğretmenlerin eylem planı hazırlama ve karar verme süreçlerinde beraber hareket ettikleri vakit, ortak sonucu da beraber kabullenmek durumunda kalırlar. Öğretmenler arasında oluşan düşünce alışverişi, okul yaşamındaki düzeni etkiler. Hem yönetici hemde öğretmenin ortak amacı, öğretmenin performansının geliştirilmesine rehberlik ederek okulun başarısını artırmaktır. Etkili okulda rol beklentisi açıktır ve öğretmenler öğrencilerin performansını artırmaya çalışırlar. (Çelik, 2013).

2.5.2 Program geliştirme

Etkili eğitim kurumu yöneticileri, öğretmenlerinin öğretimsel standart sistemini açık bir şekilde belirtir. Okul yöneticileri aynı zamanda öğretimi değerlendirme ve program geliştirme içinde koordinasyon görevini sağlar. Öğretimsel programlar, esnektir ve genel bir içerik sahibidir. Öğretim programı zaman bakımından müsait olmalı, öğrencilerin aktif katılımlarını sağlamalı; doğruları, özendiricileri ve geri bildirimleri açık bir şekilde göstermelidir. Öğretmenler ders programında bütün öğrencilerin yüksek başarı beklentilerini karşılayabilecek bir atmosferi, öğrencilerle beraber oluşturmaya gayret etmelidir. (Çelik, 2013).

2.5.3. Personel geliştirme

Başarılı okullardaki yöneticiler, öğretmenlerin öğretimsel kabiliyetlerinin geliştirilebilmesi için etkin bir rehberlik hizmeti sunar. Eğitim kurumu yöneticileri, öğrencilerin başarı seviyesini artırmak, öğretmenlerinin Öğrenmeyi kolaylaştıracak etkinlikleri düzenlemesini sağlamak, geliştirmek ve etkili öğretim konusunda denetim süreci içerisinde öğretmenlere yol gösterir. Okula dayalı personel geliştirme programları, belirlenen hedeflerle bütünleşmiş en etkili programlardır. Başarılı bir okulda insan kaynaklarını geliştirme, gelişme çabalarının temelini oluşturur. Öğretmenler ve yöneticiler, yeterliklerini birlikte sınıfa aktarmaya çalışırlar. Başarılı bir okulda çalışan öğretmen, örgüt ikliminin bireysel ve kolektif çalışmaya destek sağladığını bilir. Personel geliştirme, okulun amaçları ile yakından ilgilidir. (Çelik, 2013).

2.5.4 Okulu değerlendirme

Etkili bir okuldaki yönetici, okuldaki hayatı için değerlendirilebilecek olan ve sayısal sonuçlarla açıklanabilecek bir örnek geliştirir. Bu örnek ile öğrencilerin başarısı ve çalışma gruplarındaki randıman, öğretmenlerin performansları ve davranışları ölçülebilir. Başarılı okulların yöneticileri, öğretmenleri teftiş eder. Öğretmen moralinin yüksek olması, etkili okullar için ölçülmeye çalışılan önemli bir unsurdur (Çelik, 2013).

2.6 Öğretimsel Liderlik Davranışları

Okulunun maksat ve görevlerinin bilincinde olmak, bunları çalışanlar için yorumlamak, iş görenlere anlatmak, okuldaki öğretmenleri sınıflarda ziyaret etmek ve onlara rehberlik edip destek vermek, öğretimin aksamasına imkân vermemek için gereken önlemleri almak, bir öğretimsel lider olarak okul yöneticisinin görevidir (Aksoy, 2006).

Okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik konusunda yeterli olabilmesini gösteren davranışları şunlara bağlıdır (Gümüşeli, 2001);

1. Okulda bulunan bütün ilgililerin katılımıyla öğretimin geliştirilmesini sağlamak ve öğrencilerin başarılarını artırmaya odaklanan bir okul kültürü oluşturabilmek,
2. Hedeflenmiş öğrenci başarılarına uygun bir şekilde geliştirilmiş öğretim metotlarının uygulanabilmesine olanak sağlayacak örgüt yapılarını ve program modellerini geliştirebilmek ve uygulayabilmek,
3. Farklı öğrenci gereksinimlerini ile öğretim yöntemlerini karşılayabilecek özelliklerde öğretim malzemeleri ve yaşantılarının bulunmasını, oluşturulmasını sağlamak,
4. Düşünen ve sorunları çözüme becerileri geliştirmeyi sağlayan, öğrenme yaşantılarına uygulayan bir öğretim biçimine isteklendirmek,
5. Öğrencilerin başarı durumunu devamlı ve sistematik olarak ölçmek ve değerlendirmeye tabi tutmak,
6. Başarının ölçümünde değişik değerlendirme stratejilerini uygulamaya koyabilmek adına öğretmene destek vermek,
7. Müfredat ve öğretimin geliştirilebilmesi adına başarının değerlendirilebilmesine yönelik elde edilen verilerden yararlanmak,
8. Eğitim ile alakalı teknolojik gelişmeleri takip etmek ve okullarda kullanılmasını olanaklı hale getirmek,

9. Eğitimin yardımcı olan ders dışı etkinliklerinin öğretim programları ile bütünleşebilmesini olanaklı kılmak,
10. Okulun vizyon ve misyonu ile tutarlı ve devamlı gelişimini sağlayabilecek özellikte personel geliştirme plân ve programları hazırlayabilmek ve uygulamak,
11. Yaşam boyu öğrenmeyi heveslendirmek ve bu konu hakkında personele örnek olmak,
12. Okulu başarıya dönük şekilde örgütlemek,
13. Öğrenciler ve çalışanların kendilerine değer verildiğini hissetmelerine olanak sağlayacak bir iletişim yapısı oluşturmak,
14. Kendi dâhil bütün personelin performansına dair yüksek beklentinin kültürünü oluşturmak,
15. Öğrenciler ile personelin başarısını tanımak ve ödüllendirmek, İlgililerin katılımıyla okul kültürünü ve atmosferini sistemli olarak değerlendirmek,
16. Karar alma süreçlerinde olabildiğince farklı bilgi kaynaklarından faydalanmak öğrenciler ile velilerin ihtiyaç duydukları durumlara cevap verebilecek özellikte öğrenci hizmet programlarını geliştirmek ve uygulamaya koymaktır.

Öğretmenler, okul yöneticisinin güçlü olmayan öğretimsel liderlik rollerini sergilemelerinden daha çok, dil ve matematikle alakalı başarılarla önem verdiklerini savunmaktadırlar. Okul yöneticisinin öğretimsel liderlik tutumları dört ana boyuttan meydana gelmektedir (Smith & andrews, 1989):

- ✓ Kaynak sağlayıcı olarak okul yöneticisi
- ✓ Öğretimsel kaynak olarak okul yöneticisi
- ✓ İletişim sağlayan kişi olarak okul yöneticisi
- ✓ Görünür bir kişi olarak okul yöneticisi

2.6.1 Kaynak sağlayıcı olarak okul yöneticisi

Okul yöneticileri Kaynak sağlayıcı kişi olarak okulun vizyon ve amaçlarına ulaşma koşullarını oluşturmak için gereken toplumsal kaynakları sağlayan, bu kaynakların özenli bir şekilde bir araya getirilmesini ve lazım olan çatıyı kurabilen kişidir. Kaynak sağlayıcı okul yöneticisi, çalışanlarını özenli bir biçimde değerlendirmeye alır ve bireysel yeterliklerini geliştirmek için çalışır. Okul çalışanlarının bireysel yeteneklerini geliştirmenin yanı sıra, onların öğretimsel problemlerini de çözmeye çalışır. Öğretimsel lider, grup sürecinden yararlanır; bu konuda en bilgili ve bilirkişi olarak okulun bilgi kaynaklarından son derece aktif bir şekilde yararlanır. Okul yöneticisi, çalışma grupları, mesleki konferanslar ve hizmet içi eğitim kursları düzenleyerek insan kaynaklarını geliştirmeye çalışır. Etkili okul yöneticisi olanakları etkili biçimde kullanır, öğretimsel etkililiği artırmayı ve öğrenci başarılarını zirveye çıkartmayı amaç edinir. Etkili okul yöneticisi, okul programlarının geliştirilmesine ve öğrenme ve öğretme ortamının düzenlenmesine önem verirler. Güçlü öğretimsel liderler kaynakları daha istenen bir çıktı alma doğrultusunda kullanırlar (manasse, 1984).

Bir kaynak sağlayıcı olarak okul yöneticilerinin temel rolleri şunlardır:

1. Öğretimsel liderler, zamanı ve kaynağı etkin şekilde kullanmalıdır.
2. Liderler değişime uygun bir atmosfer oluşturur, değişme yönetimi kabiliyetlerinden faydalanır ve kişisel ve grup olarak benimsenmiş duyguların okulun iklimi içerisinde gelişmesini sağlar.
3. Öğretimsel lider, okulun çalışanlarını motive etme yeterliğine sahip kişidir.
4. Öğretimsel lider, okulun çalışanlarını öğretimsel olanaklardan yararlanma noktasındaki güçlü ve aynı zamanda zayıf taraflarını bilir.

2.6.2 Öğretimsel kaynak olarak okul yöneticisi

Öğretimsel bir kaynak olarak okul yöneticisi, direkt sınıflardaki öğrenme ortamlarını geliştirme için uğraş verir. Okul yöneticisi öğretmenler ile etkili bir şekilde iletişime geçerek öğretmenlerin uygun öğretim malzemeleri ile yeni öğretim tekniklerini kullanmalarına özendirir. Yönetici belirli aralıklarla okulda bulunan personeli değerlendirmelidir. Okul yöneticisinin Öğretimsel kaynak olarak en açık rolleri arasında, daha kaliteli öğretim faaliyetleri için imkân sunmaktır. Kaliteli öğretim imkanları hazırlayabilen okul yöneticileri öğretimin gelişmesi adına çeşitli stratejiler ile materyalleri geliştirir. Okulun yöneticileri insan kaynakları geliştirme programları etrafında sürekli olarak çıkarılan eğitim ile ilgili çeşitli araştırma dergilerini temin eder, program geliştirme ile çocuk öğrenmelerini anlama ve algılamaya dair yeni farklılıkları öğretmenlere sunar.

Etkili okul yöneticileri ile etkisiz okul yöneticileri iyi okul çevresini oluşturabilmeye dair fikirleri ile birbirlerinden ayrılırlar. Etkili okul yöneticilerinin, öğrenci başarısını ile öğretmen etkililiğini en üst seviyeye çıkartmak adına, gereken olanakları temin edebilecek özel bir yeteneğe sahiptir. Böyle yöneticilerin seçici ve sistemli olarak uyguladıkları farklı destekleme yöntemleri ise öğretmenleri özenli bir şekilde değerlendirme, başarılı bulunan öğretmenleri ödüllendirme ve planlama yapma olarak görülebilir. Etkili okul yöneticileri sadece öğretmenlerin başarılarına dair ayrıntılarla değil, aynı zamanda onların başarılarını nasıl kavradıklarıyla da ilgilenir. Okul yöneticileri öğretmenlerin kişisel uğraşlarını daha iyi algılamalarına yardım ederek, öğrencilerin daha kaliteli yetişmesi için ortamlar hazırlar.

Öğretimsel kaynak olarak okul yöneticilerinin temel olarak rolleri şunlarla açıklanabilir (Çelik,2013):

1. Öğretimsel lider, etkili öğretimsel stratejiler geliştirmek ve öğretmenleri sağlıklı bir şekilde değerlendirebilme yeteneğine sahiptir.
2. Öğretimsel lider, öğretmenlerin öğretimin geliştirilmesi amacı ile stratejileri ne denli kullandığını denetler.
3. Öğretimsel liderler, öğrenci başarılarına dair öğretimsel konulara ilişkin bilgilerden doğrudan yararlanır ve eğitimsel programları değerlendirir.

4. Öğretimsel lider, çalışanları değerlendirme politikalarını başarılı bir biçimde yerine getirir.
5. Öğretimsel lider, öğretimsel programların uygulanmasında öğrencinin öğrenme amaçlarının önemini bilir.

2.6.3 İletişimci olarak okul yöneticisi

İletişimci olarak Okul yöneticileri bütün paydaşların üstlenebileceği bir vizyonu meydana getirmelidir. Okul yöneticisi olarak, okuldaki etkilik ve programların anlaşılabilmesini etkin bir şekilde iletişim kurarak oluşturabilir. Etkili iletişim üç düzeyde gösterilebilir: birebir ilişki ile küçük gruplar ve büyük gruplar ile bağlantı kurulabilir. Okuldaki çevrelerin, velilerin ve daha geniş toplulukların okulun vizyonunu paylaşması yolu ile etkili bir iletişim kurulabilir. okul yöneticileri iletişimci olarak, etkili dinleme, grup içi ilişkileri anlayabilmek ve okulu etkileyen çevresel faktörleri tanımak noktasında uzman kişi olmalıdır. Okul yöneticileri okullarda yüksek performans sistemi oluşturabilmek adına temel olan gayeleri çok iyi belirlemelidirler. Okul yöneticilerinin liderliği öğretmeni okuldaki örgütsel amaçları gerçekleştirme doğrultusunda yönlendirmektir. Okulun yöneticileri okul kültürünün öğretimsel atmosferi üzerindeki etkilerini ve sembolik faaliyetlerin altında var olan değerleri iyi kestirebilmelidir. Bunun için de paylaşılan bir vizyonun oluşturulması gerekir. Vizyon, örgütün temel amaçlarıyla bütünleşmeyi sağlar, fikir birliği oluşturur ve örgütsel liderlik rolüne açıklık getirir. Etkili okul yöneticileri, okullarda örgütsel amaçlarıyla bütünleşme sağlar. Sınıflardaki faaliyetlerde ve okuldaki öncelikli öğretimsel hedeflerine yönelik vizyon geliştirir. En önemli noktası vizyonun öğretmenin öğretimsel planlarıyla bütünleşmesi ve bir bağlılık oluşturmasıdır. Vizyon, amaçlara açıklık getirmekle beraber, öğretmenlerin ve öğrencilerin karşılıklı olarak saygı anlayışı içerisinde birbirlerini daha iyi anlamalarına yardımcı olur. Vizyon, değerlerin ve anlamların altında yatan olay ve etkinlikleri anlama konusunda okul yöneticilerinin liderliğine sembolik bir boyut kazandırır. Sembolik liderler, vizyonla daha güçlü iletişim kurarlar. Böyle liderler okul ortamlarında herkes tarafından paylaşılan ortak amaç duygusu oluşturur. bunun içinde sembollerin dilini kullanır. Öğretimsel liderlik bakımından etkili iletişim, iyi bir vizyon oluşturma ile sağlanabilir. Bu bakımdan okul yöneticilerinin iletişimci rollerindeki başarısı, büyük ölçüde kuvvetli bir vizyon oluşturmaya bağlıdır. (Çelik,2013)

İletişimci olarak okul yöneticisinin rolleri şunlardır.

1. Öğretimsel liderler iki taraflı iletişim sağlayıp, öğretmenleri gerçekçi şekilde değerlendirmelidir.
2. Öğretimsel liderler özlü ve açık konuşur yazar. Örgütsel iletişimi kurma, güzel konuşma ve yazma becerilerine sahiptir.
3. Öğretimsel liderler, çatışma yönetimi stratejilerini uygulamaya çalışır. Çatışma durumlarına açıklık getirir ve çatışmaları etkili biçimde yönetir.
4. Öğretimsel liderler problem çözme tekniklerini öğrenerek, grubun eylem yönünü seçmesini kolaylaştırır.
5. Öğretimsel liderler, öğrenci, veli ve öğretmen arasında kuvvetli bir etkileşim sağlayarak grup süreçlerini yönetir.
6. Öğretimsel liderler, grubun bir parçası gibi çalışarak gruptaki üyelerin kuvvetli ve zayıf taraflarını değerlendirir. Bireysel ve grupsal hedeflerini birbirleri ile bütünleştirir.

2.6.4 Görünür kişi olarak okul yöneticisi

Görünür kişiler olarak okul yöneticileri, sınıflarda ve koridorlarda öğretmen ve öğrenciler ile etkileşime geçer; bölüm toplantılarında bulunur ve doğal bir şekilde öğretmenlerle sohbet ederler. Okul yöneticileri, okulun vizyonunun bir emanetçisi olarak okulun her bir yanında kendisini hissettirir. Görünür kişi olarak okul yöneticileri, okulun değerini devamlı olarak davranışları ile kuvvetlendirir. Okul yöneticileri, okulun örgütsel değerlerini çevreden gelen baskı unsurlarında kabul ettirmeye çalışır. Görünür kişi olarak okul yöneticisi, öğretmenlerini sınıflarda formal ve informal şekilde izler ve tesirini onlar üstünde hissettirir. Görünür kişi olarak okul yöneticisi öğretmenlerin öğrencilerin başarısını özverili bir şekilde değerlendirip okulun ödül dağıtıcısı olarak öğretmenlerin ve öğrencilerin üzerinde kuvvetli bir etki oluşturur. Görünür kişi olarak okul yöneticisinin temel rolleri şunlardır (Çelik,2013):

- ✓ Öğretimsel liderler toplumun yanı sıra okul personeli ile işbirliği içerisinde okulun misyonuna uygun bir şekilde açık olan amaçlar geliştirir. Okulun vizyonunu açık bir biçimde yansıtır.
- ✓ Okulda veliler, öğrenciler ve öğretmenler bakımından öğretimsel lider, her daim hazır olan görünürdeki kişidir (Smith & Andrews, 1989).

2.8 Müzik Eğitimi Ve Öğretimsel Liderlik

Uçan (1994)'a göre Doğum öncesinde başlamış olan insan ile müzik ilişkisi; çocukluk, gençlik, yetişkinlik ve yaşlılık evrelerinde de devam etmektedir. Bebekler henüz dünyaya gelmeden annelerinin kalp sesleri ile tanışırken, doğumdan sonra da bu tanıdık ritim ve annesinin söylemiş olduğu ninnilerle büyümekte; okul çağına geldiğinde ise öğrendiği şarkı ve tekerlemelerle müzik ile olan etkileşimini geliştirmektedir. İnsan, yaşamının her alanında bir şekilde karşı karşıya olduğu müzikle sürekli etkileşim halindedir. Çok küçük yaşlarda başlayan bu etkileşim, çocuğun müzik beğenisini ve tercihini önemli ölçüde etkiler. Müzik eğitimi, bu etkileşimin sağlıklı yapılması amaçlar. Gelişmiş ülkelerde yapılan birçok araştırmada, müzik eğitimi yapılan öğrenci grupları ile yapılmayanlar arasında diğer derslerdeki başarı oranları arasında önemli ölçüde farklar tespit edilmiştir.

Kaçar (2007)'a göre, dünyaya geldiği an itibari ile ninniler ile karşılaşan ve gözlerini açtığı anda, kendi makamsal müzikleriyle ve sosyal çevresi ile zaten tanışmış olan çocuklar ile gençlere; çevreden evrene yaklaşımı ile geleneksel müzik kültürü vermek, müziği, dolayısı ile sanatı sevdirebilmek daha kolay olmaktadır. Müzik kültürü, müzik zevki, müzik beğenisi bakımından yeterince donatılmayan, kaliteyi yakalayamayan ve seçici olamayan çoğu gençlik ile ülkenin kültürel kalkınması birbiriyle bağlantılıdır.

Yeteneklerinin düzeyleri, yaşam biçimleri, yaşları ve cinsiyetleri ne olursa olsun müzik, insanların hayatında ayrılmaz bir parçadır. Müzik; duygu, düşünce, tasarım, izlenim, durum, olgu ve olayları, belli bir amaç ve yöntemle, belli bir güzellik anlayışı ile birleştirilip düzenlenmiş uyumlu seslerle, estetik bir yapıda işleyip anlatan bir bütün olarak tanımlanmaktadır (Uçan, 1994). Müzik, çocuğun günlük yaşantısının bir parçasıdır. Evde, okulda, sokakta, müzik çocuk için kendini ifade edebileceği, duygularını anlatabileceği bir araçtır. Müziğin farklı görevlerinin yanı sıra bir eğitim aracı

olarak ta insanlar üzerinde fiziksel, zihinsel ve psikolojik bakımdan çok önemli etkileri bulunmaktadır (Barış ve Akgül , 2008).

Etkili bir müzik dersinin gerçekleşebilmesi ve öğrenci başarılarının en üst seviyede sağlanabilmesi adına okul müdürlerinin gerekli araç-gereç ve donanımı sağlaması gerekmektedir. Bu durum öğretimsel liderliğin davranış boyutlarından biri olan koordinasyon ve örgütleme ile yakından ilgilidir. Okul müdürleri okulun amaçlarına ulaşabilmesi, etkili bir öğrenme ortamının oluşturulabilmesi için gayret etmelidir (Cook ve Mack, 1971; Dean, 1985).

3. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

3.1 Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Bu bölümde yapılan araştırma ile ilgili benzer yönde çalışmalara yer verilmiştir. “İstanbul İlindeki İlköğretim Okulu Müdürlerinin Öğretim Liderliği Davranışları” adlı araştırmasında, ilköğretim okulu müdürlerinin öğretim liderliği rollerini hangi derecede gerçekleştirdiklerini saptamak ve okul müdürlerinin bu görevlerini yerine getirirken bireysel nitelikler ile örgütsel niteliklerden etkilenip etkilenmediğini ortaya çıkarmayı amaçlayan Gümüşeli (1996), Hallinger (1985), tarafından geliştirilmiş ve öğretim liderliği araştırmaları için sık bir şekilde kullanılan, kısa adıda PIMRS (Principal Instructional Management Rating Scale) olmakta olan aracın kullanılmasını uygun görmüştür. Okul müdürleri ve öğretmenlerden oluşan 299 kişinin katılımı ile anket türkçe olarak çevrilmiştir, Türk Eğitim Sisteminin gerekliliklerine göre ankette bazı düzeltmeler gerçekleştirildikten sonra uygulanmaya başlanmıştır. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında okul müdürlerine göre; öğretim liderliği sorumluluklarından öğretmenleri çalışmaya özendirmek, okulun amaçlarını açıklamak, öğrencileri öğrenmeye özendirmek, varlığını hissettirmek, olmak üzere dört farklı görevi her daim yerine getirdiklerini belirtmişler. Buna karşın müdürler; amaçları geliştirmek, eğitim programlarını eş güdümlmek, öğrenci ilerlemesini izlemek, öğretimi denetlemek ve değerlendirmek, öğretim zamanını korumak, öğretmenlerin mesleki gelişimini sağlamak, akademik standartlar geliştirmek ve uygulamaktan oluşan görevlerini genelde yerine getirdikleri görüşündedirler. Bu araştırmaya göre; okul müdürlerinin öğretim liderliği alanında kendilerini yeterli görmekte olduğu ortaya çıkmıştır.

“Müzik öğretmenlerinin Lisans Eğitimleri ile Çalışma ortamlarından kaynaklanan sorunlar” adlı çalışmasında Akgün (2006), Okulların büyük çoğunluğunda müzik dersliği bulunmadığını, bu koşulların dersleri olumsuz olarak etkilediğini, Sınıflarda bulunan öğrenci sayısının son derece fazla olmasının, öğrencilerle bire bir ilgilenme ihtimalini ortadan kaldırdığını ve müzik dersleri için ve koro çalışmaları sırasında kullanılması gereken çalgı ve diğer materyallerin okullarda çoğunlukla bulunmadığı

sonuçlarına ulaşmıştır. Öztürk (2006), “İlköğretim okullarındaki ikinci kademe müzik eğitimi ve sorunları” adlı araştırmasında Ordu iline bağlı Ünye ve Fatsa ilçelerindeki ilköğretim okullarının ikinci kademelerindeki müzik eğitimi ve sorunları araştırılmış, imkân, süre, öğretim programı, araç-gereç, fiziki yapı, şarkı dağarcığı ve birinci kademe alinan müzik eğitiminden kaynaklanan birtakım sorunların bulunduğu görülmüştür.

“İlköğretim İkinci Kademe Müzik Dersi Yaklaşımlarının Analizi” adlı yüksek lisans tezinde Külah (2007), Öğrencilerin müzik dersinde kaydettikleri başarıların diğer derslere % 100 oranında olumlu olarak yansıdığı, Müzik etkinlikleri konusunda okul yöneticilerinin müzik öğretmenlerine % 70 oranında destek oldukları, Okul yöneticilerinin müzik etkinlikleri konusunda ders materyalleri sağlamada % 30 oranında etkin oldukları; Müzik dersine okul yöneticileri ve diğer branş öğretmenlerinin % 45 oranında olumlu yaklaştıkları; Öğrenci velilerinin müzik dersi ile ilgili konularda öğrencilere % 25 oranında destek oldukları, sonuçlarına ulaşmıştır.

2008-2009 yıllarında, Trabzon ilindeki ilköğretim kurumlarında, müzik dersinin uygulanmasında karşılaşılan çeşitli sorun ve sıkıntılar hakkında, müzik öğretmenlerinin görüş ve düşüncelerine ulaşmayı amaçlayan Yazıcı (2009), “ilköğretim müzik derslerinin uygulanması sırasında karşılaşılan sorunların öğretmen görüşleri açısından değerlendirilmesi” adlı çalışmasının sonucunda Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerin % 54’ ünün, okullarında müzik dersliğinin olmadığını belirttiğini, bunun da müzik dersleri için programının uygulanabilirliği noktasında olumsuz yönde etkilemekte olan bir unsur olduğunu, öğretmenlerin çoğunun, SBS ve diğer benzer sınavlar içerisinde müzik dersi ile alakalı sorular bulunmadığı için; öğrenci ve veliler ile diğer branş öğretmenleri ile birlikte okuldaki yöneticilerin de müzik derslerini sadece “eğlence dersi” olarak gördüklerini, dersin öğretim programlarının amaçlarına ulaşabilmesi adına, okul yöneticileri ile birlikte diğer branşlardaki öğretmenlerin de, müzik öğretmenlerine destek olarak pozitif bir yaklaşımda bulunmasının önem içerdiği sonucuna ulaşmıştır.

“İlk Öğretim Okulu Müdürlerinin Müzik Derslerine İlişkin Yaklaşımlarının Müzik Öğretmenlerinin Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi” adlı Yüksek Lisans Çalışmasında Gün (2009), Burdur ve Isparta İllerindeki Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim okullarında görev yapmakta olan 36 Müzik öğretmenin görüşleri doğrultusunda okul müdürlerinin müzik sınıfı sağlama, teknik araç gereç ve müzik aletlerini temin etme, okuldaki eksikliklerin giderilmesi noktasında önceliğin müzik

dersine verilmesi, öğrenci velilerine müzik derslerinin önemini vurgulama, derste müzik dersi dışındaki konuların işlenmesine karşı olma davranışlarını okul müdürlerinin yerine getirmedeği görüşünde birleştiklerini, buna karşın, müzik öğretmenlerinin; okul müdürünün, yapılacak olan müzikal etkinlikler için gerekli teknik araç-gereci temin etme, müzik öğretmenlerinin mesleki sorunlarıyla ilgilenme, müzik öğretmenlerini de alınan kararlara katma, öğretmenlerin görüş ve önerilerine başvurma ve etkinliklerde görev almalarını destekleme, hizmet içi eğitim çalışmalarının duyurulmasını sağlama davranışlarını yerine getirdiklerini belirttiklerini, Fakat müzik öğretmenlerinin; okul müdürünün, müzik dersini gerekli görme, öğrencilerin yönlendirilmesinde yardımcı olma, öğrencilere müzik dersinin önemini vurgulama, öğretmenlerin mesleki sorunlarını çözme, etkinlikleri ödüllendirme, hizmet içi eğitim çalışmalarına katılmalarını destekleme davranışlarını yerine getirip getirmediği konusunda kararsız oldukları sonucuna ulaşmıştır.

“İlköğretim okullarında Müzik Derslerine Ait Öğrenme Ortamlarının fiziksel durumları” üzerine araştırma yapan Özdemir ve Yıldız (2011), Akdeniz Bölgesindeki şehirlerde toplamda 2624 ilköğretim okulu arasından tesadüfi olarak seçilmiş 440 ilköğretim okulu yöneticisine uyguladığı anketin sonuçlarında müzik derslerine ilişkin öğrenme ortamlarının yeterince sağlanamadığını Bölgedeki İlköğretim okullarındaki müziksel donanıma bakıldığı zaman CD çalarların neredeyse tüm okullarda bulunduğu fakat müzik dersliği, dizekli yazı tahtası, piyano, elektronik org ve diğer çalgıların bulunma oranlarının genellikle düşük seviyede olduğunu, ilköğretim kurumlarında verilen müzik eğitiminin uygulamadan çok dinlemeye yönelik olduğunu düşündüğünü, Milli Eğitim Bakanlığı'nın son yıllarda eğitim teknolojilerine yaptığı yatırımlarla bilgisayar ve projeksiyon cihazı sayısının ilköğretim okullarında hızla çoğalmasına rağmen, ilköğretim okullarının neredeyse yarıya yakınında bulunmadığını, Ayrıca araştırmaya katılan ilköğretim okullarının yöneticilerinin, büyük oranda okulun fiziksel ortamının müzik dersi için yeterli olmadığı yönünde görüş belirttiğini tespit etmiştir.

Umuzdaş ve Levent (2012), “Müzik öğretmenlerinin İlköğretim Müzik dersi işleyişine yönelik görüşleri” isimli araştırmalarında Antalya'nın kepez ilçesinde görev yapmakta olan 30 müzik öğretmenin görüşlerine başvurmuş ve araştırmanın sonunda müzik öğretmenlerinin son yapılandırılmış olan müzik öğretim programını elverişli bulmakla birlikte, mevcut bazı problemler nedeni ile uygulamada zorluklar yaşandığını ifade ettiklerini belirtmiştir. Bahsedilen problemlerin başında ise sınıfların kalabalık olmasını, müzik derslerinin süresinin ve fiziki şartların yetersizliğini işaret etmiştir.

3.2 Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Krug (1992), yapmış olduğu araştırmada, okul yöneticilerinin öğretim liderliğine ve okul atmosferine dair kişisel ölçütlerini, öğretim liderliği ve okulun atmosferini öğretmenlerinin değerlendirmesini, okul iklimini öğrencilerin değerlendirmesini ve son olarak öğrenci başarıları arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi üzerinde çalışmıştır. Okul yöneticilerinin kendilerini değerlendirdikleri araştırma sonucuna göre, öğretim liderliğinin beş farklı boyutu olan (misyona tanımlama, program ve öğretimi yönetme, öğretimi denetleme ve destekleme, öğrenci gelişimini izleme, öğretim ikliminin gelişmesine yardımcı olma) ve öğrencilerin başarıları ile önemli sayılabilecek bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Hallinger tarafından gerçekleştirilen araştırmaya göre California'da San Jose kenar mahallelerindeki on tane ilköğretim müdürünün öğretimsel liderliği davranışları ile birlikte bu davranışların örgütsel ve kişisel değişkenlerden etkilenip etkilenmediğini belirleyebilmek amaçlanmıştır. Bu amaçla kısaca adı PIMRS (Principal Instructional Management Rating Scale) olan ve daha sonraları bir çok araştırmaya da kaynak teşkil eden bir araç geliştirilmiştir; okul müdürlerine, öğretmenlere ve bölgedeki okul yöneticilerine uygulanmıştır. Hallinger araştırmasında özet olarak şu sonuçlara ulaşmıştır (Gümüşeli, 1996). Genelde okul müdürlerinin eğitim programı ile birlikte öğretim yöntemine ilgi basamakları, alan yazındaki beklentilerden daha fazla olmuştur. Bununla birlikte, belli politikaların, uygulamaların ve de davranışların okullar arasında farklılıklar oluşturduğu görülmüştür. Okul Müdürlerinin öğretimi teftiş etme ve değerlendirme görevlerini yerine getirme düzeyleri daha önce yapılan araştırmalarca belirlenenlerden daha fazla olmuştur. Okul Müdürlerinin genel olarak öğrencileri hedef kitle olarak görmedikleri; bu sebeple de öğrenciler ile devamlı bağlantı kurmaya ve bu bağlantıyı devam ettirmeye çok az gayret ettikleri ortaya çıkmıştır. Bu vaziyetin amaçları açıklamak ve öğrenci başarısını izlemek, varlığını hissettirme görevlerin de daha sık hissedildiği görülmüştür. Okulların büyük çoğunluğunda öğretim süresini koruma üzerine politika ve uygulamalardan mahrum olduğu; bu durumun tersine, okul müdürlerinin öğretim süresinin etkili kullanılması adına sınıftaki uygulamaları izlemeye özen gösterdikleri ortaya çıkmıştır. Okul Müdürlerinin öğretmenlerin uğraşları ve başarılarını nadiren açıkça destekledikleri anlaşılmıştır. Öğretmenleri daha çok, güdüleyebilmek için onları özel kabul etmek ve sicil durumlarına olumlu not yazma tutumlarını tercih ettikleri anlaşılmıştır. Okul Müdürlerinin genel olarak öğretim liderliği sorumluluklarının tamamında sistematik olarak yüksek puanlar aldıkları anlaşılmıştır. Okul Müdürlerinin

öğretim liderliği tutumları ile cinsiyetleri, yaşları, eğitim durumları, müdürlük deneyimleri, müdürlük eğitimleri, buldukları okuldaki deneyimleri ve öğretmenlik deneyimleri gibi kişisel özellikleri arasında anlamlı sayılabilecek ilişkilerin bulunmadığı görülmüştür. Okulların büyüklük durumları ile müdürlerinin öğretim liderliği tutumları arasında anlamlı bir ilişki bulunduğu görülmüştür. Daha açık bir ifade ile bu çalışmada küçük okullarda görev yapan okul müdürlerinin büyük okullarda görev yapmakta olan müdürlere nazaran eğitim programları ve öğretimin yönetimiyle daha çok ilgili oldukları ortaya çıkmıştır. Buna rağmen okulun sosyoekonomik yönü, özel programları uygulama durumları ve okul ve çevre ilişkileri gibi örgütsel değişkenlerin müdürlerin öğretim liderliği tutumlarını etkilemediği anlaşılmıştır.

O'Donnell (2002), Pennsylvania'daki 75 orta dereceli okulda gerçekleştirmiş olduğu doktora tezinin sonuçları olarak "(Middle-Level Principals' Instructional Leadership Behaviors and Student Achievement)" Orta dereceli okullarda görev yapmakta olan okul müdürlerinin öğretimsel liderlik tutumları ile öğrenci başarıları arasındaki bağlantıyı araştırmayı amaçlamıştır. Çalışmanın diğer değişkenleri ise okul çevresinin sosyoekonomik seviyesi ve yöneticilerin cinsiyet durumlarıdır. Araştırma için Hallinger tarafından geliştirilmiş olan Yönetici Öğretimsel Liderlik Anketi (PIMRS) veri toplamak için araç olarak kullanılmıştır. Çalışmadaki sonuçlara göre okul müdürlerinin öğretimsel liderlik davranışları ile öğrenci başarıları yakın olarak ilişkilidir. Okuldaki olumlu öğrenme atmosferi oluşturmaya dair öğretimsel liderlik rolleri, matematik derslerindeki başarı ve okuma başarıları bakımından öğretmenlerce önemli olarak vurgulanmıştır.

Eldredge (2008), "İlköğretim Okulu Müdürlerinin Öğretimsel Liderlik Davranışları ve Öğrenci Başarısına İlişkin Algıları (Elementary Principals' Perceptions Of Instructional Leadership And Its Relationship To Student Performance)" çalışmasında okullardaki müdürlerin öğretimsel liderlik davranışlarının öğrencilerin başarılarına etkileri olup olmadığını tespit etmeyi hedeflemiştir. Bireysel değişkenlerde çalışmanın bağımsız farklılaşabilenlerindedir. Çalışmadaki Veriler Texas'ta çalışan 43 ilköğretim okulu müdürünün vermiş olduğu yanıtlardan elde edilmiş olan verilerin sonucuna göre öğrencilerin başarı oranları ile öğretimsel liderlik rolleri arasında anlamlı sayılabilecek farklılıklar bulunmamıştır. Yöneticilik deneyimleri öğretimsel liderlik bakımından mühim bir faktör olarak ortaya çıkmış, yöneticilik deneyimleri daha çok olan okul müdürlerinin öğrenci başarısı için daha fazla rol üstlendikleri belirlenmiştir.

4 YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli ile evren - örneklem, veri toplama araçları ve verilerin analizleri hakkındaki bilgilere yer verilmiştir.

4.1 Araştırma Modeli

Bu araştırmada Okul müdürlerinin müzik dersi uygulamalarında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik öğretimsel liderlik tutumlarının incelendiği Niceliksel Araştırma Modellerinden biri olan betimsel bir araştırma yapılmıştır. Betimsel araştırmalar eğitim yönetimi alanlarında en çok kullanılmakta olan araştırma çeşitlerinden bir tanesidir. Betimsel çalışmalarda araştırmacı, araştırmasının amacı doğrultusunda ilgi duyduğu fenomeni betimlemeye, sınıflandırmaya ya da kategorize etmeye çalışır. Karasar (2012)' a göre betimsel araştırmalar geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekli ile betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır. Burada betimleme kabataslak bir davranışı, bir olayı, bir olguyu ya da nesneyi diğerlerinden ayırt edecek niteliklerdir. Bu araştırmada benzer bir biçimde okul müdürlerinin vermiş olduğu yanıtlar araştırmanın amacı doğrultusunda hiçbir müdahaleye başvurulmadan oldukları gibi betimlenmeye çalışılmıştır.

4.2 Evren Ve Örneklem

Bu Araştırmanın evrenini 2014-2015 eğitim öğretim yılında İstanbul ili Bağcılar İlçesinde görev yapmakta olan okul müdürleri oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu evreni temsil eder nitelikte Bağcılar ilçesindeki ilkökul, ortaokul ve lise kademesinde görev yapmakta olan okul müdürlerinden basit tesadüfî örnekleme yolu ile seçilmiş olan ve araştırma için gönüllü olan 74 okul müdürü oluşturmaktadır. Araştırma örnekleminde oluşan bireylerin 7'si (%9,5) bayan, 67'si (%90,5)' erkektir. Araştırma örneklemini oluşturan bireylerin 1'i (%1,4) 20-30, 26'sı (%35,1) 31-40, 41'i (%55,4) 41-50, 6'sı (%8,1) 51 ve üzeri yaş grubundadır. Araştırma örneklemini oluşturan Okul müdürlerinin 7'si (%9,5) yüksek okul, 41'i (%55,4) lisans, 26'sı (%35,1) yüksek lisans mezunudur. Aynı Okul müdürlerinin 25'i (%33,8) 8-15 yıl, 42'si (%56,8) 16-24 yıl, 7'si

(%9,5) 25 ve üzeri kıdeme sahiptir. Okul müdürlerinin 26'sı (%35,1) ilkokul, 24'ü (%32,4) ortaokul, 24'ü (%32,4) lisede görev yapmaktadır.

4.3 Veri Toplama Araçları

4.3.1 Öğretimsel liderlik tutum ölçeği anketi

Bu araştırmada, okul müdürlerinin müzik dersi uygulamalarında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik öğretimsel liderlik tutumlarının incelenmesi amacıyla Gün (2009) tarafından geliştirilen “öğretimsel liderlik tutum ölçeği” (Okul Müdürlerinin Müzik dersine ilişkin yaklaşımları) anketi kullanılmıştır. Anketin katılımcı grubunu okul müdürleri oluşturmaktadır. Ölçekteki her bir maddeye dair Cronbach Alpha güvenilirlik katsayıları hesaplanmıştır (Bknz. Ek B). Ölçeğin güvenilirlik katsayısı 0,92 elde edilmiştir. Bu değer Kalaycı (2014)' ya göre mükemmel düzeyde güvenilirliği ifade etmektedir. Geçerliliğini belirleyebilmek üzere yapı geçerliği için faktör analizleri yapılmıştır. Yapılmış olan işlemler neticesinde öz değeri 1.00'den büyük olan 4 faktör bulunmuştur. gerçekleştirilmiş olan çözümlenmeye göre anket maddelerinin 15 tanesi birinci faktörde, 2 tanesi ikinci faktörde, 1 tanesi üçüncü faktörde, 2 tanesi ise dördüncü faktörde toplandığı görülmüştür. Maddelerden 11. 15. 3. 14. ve 20. numaradakiler güvenilirlik katsayıları 0,91 'in üzerinde bulunduğu için tutum ölçeğindeki toplam güvenilirlik katsayısında (0,92) herhangi bir değişiklik yaratmamıştır ve ölçekten çıkartılmaya gerek görülmemiştir. Ölçekte yer almakta olan 20 maddeye dair faktör yükleri 0,51 ile 0,85 arasında değişiklik göstermektedir. Bu özellik bakımından 20 maddenin de ölçekte yer alabilecek nitelikte olduğu söylenebilmektedir.

Anket 20 maddeden oluşan beşli likert tipi bir ölçektir. Katılımcılar bu maddelere *Tamamen katılıyorum* 'dan *Kesinlikle katılmıyorum* 'a uzanmış olan alternatiflerden herhangi birini seçerek her bir maddeye dair görüşlerini ve ne düşündüklerini belirtmektedirler. Cevapların önem derecelerinin belirlenmesinde Seçenekler üzerine verilmiş ağırlıklar ve bu ağırlıkların sınırlarına aşağıda yer verilmiştir.

Çizelge 4.1: Öğretimsel liderlik tutum ölçeğinin seçeneklerine ait ağırlıklar sınırlılıklar

Oğretimsel Liderlik Tutum Ölçeğindeki Seçeneklere Ait Ağırlıklar ve Sınırlılıklar

Ağırlık	Seçenek	Sınırlar
1	Hiç Katılmıyorum	1.00 - 1.79
2	Katılmıyorum	1.80 - 2.59
3	Kararsızım	2.60 - 3.39
4	Katılıyorum	3.40 - 4.19
5	Tamamen Katılıyorum	4.20 - 5.00

Ölçekteki olumlu maddelerin kodlanması için: Hiç Katılmıyorum adına 1, Katılmıyorum adına 2, Kararsızım adına 3, Katılıyorum adına 4, Tamamen Katılıyorum adına 5 puan verilmiş olup; olumsuz maddelerin kodlanması ise tam tersi şeklindedir. Anketten örnek bir madde " Okul müdürü, öğrenci velilerine müzik derslerinin önemini vurgular." şeklindedir.

4.3.2 Kişisel bilgi formu

Kişisel bilgiler formu, araştırma için örneklem grubunu oluşturan katılımcı okul müdürlerinin cinsiyetlerini, eğitim düzeylerini, yaşlarını, mesleki kıdemlerini ve görev yaptığı okul kademelerini tespit etmek amacı ile düzenlenmiştir.

4.4 Verilerin Toplanması, Analizi Ve Değerlendirilmesi

Araştırma için kullanılmış olan verilerin toplanabilmesi, analizleri ve değerlendirmeleri Eylül 2014 - Mart 2015 tarihleri arasında yapılmıştır. Bağcılar İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünden izin alınmış, sonra örnekleme alınan okul müdürleri ziyaret edilerek araştırmanın amacı ile uygulamanın nasıl gerçekleştirileceğine dair bilgiler verilmiştir. Araştırmaya katılma adına gönüllü okul müdürlerine Kişisel Bilgi Formu ve Öğretimsel liderlik tutum ölçeği (Okul Müdürlerinin Müzik dersine ilişkin yaklaşımları anketi) birlikte verilmiştir. Uygulama ortalama 15 dakika kadar sürmüştür. Verilerin değerlendirilmesi

esnasında anket formlarından herhangi bir eksik bulunmamış ya da rastgele dolduran okul müdürü ile karşılaşılmamıştır.

Çalışmadan elde edilen bulgular değerlendirilirken, istatistiksel analizler için SPSS 21.0 İstatistik paket programı kullanılmıştır. Tanımlayıcı istatistiksel metotların (Frekans, Yüzde, Ortalama, Standart sapma) yanı sıra normal dağılımın incelenmesi için Lilliefors Significance düzeltmeli Kolmogorov - Smirnov dağılım testi yapılmıştır.

Çizelge 4.2 Kolmogorov – Smirnov dağılım testi sonuçları

	Kolmogorov-Smirnov		
	Statistic	Df	Sig.
Öğretimsel Liderlik Tutum Ölçeği toplam	,114	74	,018

Kolmogorov-Smirnov p değeri =0,018 <0,05 olmasından dolayı verinin normal dağılıma sahip olmadığı görülmüştür. Bu çerçevede parametrik olmayan yöntemler tercih edilmiştir. Niceliksel verilerin karşılaştırılmasında iki grup durumunda, normal dağılım göstermeyen parametrelerin gruplar arası karşılaştırmalarında Mann Whitney U testi, ikiden fazla grup durumunda, parametrelerin gruplar arası karşılaştırmalarında Kruskal Wallis testi ve farklılığa neden olan grubun tespitinde Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Sonuçlar % 95 güven aralığında, $p < 0,05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

5 BULGULAR

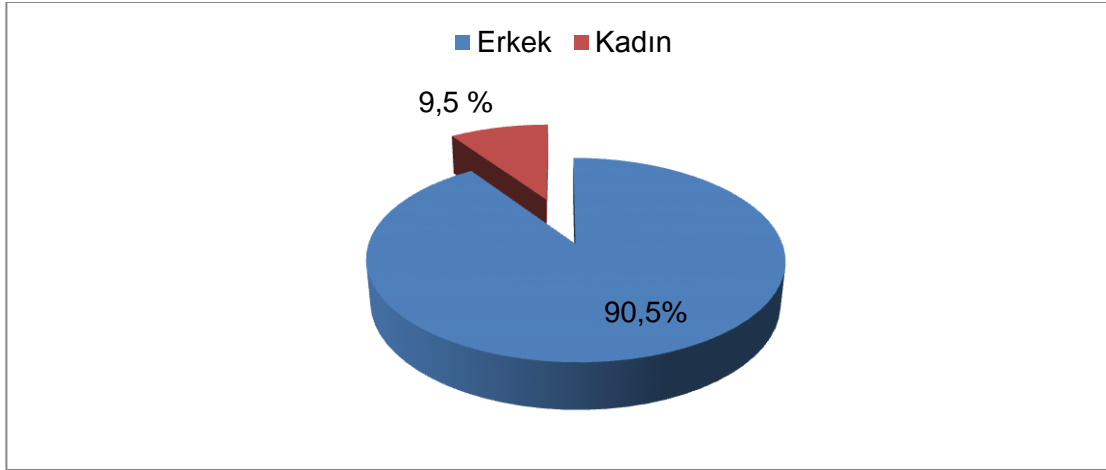
Araştırmanın bu bölümünde; okul müdürlerinin kişisel bilgileri ile müzik dersi uygulamalarında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik öğretimsel liderlik tutumlarına ilişkin istatistiksel verileri çizelgeler ile gösterilmiştir. Bu bölümde iki ana alt başlık ele alınmaktadır. İlki araştırmaya katılmış olan okul müdürlerinin kişisel bilgilerin yer aldığı bulgular, 2.si ise çalışmaya katılan okul müdürlerinin müzik dersi uygulamalarında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik öğretimsel liderlik tutumlarına dair bulgulardır.

5.1 Araştırmaya Katılan Okul Müdürlerinin Kişisel Bilgilerine Dair Bulgular

Çizelge 5.1: Okul müdürlerinin Cinsiyet değişkenlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	Frekans(n)	Yüzde (%)
Kadın	7	9,5
Erkek	67	90,5
Toplam	74	100,0

Çizelge 5.1 incelendiğinde okul müdürlerinin cinsiyet farklılıklarına göre bakıldığında 7'si (%9,5) kadın, 67'si (%90,5) erkek olarak dağılım göstermektedir. Bu analiz göz önünde bulundurulduğunda çalışmaya katılım gösteren okul müdürlerinden büyük çoğunluğu erkekler oluşturmaktadır.

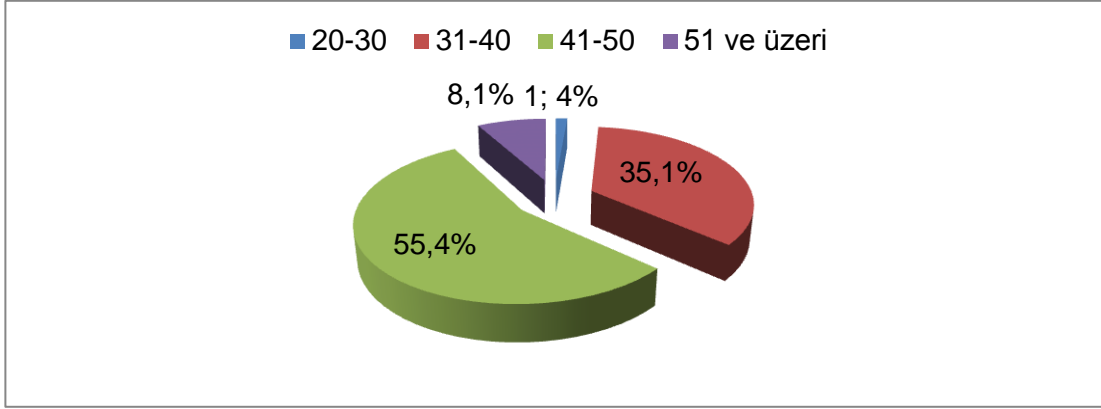

Şekil 5.1: Okul Müdürlerinin Cinsiyet durumu Grafiği

Çizelge 5.2: Okul Müdürlerin Yaş Aralığı Yoğunluğu

Yaş	Frekans(n)	Yüzde (%)
20-30 Yaş arası	1	1,4
31-40 Yaş arası	26	35,1
41-50 Yaş arası	41	55,4
51 Yaş ve üzeri	6	8,1
Toplam	74	100,0

Çizelge 5.2 incelendiğinde okul müdürlerinin yaş değişkenine göre 1'i (%1,4) 20-30, 26'sı (%35,1) 31-40, 41'i (%55,4) 41-50, 6'sı (%8,1) 51 ve üzeri yaş grubunda bulunmaktadır. Araştırmaya katılanların büyük çoğunluğu 41-50 yaş aralığındadır.

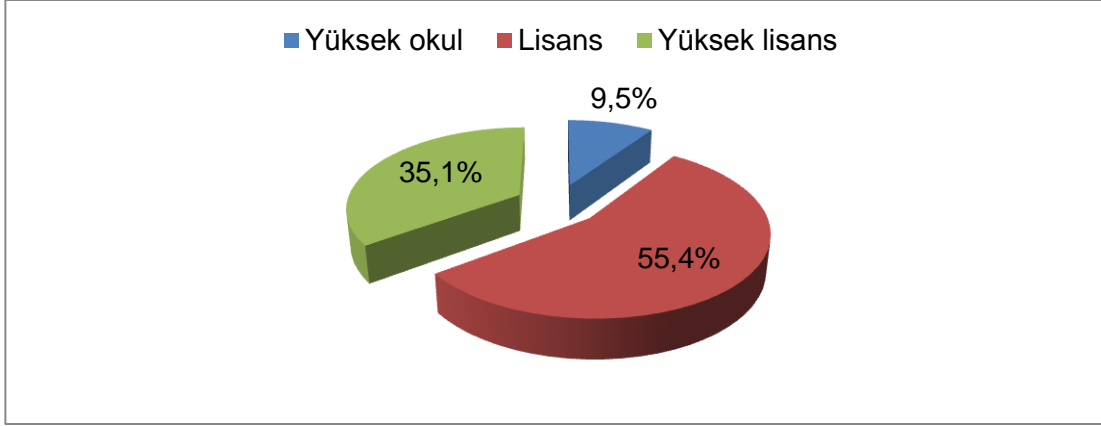

Şekil 5.2: Okul Müdürlerinin Yaş Aralığı Grafiği

Çizelge 5.3: Okul müdürlerinin öğrenim durumları (eğitim düzeyi) değişkenine Göre Dağılımı

Öğrenim Durumu	Frekans(n)	Yüzde (%)
Yüksek Okul mezunu	7	9,5
Lisans mezunu	41	55,4
Yüksek Lisans mezunu	26	35,1
Toplam	74	100,0

Çizelge 5.3 e göre, Okul müdürlerinin 7'si (%9,5) yüksek okul, 41'i (%55,4) lisans, 26'sı (%35,1) yüksek lisans mezunu olarak dağılmaktadır.

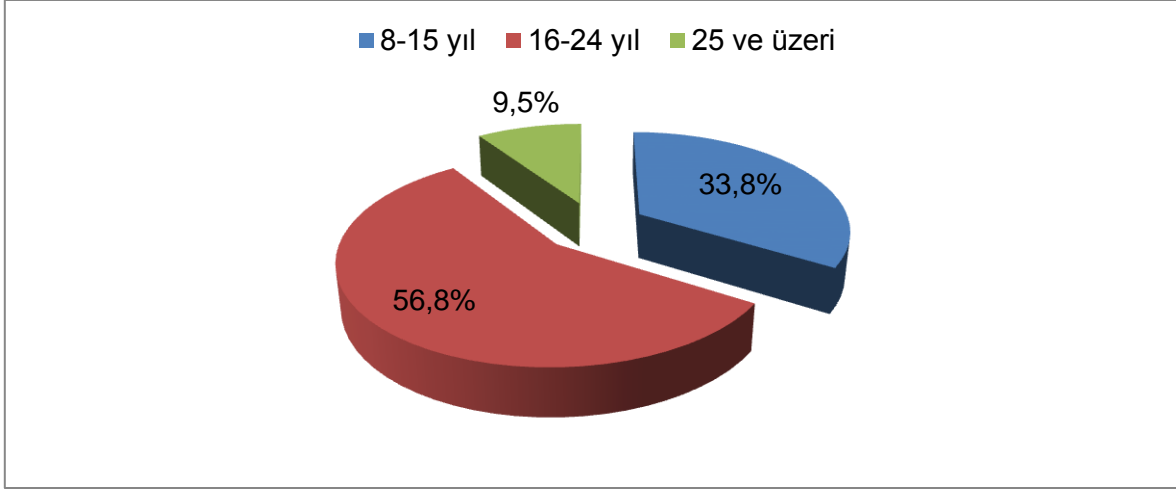

Şekil 5.3: Okul müdürlerinin Öğrenim Durum Grafiği

Çizelge 5.4: Okul müdürlerinin Mesleki Kıdem Yılına Göre Dağılımı

	Frekans(n)	Yüzde (%)
Mesleki Kıdem Yılı		
8-15 Yıl	25	33,8
16-24 Yıl	42	56,8
25 Yıl Ve üzeri	7	9,5
Toplam	74	100,0

Çizelge 5.4'te görüldüğü gibi okul müdürlerinin 25'i (%33,8) 8-15 yıl, 42'si (%56,8) 16-24 yıl, 7'si (%9,5) 25 ve üzeri kıdeme sahiptir.

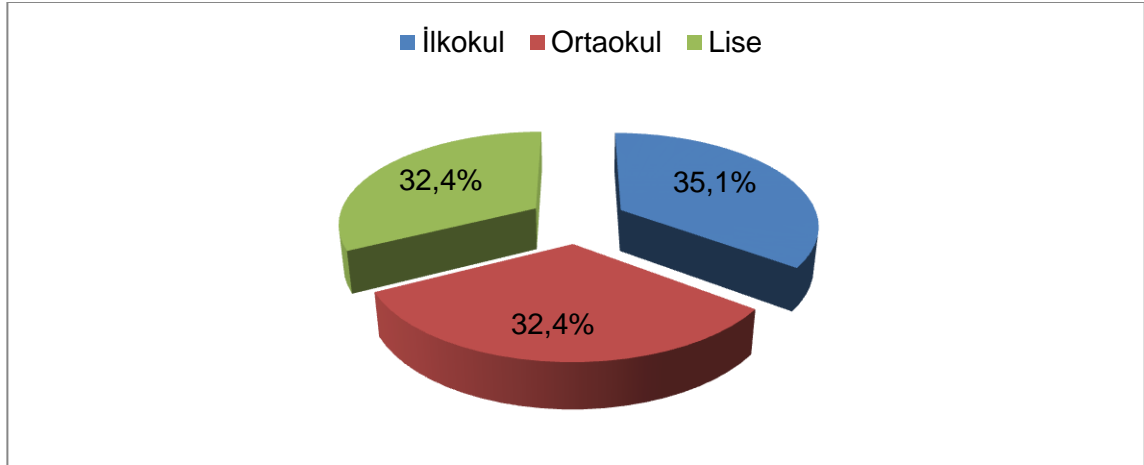

Şekil 5.4: Okul Müdürlerinin Mesleki Kıdem Yılı Grafiği

Çizelge 5.5: Okul müdürlerinin Görev Yapmakta olduğu Okul Kademelerine Göre Dağılımı

	Frekans(n)	Yüzde (%)	
Görev Yapılan Okul Kademesi	İlkokul	26	35,1
	Ortaokul	24	32,4
	Lise	24	32,4
	Toplam	74	100,0

Çizelge 5.5 incelendiğinde Okul müdürlerinin 26'sı (%35,1) ilkokul, 24'ü (%32,4) ortaokul, 24'ü (%32,4) lisede görev yapmaktadır.

Şekil 5.5: Okul Müdürlerinin Görev Yaptığı Okul Kademesi Grafiği

Yukarıda Okul müdürlerinin kişisel bilgilerine ilişkin bulgulara sırasıyla yer verilmiştir. Bir sonraki bölümde ise Okul müdürlerinin Müzik dersi uygulamalarında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik öğretimsel liderlik tutumlarının incelenmesi sonucu elde edilmiş olan bulgulara yer verilmiştir.

5.2 Öğretimsel Liderlik Tutum Ölçeği Anketinden Elde Edilen Sonuçlar

Çizelge 5.6: Çalışmaya Katılan Okul Müdürlerinin Müzik dersi uygulamalarında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik öğretimsel liderlik tutumlarının incelenmesi sonucu elde edilen tanımsal bulgular.

	hiç katılmıyorum		katılmıyorum		kararsızım		katılıyorum		tamamen katılıyorum		Ort	Ss
	n	%	N	%	n	%	n	%	N	%		
Okul müdürü, müzik öğretmenin müzik dersi yapabileceği bir müzik sınıfı sağlar.	16	22	11	15	36	49	5	7	6	8	2,649	1,14
Okul müdürü, müzik dersi için gerekli teknik araç-gereci sağlar	3	4	7	9	8	11	28	38	28	38	3,959	1,116
Okul müdürü, müzik dersi için gerekli müzik aletlerini sağlar.	16	22	16	22	29	39	8	11	5	7	2,595	1,146
Okul müdürü, Müzik öğretmenin yapacağı etkinlikler için teknik araç-gereç desteğini sağlar.	2	3	6	8	7	9	34	46	25	34	4	1,007

Okuldaki eksikliklerin giderilmesinde öncelik, başka derslerindir.	9	12	22	30	12	16	20	27	11	15	3,027	1,292
Müzik öğretmeni Karşılaştığı mesleki sorunları okul müdürüyle paylaşabilir.	0	0	4	5	3	4	34	46	33	45	4,297	0,789
Okul müdürü, müzik öğretmenin karşılaştığı sorunları çözer.	0	0	5	7	14	19	31	42	24	32	4	0,891
Okul müdürü, müzik alanıyla ilgili etkinliklerde müzik öğretmenin istek, görüş ve önerilerine başvurur.	0	0	1	1	3	4	35	47	35	47	4,405	0,639
Okul müdürü, tören ve kutlamalarla ilgili alınan kararlara müzik öğretmenin katılımını sağlar.	0	0	1	1	3	4	28	38	42	57	4,5	0,646
Okul müdürü, müzik dersini gerekli görür.	0	0	4	5	6	8	31	42	33	45	4,257	0,829
Okul müdürünün müzik dersine ilişkin tutumu öğrencileri etkiler.	0	0	6	8	15	20	30	41	23	31	3,946	0,92
Okul müdürü, müziğe yetenekli öğrencilerin yönlendirilmesinde müzik öğretmene yardımcı olur.	0	0	6	8	10	14	37	50	21	28	3,986	0,868
Okul müdürü, öğrencilere müzik dersinin önemini vurgular.	10	14	17	23	32	43	15	20	0	0	2,703	0,947
Okul müdürü, okul etkinliklerinde müzik öğretmenin görev almasını destekler.	0	0	4	5	3	4	33	45	34	46	4,311	0,793
Okul müdürünün müzik dersine ilişkin tutumu öğrenci velilerini etkiler.	0	0	9	12	15	20	30	41	20	27	3,824	0,97
Okul müdürü, müzik öğretmenin yaptığı çalışmalarını ödüllendirir.	0	0	3	4	15	20	33	45	23	31	4,027	0,827
Okul müdürü, öğrenci velilerine müzik dersinin önemini vurgular.	10	14	14	19	36	49	12	16	2	3	2,757	0,977
Okul müdürü, müzikle ilgili hizmet içi eğitim çalışmalarının duyurulmasına önem verir.	0	0	3	4	8	11	42	57	21	28	4,095	0,743
Okul müdürü, müzikle ilgili hizmet içi eğitim çalışmalarına müzik öğretmenlerinin katılımını destekler.	0	0	4	5	7	9	38	51	25	34	4,135	0,799
Okul müdürü, müzik dersinde müzik dışı konuların işlenmesine karşıdır.	2	3	8	11	12	16	25	34	27	36	3,905	1,1
Öğretimsel Liderlik Tutum Ölçeği Toplam											3,769	0,369

Çizelge 5.7: Öğretimsel Liderlik Tutum Ölçeği soruları ve toplam puanının cinsiyet farklılığına göre dağılımı

		N	Ort	Ss	MW	P
Okul müdürü, müzik öğretmenin müzik dersi yapabileceği bir sınıf sağlar.	Kadın	7	2,71	0,756	228,5	0,905
	Erkek	67	2,64	1,177		
Okul Müdürü, Müzik Dersi İçin Gerekli Teknik Araç-gereci Sağlar	Kadın	7	3,86	0,69	191,5	0,4
	Erkek	67	3,97	1,154		
Okul müdürü, müzik dersi için gerekli müzik aletlerini sağlar.	Kadın	7	2,71	0,488	213	0,679
	Erkek	67	2,58	1,195		
Okul Müdürü, Müzik Öğretmenin Yapacağı Etkinlikler İçin Teknik Araç-gereç Desteğini Sağlar.	Kadın	7	4	0,577	208,5	0,605
	Erkek	67	4	1,044		
Okuldaki eksikliklerin giderilmesinde öncelik, başka derslerindir.	Kadın	7	2,86	1,215	214	0,697
	Erkek	67	3,04	1,308		
Müzik öğretmeni karşılaştığı mesleki sorunları okul müdürüyle paylaşabilir.	Kadın	7	4,43	0,535	225	0,846
	Erkek	67	4,28	0,813		
Okul müdürü, müzik öğretmenin karşılaştığı sorunları çözer.	Kadın	7	4,43	0,535	169,5	0,202
	Erkek	67	3,96	0,912		
Okul müdürü, müzik alanıyla ilgili etkinliklerde müzik öğretmenin istek, görüş ve önerilerine başvurur.	Kadın	7	4,29	0,756	212	0,64
	Erkek	67	4,42	0,631		
Okul müdürü, tören ve kutlamalarla ilgili alınan kararlara müzik öğretmenin katılmasını sağlar.	Kadın	7	4,29	0,756	191	0,358
	Erkek	67	4,52	0,636		
Okul müdürü, müzik dersini gerekli görür.	Kadın	7	4,29	0,756	231,5	0,952
	Erkek	67	4,25	0,841		
Okul müdürünün müzik dersine ilişkin tutumu öğrencileri etkiler.	Kadın	7	3,86	0,69	209	0,619
	Erkek	67	3,96	0,944		
Okul müdürü, müziğe yetenekli öğrencilerin yönlendirilmesinde müzik öğretmene yardımcı olur.	Kadın	7	3,86	0,378	193,5	0,411
	Erkek	67	4	0,905		
Okul müdürü, öğrencilere müzik dersinin önemini vurgular.	Kadın	7	2,57	0,535	203	0,539

	Erkek	67	2,72	0,982		
Okul müdürü, okul etkinliklerinde müzik öğretmenin görev almasını destekler.	Kadın	7	4,29	0,756	222,5	0,806
	Erkek	67	4,31	0,802		
Okul müdürünün müzik dersine ilişkin tutumu öğrenci velilerini etkiler.	Kadın	7	4,14	0,69	193	0,42
	Erkek	67	3,79	0,993		
Okul müdürü, müzik öğretmenin yaptığı çalışmaları ödüllendirir.	Kadın	7	4,14	0,69	220	0,774
	Erkek	67	4,01	0,844		
Okul müdürü, öğrenci velilerine müzik dersinin önemini vurgular.	Kadın	7	2,57	0,976	206,5	0,58
	Erkek	67	2,78	0,982		
Okul müdürü, müzikle ilgili hizmet içi eğitim çalışmalarının duyurulmasına önem verir.	Kadın	7	3,86	0,378	174,5	0,213
	Erkek	67	4,12	0,769		
Okul müdürü, müzikle ilgili hizmet içi eğitim çalışmalarına müzik öğretmenlerinin katılmasını destekler.	Kadın	7	4	0,577	194,5	0,416
	Erkek	67	4,15	0,821		
Okul müdürü, müzik dersinde müzik dışı konuların işlenmesine karşıdır.	Kadın	7	4	0,816	232	0,961
	Erkek	67	3,9	1,13		
Öğretimsel liderlik tutum ölçeği toplam	Kadın	7	3,757	0,354	222	0,817
	Erkek	67	3,77	0,373		

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “öğretimsel liderlik tutum ölçeği toplam puanı ortalamalarının cinsiyet farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Mann Whitney-U testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir (Mann Whitney U=222,000; p=0,817>0,05).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik öğretmenin müzik dersi yapabileceği bir sınıf sağlar.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının cinsiyet farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Mann Whitney-U testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir (Mann Whitney U=228,500; p=0,905>0,05).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik dersi için gerekli teknik araç-gereci sağlar” ifadesine, katılım düzeyi ortalamalarının cinsiyet farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Mann Whitney-U testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir (Mann Whitney $U=191,500$; $p=0,400>0,05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik dersi için gerekli müzik aletlerini sağlar.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının cinsiyet farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Mann Whitney-U testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir (Mann Whitney $U=213,000$; $p=0,679>0,05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik öğretmenin yapacağı etkinlikler için teknik araç-gereç desteğini sağlar.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının cinsiyet farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Mann Whitney-U testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir (Mann Whitney $U=208,500$; $p=0,605>0,05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okuldaki eksikliklerin giderilmesinde öncelik, başka derslerindir.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının cinsiyet farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Mann Whitney-U testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir (Mann Whitney $U=214,000$; $p=0,697>0,05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “müzik öğretmeni karşılaştığı mesleki sorunları okul müdürüyle paylaşabilir.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının cinsiyet farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Mann Whitney-U testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir (Mann Whitney $U=225,000$; $p=0,846>0,05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik öğretmenin karşılaştığı sorunları çözer.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının cinsiyet farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan

Mann Whitney-U testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir (Mann Whitney $U=169,500$; $p=0,202>0,05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik alanıyla ilgili etkinliklerde müzik öğretmenin istek, görüş ve önerilerine başvurur.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının cinsiyet farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Mann Whitney-U testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir (Mann Whitney $U=212,000$; $p=0,640>0,05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, tören ve kutlamalarla ilgili alınan kararlara müzik öğretmenin katılımını sağlar.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının cinsiyet farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Mann Whitney-U testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir (Mann Whitney $U=191,000$; $p=0,358>0,05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik dersini gerekli görür.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının cinsiyet farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Mann Whitney-U testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir (Mann Whitney $U=231,500$; $p=0,952>0,05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürünün müzik dersine ilişkin tutumu öğrencileri etkiler.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının cinsiyet farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Mann Whitney-U testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir (Mann Whitney $U=209,000$; $p=0,619>0,05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müziğe yetenekli öğrencilerin yönlendirilmesinde müzik öğretmene yardımcı olur.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının cinsiyet farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Mann Whitney-U testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir (Mann Whitney $U=193,500$; $p=0,411>0,05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, öğrencilere müzik dersinin önemini vurgular.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının cinsiyet farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Mann Whitney-U testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir (Mann Whitney $U=203,000$; $p=0,539>0,05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, okul etkinliklerinde müzik öğretmeninin görev almasını destekler.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının cinsiyet farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Mann Whitney-U testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir (Mann Whitney $U=222,500$; $p=0,806>0,05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürünün müzik dersine ilişkin tutumu öğrenci velilerini etkiler.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının cinsiyet farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Mann Whitney-U testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir (Mann Whitney $U=193,000$; $p=0,420>0,05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik öğretmenin yaptığı çalışmaları ödüllendirir.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının cinsiyet farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Mann Whitney-U testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir (Mann Whitney $U=220,000$; $p=0,774>0,05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, öğrenci velilerine müzik dersinin önemini vurgular.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının cinsiyet farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Mann Whitney-U testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir (Mann Whitney $U=206,500$; $p=0,580>0,05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzikle ilgili hizmet içi eğitim çalışmalarının duyurulmasına önem verir.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının cinsiyet farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Mann Whitney-U testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir (Mann Whitney U=174,500; p=0,213>0,05).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzikle ilgili hizmet içi eğitim çalışmalarına müzik öğretmenlerinin katılmasını destekler.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının cinsiyet farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Mann Whitney-U testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir. (Mann Whitney U=194,500; p=0,416>0,05).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik dersinde müzik dışı konuların işlenmesine karşıdır.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının cinsiyet farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Mann Whitney-U testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir (Mann Whitney U=232,000; p=0,961>0,05).

Çizelge 5.8: Öğretimsel Liderlik Tutum Ölçeği soruları ve toplam puanının yaş durumu farklılığına dair dağılımı

		N	Ort	Ss	KW	P
Okul müdürü, müzik öğretmenin müzik dersi yapabileceği bir sınıf sağlar.	31-40	26	2,96	1,248	7,891	0,019
	41-50	41	2,63	1,019		
	51 ve üzeri	6	1,5	0,837		
Okul müdürü, müzik dersi için gerekli teknik araç-gereci sağlar	31-40	26	3,65	1,294	2,463	0,292
	41-50	41	4,12	0,954		
	51 ve üzeri	6	4,17	1,329		
Okul müdürü, müzik dersi için gerekli müzik aletlerini sağlar.	31-40	26	2,81	1,201	1,723	0,423
	41-50	41	2,46	1,027		
	51 ve üzeri	6	2,17	1,329		
Okul müdürü, müzik öğretmenin yapacağı etkinlikler için teknik araç-gereç desteğini sağlar.	31-40	26	3,85	1,223	0,813	0,666
	41-50	41	4,07	0,818		
	51 ve üzeri	6	4,17	1,329		
Okuldaki eksikliklerin giderilmesinde öncelik, başka derslerindir.	31-40	26	3,04	1,183	0,48	0,787
	41-50	41	3,02	1,332		
	51 ve üzeri	6	2,67	1,506		
Müzik öğretmeni karşılaştığı mesleki sorunları okul müdürüyle paylaşabilir.	31-40	26	4,27	0,667	0,68	0,712
	41-50	41	4,34	0,794		
	51 ve üzeri	6	4	1,265		
Okul müdürü, müzik öğretmenin karşılaştığı sorunları çözer.	31-40	26	4,08	0,796	0,454	0,797
	41-50	41	3,93	0,905		
	51 ve üzeri	6	4	1,265		
Okul müdürü, müzik alanıyla ilgili etkinliklerde müzik öğretmenin istek, görüş ve önerilerine başvurur.	31-40	26	4,38	0,496	1,301	0,522
	41-50	41	4,37	0,733		
	51 ve üzeri	6	4,67	0,516		
Okul müdürü, tören ve kutlamalarla ilgili alınan kararlara müzik öğretmenin katılımını sağlar.	31-40	26	4,38	0,571	2,451	0,294
	41-50	41	4,54	0,711		
	51 ve üzeri	6	4,67	0,516		
Okul müdürü, müzik dersini gerekli görür.	31-40	26	4,23	0,863	1,57	0,456
	41-50	41	4,22	0,852		
	51 ve üzeri	6	4,67	0,516		
Okul müdürünün müzik dersine ilişkin tutumu öğrencileri etkiler.	31-40	26	4,04	0,824	2,985	0,225
	41-50	41	3,8	0,928		
	51 ve üzeri	6	4,33	1,211		
Okul müdürü, müziğe yetenekli öğrencilerin yönlendirilmesinde müzik öğretmene yardımcı olur.	31-40	26	3,96	0,824	2,734	0,255
	41-50	41	3,93	0,905		
	51 ve üzeri	6	4,5	0,837		

Okul müdürü, öğrencilere müzik dersinin önemini vurgular.	31-40	26	2,69	0,838	0,902	0,637
	41-50	41	2,76	0,994		
	51 ve üzeri	6	2,33	1,211		
Okul müdürü, okul etkinliklerinde müzik öğretmeninin görev almasını destekler.	31-40	26	4,31	0,736	1,296	0,523
	41-50	41	4,27	0,867		
	51 ve üzeri	6	4,67	0,516		
Okul müdürünün müzik dersine ilişkin tutumu öğrenci velilerini etkiler.	31-40	26	4,04	0,916	4,208	0,122
	41-50	41	3,63	0,942		
	51 ve üzeri	6	4,17	1,329		
Okul müdürü, müzik öğretmeninin yaptığı çalışmaları ödüllendirir.	31-40	26	3,96	0,916	0,295	0,863
	41-50	41	4,07	0,755		
	51 ve üzeri	6	4,17	0,983		
Okul müdürü, öğrenci velilerine müzik dersinin önemini vurgular.	31-40	26	2,88	0,952	0,581	0,748
	41-50	41	2,71	0,981		
	51 ve üzeri	6	2,5	1,225		
Okul müdürü, müzikle ilgili hizmet içi eğitim çalışmalarının duyurulmasına önem verir.	31-40	26	4,04	0,662	2,692	0,26
	41-50	41	4,05	0,773		
	51 ve üzeri	6	4,5	0,837		
Okul müdürü, müzikle ilgili hizmet içi eğitim çalışmalarına müzik öğretmenlerinin katılmasını destekler.	31-40	26	4,08	0,688	2,087	0,352
	41-50	41	4,1	0,86		
	51 ve üzeri	6	4,5	0,837		
Okul müdürü, müzik dersinde müzik dışı konuların işlenmesine karşıdır.	31-40	26	3,92	1,093	2,524	0,283
	41-50	41	3,78	1,129		
	51 ve üzeri	6	4,5	0,837		
Öğretimsel liderlik tutum ölçeği toplam	31-40	26	3,779	0,376	0,292	0,864
	41-50	41	3,74	0,353		
	51 ve üzeri	6	3,842	0,475		

Not: $p < .05^*$

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin öğretimsel liderlik tutum ölçeği toplam puanı ortalamalarının yaş farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p > 0.05$)

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik öğretmeninin müzik dersi yapabileceği bir sınıf sağlar.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının yaş farklılığı bakımından anlamlı sayılabilecek bir fark bulunup bulunmadığını belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarında; grup

ortalamlarının aralarındaki farklılık anlamlı olarak ortaya çıkmıştır (KW=7,891; p=0,019<0.05). Farklılığa dair durumun grupların hangisinden oluştuğunu belirleyebilmek için Mann Whitney U testi gerçekleştirilmiştir. Sonuçlara göre; yaşı 31-40 olan okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik öğretmenin müzik dersi yapabileceği bir sınıf sağlar. ifadesine katılım düzeyleri (2,960 ± 1,248), yaşı 51 ve üzeri olan okul müdürlerinin “Okul müdürü, müzik öğretmenin müzik dersi yapabileceği bir sınıf sağlar.” ifadesine katılım düzeylerinden (1,500 ± 0,837) yüksek bulunmuştur. Yaşı 41-50 olan okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik öğretmenin müzik dersi yapabileceği bir sınıf sağlar. İfadesine katılım düzeyleri (2,630 ± 1,019), yaşı 51 ve üzeri olan okul müdürlerinin “Okul müdürü, müzik öğretmenin müzik dersi yapabileceği bir sınıf sağlar.” ifadesine katılım düzeylerinden (1,500 ± 0,837) yüksek bulunmuştur.

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik dersi için gerekli teknik araç-gereci sağlar” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının yaş farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir (p>0.05).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik dersi için gerekli müzik aletlerini sağlar.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının yaş farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir (p>0.05).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik öğretmenin yapacağı etkinlikler için teknik araç-gereç desteğini sağlar.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının yaş farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir (p>0.05).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okuldaki eksikliklerin giderilmesinde öncelik, başka derslerindir.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının yaş farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir (p>0.05).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “müzik öğretmeni karşılaştığı mesleki sorunları okul müdürüyle paylaşabilir.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının yaş farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik öğretmenin karşılaştığı sorunları çözer.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının yaş farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik alanıyla ilgili etkinliklerde müzik öğretmenin istek, görüş ve önerilerine başvurur.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının yaş farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, tören ve kutlamalarla ilgili alınan kararlara müzik öğretmenin katılımını sağlar.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının yaş farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik dersini gerekli görür.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının yaş farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürünün müzik dersine ilişkin tutumu öğrencileri etkiler.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının yaş farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müziğe yetenekli öğrencilerin yönlendirilmesinde müzik öğretmenine yardımcı olur.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının yaş farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, öğrencilere müzik dersinin önemini vurgular.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının yaş farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, okul etkinliklerinde müzik öğretmeninin görev almasını destekler.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının yaş farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürünün müzik dersine ilişkin tutumu öğrenci velilerini etkiler.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının yaş farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik öğretmeninin yaptığı çalışmalarını ödüllendirir.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının yaş farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, öğrenci velilerine müzik dersinin önemini vurgular.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının yaş farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzikle ilgili hizmet içi eğitim çalışmalarının duyurulmasına önem verir.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının yaş farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzikle ilgili hizmet içi eğitim çalışmalarına müzik öğretmenlerinin katılmasını destekler.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının yaş farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik dersinde müzik dışı konuların işlenmesine karşıdır.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının yaş farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Çizelge 5.9: Öğretimsel Liderlik Tutum Ölçeği soruları ve toplam puanının öğrenim durumu (eğitim düzeyi) farklılığına dair dağılımı

		N	Ort	Ss	KW	P
Okul müdürü, müzik öğretmenin müzik dersi yapabileceği bir sınıf sağlar.	Yüksek okul	7	1,71	0,756	6,171	0,046
	Lisans	41	2,78	1,333		
	Yüksek lisans	26	2,69	0,736		
Okul müdürü, müzik dersi için gerekli teknik araç-gereci sağlar	Yüksek okul	7	3,86	1,464	2,452	0,293
	Lisans	41	3,78	1,194		
	Yüksek lisans	26	4,27	0,827		
Okul müdürü, müzik dersi için gerekli müzik aletlerini sağlar.	Yüksek okul	7	2,43	1,618	0,725	0,696
	Lisans	41	2,56	1,184		
	Yüksek lisans	26	2,69	0,97		
Okul müdürü, müzik öğretmenin yapacağı etkinlikler için teknik araç-gereç desteğini sağlar.	Yüksek okul	7	4	0,816	2,63	0,269
	Lisans	41	3,8	1,167		
	Yüksek lisans	26	4,31	0,679		
Okuldaki eksikliklerin giderilmesinde öncelik, başka derslerindir.	Yüksek okul	7	3,29	1,38	0,283	0,868
	Lisans	41	3	1,36		
	Yüksek lisans	26	3	1,2		
Müzik öğretmeni karşılaştığı mesleki sorunları okul müdürüyle paylaşabilir.	Yüksek okul	7	4,29	1,113	2,614	0,271
	Lisans	41	4,17	0,834		
	Yüksek lisans	26	4,5	0,583		
Okul müdürü, müzik öğretmenin karşılaştığı sorunları çözer.	Yüksek okul	7	3,71	1,113	1,637	0,441
	Lisans	41	3,93	0,932		
	Yüksek lisans	26	4,19	0,749		
Okul müdürü, müzik alanıyla ilgili etkinliklerde müzik öğretmenin istek, görüş ve önerilerine başvurur.	Yüksek okul	7	4,71	0,488	2,509	0,285
	Lisans	41	4,32	0,687		
	Yüksek lisans	26	4,46	0,582		
Okul müdürü, tören ve kutlamalarla ilgili alınan kararlara müzik öğretmenin katılımını sağlar.	Yüksek okul	7	4,71	0,488	4,121	0,127
	Lisans	41	4,37	0,698		
	Yüksek lisans	26	4,65	0,562		
Okul müdürü, müzik dersini gerekli görür.	Yüksek okul	7	4,71	0,488	2,86	0,239
	Lisans	41	4,15	0,91		
	Yüksek lisans	26	4,31	0,736		

Okul müdürünün müzik dersine ilişkin tutumu öğrencileri etkiler.	Yüksek okul	7	4,14	1,215	3,062	0,216
	Lisans	41	4,02	1,012		
	Yüksek lisans	26	3,77	0,652		
Okul müdürü, müziğe yetenekli öğrencilerin yönlendirilmesinde müzik öğretmenine yardımcı olur.	Yüksek okul	7	4,14	0,9	0,222	0,895
	Lisans	41	3,93	1,034		
	Yüksek lisans	26	4,04	0,528		
Okul müdürü, öğrencilere müzik dersinin önemini vurgular.	Yüksek okul	7	2,86	1,069	0,296	0,862
	Lisans	41	2,66	1,039		
	Yüksek lisans	26	2,73	0,778		
Okul müdürü, okul etkinliklerinde müzik öğretmenin görev almasını destekler.	Yüksek okul	7	4,71	0,488	2,86	0,239
	Lisans	41	4,17	0,919		
	Yüksek lisans	26	4,42	0,578		
Okul müdürünün müzik dersine ilişkin tutumu öğrenci velilerini etkiler.	Yüksek okul	7	3,86	1,069	1,427	0,49
	Lisans	41	3,9	1,068		
	Yüksek lisans	26	3,69	0,788		
Okul müdürü, müzik öğretmenin yaptığı çalışmaları ödüllendirir.	Yüksek okul	7	4,29	0,756	1,897	0,387
	Lisans	41	3,9	0,86		
	Yüksek lisans	26	4,15	0,784		
Okul müdürü, öğrenci velilerine müzik dersinin önemini vurgular.	Yüksek okul	7	2,71	0,951	0,549	0,76
	Lisans	41	2,83	1,093		
	Yüksek lisans	26	2,65	0,797		
Okul müdürü, müzikle ilgili hizmet içi eğitim çalışmalarının duyurulmasına önem verir.	Yüksek okul	7	4,57	0,535	8,069	0,018
	Lisans	41	4,17	0,803		
	Yüksek lisans	26	3,85	0,613		
Okul müdürü, müzikle ilgili hizmet içi eğitim çalışmalarına müzik öğretmenlerinin katılmasını destekler.	Yüksek okul	7	4,71	0,488	4,991	0,082
	Lisans	41	4,05	0,947		
	Yüksek lisans	26	4,12	0,516		
Okul müdürü, müzik dersinde müzik dışı konuların işlenmesine karşıdır.	Yüksek okul	7	4,43	0,787	2,033	0,362
	Lisans	41	3,78	1,173		
	Yüksek lisans	26	3,96	1,038		
Öğretimsel liderlik tutum ölçeği toplam	Yüksek okul	7	3,893	0,363	1,502	0,472
	Lisans	41	3,713	0,412		
	Yüksek lisans	26	3,823	0,286		

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin öğretimsel liderlik tutum ölçeği toplam puanı ortalamalarının öğrenim durumuna dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$)

Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik öğretmenin müzik dersi yapabileceği bir sınıf sağlar.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının öğrenim durumu farklılığı bakımından anlamlı sayılabilecek bir fark yaratıp yaratmadığını belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermiştir (KW=6,171; $p=0,046<0.05$).

Farklılığın hangi grup tarafından oluştuğunu belirleyebilmek için Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Buna göre; öğrenim durumları lisans olan okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik öğretmenin müzik dersi yapabileceği bir sınıf sağlar. İfadesine katılım düzeyleri (2,780 ± 1,333), öğrenim durumu yüksek okul olan okul müdürlerinin “Okul müdürü, müzik öğretmenin müzik dersi yapabileceği bir sınıf sağlar.” ifadesine katılım düzeylerinden (1,710 ± 0,756) yüksek bulunmuştur. Öğrenim durumu yüksek lisans olan okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik öğretmenin müzik dersi yapabileceği bir sınıf sağlar. ifadesine katılım düzeyleri (2,690 ± 0,736), öğrenim durumu yüksek okul olan okul müdürlerinin “Okul müdürü, müzik öğretmenin müzik dersi yapabileceği bir sınıf sağlar.” İfadesine katılım düzeylerinden (1,710 ± 0,756) yüksek bulunmuştur.

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik dersi için gerekli teknik araç-gereci sağlar” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının öğrenim durumuna dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik dersi için gerekli müzik aletlerini sağlar.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının öğrenim durumuna dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik öğretmenin yapacağı etkinlikler için teknik araç-gereç desteğini sağlar.” ifadesine katılım düzeyi

ortalamlarının öğrenim durumuna dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okuldaki eksikliklerin giderilmesinde öncelik, başka derslerindir.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının öğrenim durumuna dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “müzik öğretmeni karşılaştığı mesleki sorunları okul müdürüyle paylaşabilir.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının öğrenim durumuna dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik öğretmenin karşılaştığı sorunları çözer.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının öğrenim durumuna dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik alanıyla ilgili etkinliklerde müzik öğretmenin istek, görüş ve önerilerine başvurur.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının öğrenim durumuna dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, tören ve kutlamalarla ilgili alınan kararlara müzik öğretmenin katılımını sağlar.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının öğrenim durumuna dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik dersini gerekli görür.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının öğrenim durumuna dair anlamlı bir fark

gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürünün müzik dersine ilişkin tutumu öğrencileri etkiler.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının öğrenim durumuna dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müziğe yetenekli öğrencilerin yönlendirilmesinde müzik öğretmenine yardımcı olur.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının öğrenim durumuna dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, öğrencilere müzik dersinin önemini vurgular.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının öğrenim durumuna dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, okul etkinliklerinde müzik öğretmenin görev almasını destekler.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının öğrenim durumuna dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürünün müzik dersine ilişkin tutumu öğrenci velilerini etkiler.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının öğrenim durumuna dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik öğretmenin yaptığı çalışmaları ödüllendirir.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının öğrenim

durumuna dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, öğrenci velilerine müzik dersinin önemini vurgular.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının öğrenim durumuna dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzikle ilgili hizmet içi eğitim çalışmalarının duyurulmasına önem verir.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının öğrenim durumu farklılığı bakımından anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonuçlarına göre; grupların ortalaması arasındaki farklılık anlamlılık göstermiştir ($KW=8,069$; $p=0,018<0.05$). Farkın hangi grup tarafından oluştuğunu belirleyebilmek için Mann Whitney U testi yapılmıştır. Sonuçlara göre öğrenim düzeyi yüksek okul olan okul müdürlerinin “okul müdürü, müzikle ilgili hizmet içi eğitim çalışmalarının duyurulmasına önem verir. İfadesine katılım düzeyleri ($4,570 \pm 0,535$), eğitim düzeyi yüksek lisans olan okul müdürlerinin “Okul müdürü, müzikle ilgili hizmet içi eğitim çalışmalarının duyurulmasına önem verir.” ifadesine katılım düzeylerinden ($3,850 \pm 0,613$) yüksek bulunmuştur. Öğrenim durumu lisans olan okul müdürlerinin “okul müdürü, müzikle ilgili hizmet içi eğitim çalışmalarının duyurulmasına önem verir. İfadesine katılım düzeyleri ($4,170 \pm 0,803$), öğrenim durumu yüksek lisans olan okul müdürlerinin “Okul müdürü, müzikle ilgili hizmet içi eğitim çalışmalarının duyurulmasına önem verir.” ifadesine katılım düzeylerinden ($3,850 \pm 0,613$) yüksek bulunmuştur.

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzikle ilgili hizmet içi eğitim çalışmalarına müzik öğretmenlerinin katılmasını destekler.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının öğrenim durumuna dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik dersinde müzik dışı konuların işlenmesine karşıdır.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının öğrenim

durumuna dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Çizelge 5.10: Öğretimsel Liderlik Tutum Ölçeği soruları ve toplam puanının kıdem değişkenine göre dağılımı

		N	Ort	Ss	KW	P
Okul müdürü, müzik öğretmenin müzik dersi yapabileceği bir sınıf sağlar.	8-15 yıl	25	3,04	1,241	9,799	0,007
	16-24 yıl	42	2,6	1,014		
	25 ve üzeri	7	1,57	0,787		
Okul müdürü, müzik dersi için gerekli teknik araç-gereci sağlar	8-15 yıl	25	3,6	1,291	3,194	0,202
	16-24 yıl	42	4,14	0,952		
	25 ve üzeri	7	4,14	1,215		
Okul müdürü, müzik dersi için gerekli müzik aletlerini sağlar.	8-15 yıl	25	2,88	1,166	2,255	0,324
	16-24 yıl	42	2,48	1,018		
	25 ve üzeri	7	2,29	1,704		
Okul müdürü, müzik öğretmenin yapacağı etkinlikler için teknik araç-gereç desteğini sağlar.	8-15 yıl	25	3,76	1,234	1,254	0,534
	16-24 yıl	42	4,12	0,803		
	25 ve üzeri	7	4,14	1,215		
Okuldaki eksikliklerin giderilmesinde öncelik, başka derslerindir.	8-15 yıl	25	3,08	1,288	0,167	0,92
	16-24 yıl	42	3,02	1,239		
	25 ve üzeri	7	2,86	1,773		
Müzik öğretmeni karşılaştığı mesleki sorunları okul müdürüyle paylaşabilir.	8-15 yıl	25	4,32	0,69	0,023	0,988
	16-24 yıl	42	4,31	0,78		
	25 ve üzeri	7	4,14	1,215		
Okul müdürü, müzik öğretmenin karşılaştığı sorunları çözer.	8-15 yıl	25	4,08	0,954	1,379	0,502
	16-24 yıl	42	3,93	0,808		
	25 ve üzeri	7	4,14	1,215		
Okul müdürü, müzik alanıyla ilgili etkinliklerde müzik öğretmenin istek, görüş ve önerilerine başvurur.	8-15 yıl	25	4,4	0,5	1,942	0,379
	16-24 yıl	42	4,36	0,727		
	25 ve üzeri	7	4,71	0,488		
Okul müdürü, tören ve kutlamalarla ilgili alınan kararlara müzik öğretmenin katılmasını sağlar.	8-15 yıl	25	4,48	0,586	0,86	0,651
	16-24 yıl	42	4,48	0,707		
	25 ve üzeri	7	4,71	0,488		
Okul müdürü, müzik dersini gerekli görür.	8-15 yıl	25	4,16	0,85	1,288	0,525
	16-24 yıl	42	4,26	0,857		
	25 ve üzeri	7	4,57	0,535		

Okul müdürünün müzik dersine ilişkin tutumu öğrencileri etkiler.	8-15 yıl	25	3,92	0,909	3,305	0,192
	16-24 yıl	42	3,88	0,889		
	25 ve üzeri	7	4,43	1,134		
Okul müdürü, müziğe yetenekli öğrencilerin yönlendirilmesinde müzik öğretmenine yardımcı olur.	8-15 yıl	25	3,88	0,927	2,365	0,306
	16-24 yıl	42	3,98	0,841		
	25 ve üzeri	7	4,43	0,787		
Okul müdürü, öğrencilere müzik dersinin önemini vurgular.	8-15 yıl	25	2,84	0,8	2,174	0,337
	16-24 yıl	42	2,71	0,97		
	25 ve üzeri	7	2,14	1,215		
Okul müdürü, okul etkinliklerinde müzik öğretmenin görev almasını destekler.	8-15 yıl	25	4,32	0,748	0,66	0,719
	16-24 yıl	42	4,26	0,857		
	25 ve üzeri	7	4,57	0,535		
Okul müdürünün müzik dersine ilişkin tutumu öğrenci velilerini etkiler.	8-15 yıl	25	3,88	0,971	1,652	0,438
	16-24 yıl	42	3,74	0,939		
	25 ve üzeri	7	4,14	1,215		
Okul müdürü, müzik öğretmenin yaptığı çalışmaları ödüllendirir.	8-15 yıl	25	3,92	0,909	0,482	0,786
	16-24 yıl	42	4,1	0,759		
	25 ve üzeri	7	4	1		
Okul müdürü, öğrenci velilerine müzik dersinin önemini vurgular.	8-15 yıl	25	3	0,866	2,475	0,29
	16-24 yıl	42	2,69	0,975		
	25 ve üzeri	7	2,29	1,254		
Okul müdürü, müzikle ilgili hizmet içi eğitim çalışmalarının duyurulmasına önem verir.	8-15 yıl	25	4,08	0,702	4,158	0,125
	16-24 yıl	42	4,02	0,749		
	25 ve üzeri	7	4,57	0,787		
Okul müdürü, müzikle ilgili hizmet içi eğitim çalışmalarına müzik öğretmenlerinin katılmasını destekler.	8-15 yıl	25	4,12	0,726	3,061	0,216
	16-24 yıl	42	4,07	0,838		
	25 ve üzeri	7	4,57	0,787		
Okul müdürü, müzik dersinde müzik dışı konuların işlenmesine karşıdır.	8-15 yıl	25	3,92	1,115	3,591	0,166
	16-24 yıl	42	3,79	1,116		
	25 ve üzeri	7	4,57	0,787		
Öğretimsel liderlik tutum ölçeği toplam	8-15 yıl	25	3,784	0,383	0,398	0,82
	16-24 yıl	42	3,746	0,359		
	25 ve üzeri	7	3,85	0,42		

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin öğretimsel liderlik tutum ölçeği toplam puanı ortalamalarının kıdem farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini

belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik öğretmenin müzik dersi yapabileceği bir sınıf sağlar.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının kıdem farklılığı bakımından anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre; grupların ortalaması arasındaki farklılıklar anlamlılık göstermektedir ($KW=9,799$; $p=0,007<0.05$). Farkı hangi grubun oluşturduğunu belirleyebilmek için Mann Whitney U testi yapılmıştır. Teste göre; kıdem yılı 8-15 yıl olan okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik öğretmenin müzik dersi yapabileceği bir sınıf sağlar. ifadesine katılım düzeyleri ($3,040 \pm 1,241$), kıdem 25 ve üzeri olan okul müdürlerinin “Okul müdürü, müzik öğretmenin müzik dersi yapabileceği bir sınıf sağlar.” ifadesine katılım düzeylerinden ($1,570 \pm 0,787$) yüksek bulunmuştur. kıdemi 16-24 yıl olan okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik öğretmenin müzik dersi yapabileceği bir sınıf sağlar. İfadesine katılım düzeyleri ($2,600 \pm 1,014$), kıdemi 25 ve üzeri olan okul müdürlerinin “Okul müdürü, müzik öğretmenin müzik dersi yapabileceği bir sınıf sağlar.” ifadesine katılım düzeylerinden ($1,570 \pm 0,787$) yüksek bulunmuştur.

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik dersi için gerekli teknik araç-gereci sağlar” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının kıdem farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik dersi için gerekli müzik aletlerini sağlar.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının kıdem farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik öğretmenin yapacağı etkinlikler için teknik araç-gereç desteğini sağlar.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının kıdem farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini

belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okuldaki eksikliklerin giderilmesinde öncelik, başka derslerindir.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının kıdem farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “müzik öğretmeni karşılaştığı mesleki sorunları okul müdürüyle paylaşabilir.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının kıdem farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik öğretmenin karşılaştığı sorunları çözer.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının kıdem farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik alanıyla ilgili etkinliklerde müzik öğretmenin istek, görüş ve önerilerine başvurur.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının kıdem farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, tören ve kutlamalarla ilgili alınan kararlara müzik öğretmenin katılımını sağlar.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının kıdem farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik dersini gerekli görür.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının kıdem farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-

Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürünün müzik dersine ilişkin tutumu öğrencileri etkiler.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının kıdem farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müziğe yetenekli öğrencilerin yönlendirilmesinde müzik öğretmenine yardımcı olur.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının kıdem farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, öğrencilere müzik dersinin önemini vurgular.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının kıdem farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, okul etkinliklerinde müzik öğretmenin görev almasını destekler.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının kıdem farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürünün müzik dersine ilişkin tutumu öğrenci velilerini etkiler.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının kıdem farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik öğretmenin yaptığı çalışmalarını ödüllendirir.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının kıdem farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış

olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, öğrenci velilerine müzik dersinin önemini vurgular.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının kıdem farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzikle ilgili hizmet içi eğitim çalışmalarının duyurulmasına önem verir.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının kıdem farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzikle ilgili hizmet içi eğitim çalışmalarına müzik öğretmenlerinin katılmasını destekler.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının kıdem farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik dersinde müzik dışı konuların işlenmesine karşıdır.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının kıdem farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Çizelge 5.11: Öğretimsel Liderlik Tutum Ölçeği soruları ve toplam puanının görev yaptığı okul kademesi değişkenine göre dağılımı

		N	Ort	Ss	KW	P
Okul müdürü, müzik öğretmenin müzik dersi yapabileceği bir sınıf sağlar.	İlkokul	26	2,58	1,238	2,02	0,364
	Ortaokul	24	2,5	1,103		
	Lise	24	2,88	1,076		
Okul müdürü, müzik dersi için gerekli teknik araç-gereci sağlar	İlkokul	26	3,85	1,287	4,207	0,122
	Ortaokul	24	4,33	0,816		
	Lise	24	3,71	1,122		
Okul müdürü, müzik dersi için gerekli müzik aletlerini sağlar.	İlkokul	26	2,62	1,329	0,061	0,97
	Ortaokul	24	2,62	1,056		
	Lise	24	2,54	1,062		
Okul müdürü, müzik öğretmenin yapacağı etkinlikler için teknik araç-gereç desteğini sağlar.	İlkokul	26	3,85	1,19	5,164	0,076
	Ortaokul	24	4,42	0,504		
	Lise	24	3,75	1,073		
Okuldaki eksikliklerin giderilmesinde öncelik, başka derslerindir.	İlkokul	26	3	1,296	5,08	0,079
	Ortaokul	24	2,62	1,209		
	Lise	24	3,46	1,285		
Müzik öğretmeni karşılaştığı mesleki sorunları okul müdürüyle paylaşabilir.	İlkokul	26	4,19	0,895	0,618	0,734
	Ortaokul	24	4,46	0,509		
	Lise	24	4,25	0,897		
Okul müdürü, müzik öğretmenin karşılaştığı sorunları çözer.	İlkokul	26	3,77	1,032	2,398	0,301
	Ortaokul	24	4,21	0,721		
	Lise	24	4,04	0,859		
Okul müdürü, müzik alanıyla ilgili etkinliklerde müzik öğretmenin istek, görüş ve önerilerine başvurur.	İlkokul	26	4,42	0,703	0,305	0,859
	Ortaokul	24	4,38	0,576		
	Lise	24	4,42	0,654		
Okul müdürü, tören ve kutlamalarla ilgili alınan kararlara müzik öğretmenin katılımını sağlar.	İlkokul	26	4,5	0,583	2,161	0,339
	Ortaokul	24	4,67	0,482		
	Lise	24	4,33	0,816		
Okul müdürü, müzik dersini gerekli görür.	İlkokul	26	4,27	0,919	0,716	0,699
	Ortaokul	24	4,33	0,761		
	Lise	24	4,17	0,816		
Okul müdürünün müzik dersine ilişkin tutumu öğrencileri etkiler.	İlkokul	26	3,85	1,047	1,982	0,371
	Ortaokul	24	4,17	0,816		
	Lise	24	3,83	0,868		

Okul müdürü, müziğe yetenekli öğrencilerin yönlendirilmesinde müzik öğretmenine yardımcı olur.	İlkokul	26	3,81	1,096	1,631	0,442
	Ortaokul	24	4,21	0,658		
	Lise	24	3,96	0,751		
Okul müdürü, öğrencilere müzik dersinin önemini vurgular.	İlkokul	26	2,62	1,134	2,583	0,275
	Ortaokul	24	2,54	0,884		
	Lise	24	2,96	0,751		
Okul müdürü, okul etkinliklerinde müzik öğretmenin görev almasını destekler.	İlkokul	26	4,27	0,874	4,353	0,113
	Ortaokul	24	4,58	0,504		
	Lise	24	4,08	0,881		
Okul müdürünün müzik dersine ilişkin tutumu öğrenci velilerini etkiler.	İlkokul	26	3,77	1,032	2,568	0,277
	Ortaokul	24	4,08	0,83		
	Lise	24	3,62	1,013		
Okul müdürü, müzik öğretmenin yaptığı çalışmaları ödüllendirir.	İlkokul	26	3,88	0,864	1,427	0,49
	Ortaokul	24	4,17	0,761		
	Lise	24	4,04	0,859		
Okul müdürü, öğrenci velilerine müzik dersinin önemini vurgular.	İlkokul	26	2,62	1,235	2,84	0,242
	Ortaokul	24	2,62	0,77		
	Lise	24	3,04	0,806		
Okul müdürü, müzikle ilgili hizmet içi eğitim çalışmalarının duyurulmasına önem verir.	İlkokul	26	4,08	0,688	1,843	0,398
	Ortaokul	24	4,21	0,833		
	Lise	24	4	0,722		
Okul müdürü, müzikle ilgili hizmet içi eğitim çalışmalarına müzik öğretmenlerinin katılmasını destekler.	İlkokul	26	4,04	0,871	1,681	0,431
	Ortaokul	24	4,33	0,637		
	Lise	24	4,04	0,859		
Okul müdürü, müzik dersinde müzik dışı konuların işlenmesine karşıdır.	İlkokul	26	3,96	1,076	0,713	0,7
	Ortaokul	24	3,96	1,197		
	Lise	24	3,79	1,062		
Öğretimsel liderlik tutum ölçeği toplam	İlkokul	26	3,696	0,358	2,923	0,232
	Ortaokul	24	3,871	0,296		
	Lise	24	3,746	0,432		

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin öğretimsel liderlik tutum ölçeği toplam puanı ortalamalarının görev yaptığı okul kademesi farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik öğretmenin müzik dersi yapabileceği bir sınıf sağlar.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının görev yaptığı okul kademesi farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik dersi için gerekli teknik araç-gereci sağlar” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının görev yaptığı okul kademesi farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik dersi için gerekli müzik aletlerini sağlar.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının görev yaptığı okul kademesi farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik öğretmenin yapacağı etkinlikler için teknik araç-gereç desteğini sağlar.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının görev yaptığı okul kademesi farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okuldaki eksikliklerin giderilmesinde öncelik, başka derslerindir.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının görev yaptığı okul kademesi farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “müzik öğretmeni karşılaştığı mesleki sorunları okul müdürüyle paylaşabilir.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının görev yaptığı okul kademesi farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik öğretmenin karşılaştığı sorunları çözer.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının görev yaptığı okul kademesi farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik alanıyla ilgili etkinliklerde müzik öğretmenin istek, görüş ve önerilerine başvurur.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının görev yaptığı okul kademesi farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, tören ve kutlamalarla ilgili alınan kararlara müzik öğretmenin katılımını sağlar.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının görev yaptığı okul kademesi farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik dersini gerekli görür.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının görev yaptığı okul kademesi farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürünün müzik dersine ilişkin tutumu öğrencileri etkiler.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının görev yaptığı okul kademesi farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müziğe yetenekli öğrencilerin yönlendirilmesinde müzik öğretmene yardımcı olur.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının görev yaptığı okul kademesi farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-

Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, öğrencilere müzik dersinin önemini vurgular.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının görev yaptığı okul kademesi farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, okul etkinliklerinde müzik öğretmeninin görev almasını destekler.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının görev yaptığı okul kademesi farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürünün müzik dersine ilişkin tutumu öğrenci velilerini etkiler.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının görev yaptığı okul kademesi farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik öğretmenin yaptığı çalışmalarını ödüllendirir.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının görev yaptığı okul kademesi farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, öğrenci velilerine müzik dersinin önemini vurgular.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının görev yaptığı okul kademesi farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzikle ilgili hizmet içi eğitim çalışmalarının duyurulmasına önem verir.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının görev yaptığı okul kademesi farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip

göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzikle ilgili hizmet içi eğitim çalışmalarına müzik öğretmenlerinin katılmasını destekler.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının görev yaptığı okul kademesi farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik dersinde müzik dışı konuların işlenmesine karşıdır.” ifadesine katılım düzeyi ortalamalarının görev yaptığı okul kademesi farklılığına dair anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacı ile yapılmış olan Kruskal Wallis H-Testinin sonucuna göre, grup ortalamalarının aralarındaki farklılıklar anlamlılık göstermemiştir ($p>0.05$).

6.TARTIŞMA-SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1 Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmanın amacı okul müdürlerinin müzik dersi uygulamalarında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik öğretimsel liderlik tutumlarının incelenmesidir. Ve elde edilen verilerin analizleri doğrultusunda birtakım sonuçlara ulaşılmıştır.

Araştırmaya katılan Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik öğretmenin müzik dersi yapabileceği bir müzik sınıfı sağlar.” ifadesine orta ($2,650 \pm 1,140$); düzeyde katıldıklarını göstermektedir. Bu durum birçok araştırmacının işaret etmiş olduğu (Akgün,2006; Külah 2007; Yazıcı, 2009; Gün, 2009; Özdemir ve Yıldız, 2011; Umuzdaş ve Levent, 2012), müzik dersi öğretim programlarının amacına ulaşamamasının en önemli etkenlerinden biri olan müzik dersliği sorununun, okul müdürlerince çözülemediğini göstermektedir. Bu durumun okullardaki fiziki şartların yetersizliğinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik dersi için gerekli teknik araç-gereci sağlar” ifadesine yüksek ($3,960 \pm 1,116$); düzeyde katıldıkları görülmektedir. İstanbul Bağcılar da FATİH projesi ile birlikte lise kademesindeki okullarda etkileşimli tahtaların bulunması, diğer kademelerdeki okullarda ise projeksiyon, (izdüşümü) tepegöz, bilgisayar vb. teknik araç-gerecin günümüzde daha kolay temin edilebilir olması, Okul müdürlerinin bu maddeye vermiş olduğu yanıtlara yansıdığını göstermektedir. Etkileşimli tahtaların yaygınlaşması ve kullanılması Müzik dersi uygulamaları açısından olumlu bir durumdur.

Araştırmaya katılan okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik dersi için gerekli müzik aletlerini sağlar.” ifadesine zayıf ($2,590 \pm 1,146$); düzeyde katıldıkları görülmektedir. Okullarda gerçekleştirilmekte olan müzik dersi öğretim programlarının tam olarak amacına ulaşabilmesi için müfredat gereği ders içerisinde mutlaka kullanılması gereken çalgılar (bağlama, gitar, org, piyano, ritm çalgıları vb.) olmadan verimli bir müzik dersinin gerçekleştirilmesi olanaklı değildir. Birçok öğrenci bu müzik aletlerini görmeden, dokunmadan, gerçek seslerini duyamadan mezun olup gitmektedir. Gün (2009) tarafından Burdur ve Isparta illerinde yapılan araştırmada da müzik öğretmenlerinin ağırlıklı olarak okul müdürlerinin müzik dersi için kullanılacak müzik aletlerini temin etmediği yönünde görüş belirttikleri saptanmıştır. Halen okul müdürlerinin müzik dersi için gerekli müzik aletlerini sağlamadığı görülmektedir. Bu durum okullardaki ekonomik yetersizlikler veya okul yönetiminde derse yeterli önemin verilmediği sonucunu işaret etmektedir. Okul müdürlerinin araştırmada ki bir diğer madde de “Okuldaki eksikliklerin giderilmesinde öncelik, başka derslerindir” ifadesine vermiş oldukları yanıtlarda bu durumu destekler niteliktedir.

Araştırmaya katılan okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik öğretmenin yapacağı etkinlikler için teknik araç-gereç desteğini sağlar.” ifadesine yüksek ($4,000 \pm 1,007$); düzeyde katıldıkları görülmektedir. Okullarda gerçekleştirilen müzikal etkinliklerde en çok ihtiyaç duyulan teknik araç-gereç; mikrofon, hoparlör vb. ses sistemi ekipmanlarıdır. Okul müdürlerinin müzik öğretmenlerine etkinlikler için destek olma durumları Kulaş, (2007) ve Gün, (2009) tarafından yapılan araştırmaların sonuçlarını destekler niteliktedir. Okul Müdürlerinin bu desteği sağlamaları olumlu bir yaklaşım olarak değerlendirilebilir.

Araştırmaya katılan okul müdürlerinin “okuldaki eksikliklerin giderilmesinde öncelik, başka derslerindir.” ifadesine orta ($3,030 \pm 1,292$); düzeyde katıldıkları görülmektedir. Gün (2009), tarafından Burdur ve Isparta illerinde yapılan araştırmada müzik öğretmenleri de önceliğin başka derslere verildiğini belirtmişlerdir. Müzik dersleri diğer derslere oranla daha fazla masraf gerektiren bir ders olabilmesi nedeni ile ihmal edilmemelidir. Bu noktada Isparta ve Burdur illerinde ki müzik öğretmenlerinin görüşleri ile Bağcılardaki okul müdürlerinin görüşleri paralellik göstermektedir. Müzik derslerinin de en az diğer dersler kadar ihtiyaçları karşılanmalıdır.

Araştırmaya katılan okul müdürlerinin “müzik öğretmeni karşılaştığı mesleki sorunları okul müdürüyle paylaşabilir.” ifadesine çok yüksek ($4,300 \pm 0,789$); düzeyde katıldıkları görülmektedir. Gümüşeli, (1996) “İstanbul İlindeki İlköğretim Okulu Müdürlerinin Öğretim Liderliği Davranışları” başlıklı araştırmasında, ilköğretim okulu müdürlerinin öğretim liderliği rollerini hangi derecede gerçekleştirebildiklerini saptayabilmeyi ve okul müdürlerinin bu görevlerini yürütürlerken, bireysel nitelikler ve örgütsel niteliklerden etkilenip etkilenmediklerini ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Araştırmanın sonuçlarında okul müdürlerinin; öğretim liderliği sorumluluklarından öğretmenleri çalışmaya özendirmek, okulun amaçlarını açıklamak, öğrencileri öğrenmeye özendirmek, varlığını hissettirmek, olmak üzere dört farklı görevi her daim yerine getirdiklerini belirttikleri sonucuna ulaşmıştır. Okul Müdürlerinin, müzik öğretmenlerinin karşılaştıkları mesleki sorunları kendileri ile paylaşabilmelerine olanak sağlayan tutumları Gümüşeli (1996)’nin araştırma sonuçları ile paralellik göstermekte ve okul müdürlerinin bu noktadaki öğretimsel liderlik davranışlarını yerine getirdiklerini işaret etmektedir.

Araştırmaya katılan okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik öğretmeninini karşılaştığı sorunları çözer.” ifadesine yüksek ($4,000 \pm 0,891$); düzeyde katıldıkları görülmektedir. Gün (2009), tarafından yapılan araştırmada müzik öğretmenleri Karşılaştıkları mesleki sorunların okul müdürleri tarafından çözüldüğü noktasında kararsız olduklarını belirtmişlerdir. İstanbul Bağcılardaki Okul müdürleri müzik öğretmenlerinin karşılaştığı mesleki sorunları çözmeye noktasında duyarlılık gösterdikleri anlaşılmaktadır. Bu durum araştırmalardaki Örneklem Grubunun Farklı olmasından kaynaklanabilir. Bağcılarda görev yapmakta olan okul müdürlerinin müzik öğretmenlerinin karşılaştıkları mesleki sorunları çözmelerine yardımcı olmak istemeleri olumlu bir durum olarak göze çarpmaktadır.

Araştırmaya katılan Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik alanıyla ilgili etkinliklerde müzik öğretmeninini istek, görüş ve önerilerine başvurur.” ifadesine çok yüksek ($4,410 \pm 0,639$); düzeyde katıldıkları görülmektedir. Çelik (2013)’e göre Öğretimsel lider, grubun bir parçası gibi çalışarak gruptaki üyelerin kuvvetli ve zayıf taraflarını değerlendirir. Kişisel hedefleri ile grubun hedeflerini birbirleri ile bütünleştirir. İstanbul Bağcılarda görev yapmakta olan okul müdürleri bu konuda olumlu tutum göstermektedirler.

Araştırmaya katılan okul müdürlerinin, “okul müdürü, tören ve kutlamalarla ilgili alınan kararlara müzik öğretmenin katılımını sağlar.” ifadesine çok yüksek ($4,500 \pm 0,646$); düzeyde katıldıkları görülmektedir. Gümüşeli (2001), çalışanların kendisine önem verildiğini hissetmesini sağlayan bir iletişim çatısı kurmanın, okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik konusunda yeterli olabilmesini gösteren davranışlarından biri olduğunu belirtmektedir. Okul müdürleri bu araştırmada tören ve kutlamalar ile ilgili alınan kararlara müzik öğretmenlerinin katılımını sağlayarak güçlü öğretimsel liderlik tutumları sergilemektedirler.

Araştırmaya katılan okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik dersini gerekli görür.” ifadesine çok yüksek ($4,260 \pm 0,829$); düzeyde katıldıkları görülmektedir. 2008-2009 yıllarında, Trabzon ilindeki ilköğretim kurumlarında, müzik dersinin uygulanmasında karşılaşılan çeşitli sorun ve sıkıntılar hakkında, müzik öğretmenlerinin görüş ve düşüncelerine ulaşmayı amaçlayan Yazıcı (2009), “ilköğretim müzik derslerinin uygulanması sırasında karşılaşılan sorunların öğretmen görüşleri açısından değerlendirilmesi” adlı çalışmasının sonucunda araştırmaya katılan müzik öğretmenlerin diğer branş öğretmenleri ile birlikte okuldaki yöneticilerin müzik derslerini sadece “eğlence dersi” olarak gördüklerini belirttikleri, dersin öğretim programlarının amaçlarına ulaşabilmesi adına, okul yöneticileri ile birlikte diğer branşlardaki öğretmenlerin de, müzik öğretmenlerine destek olarak pozitif bir yaklaşımda bulunmasının önem içerdiğini dile getirmiştir. Bağcılardaki okul müdürlerinin müzik derslerini gerekli görmeleri olumlu bir tutum olarak göze çapmaktadır.

Araştırmaya katılan Okul müdürlerinin “okul müdürünün müzik dersine ilişkin tutumu öğrenci velilerini etkiler.” ifadesine yüksek ($3,820 \pm 0,970$); düzeyde katıldıkları görülmektedir. O'Donnell (2002)'in, Pennsylvania'daki 75 orta dereceli okulda gerçekleştirdiği doktora tezinin sonuçlarında “(Middle-Level Principals' Instructional Leadership Behaviors and Student Achievement)” Orta kademeli okullarda görev yapmakta olan okul müdürlerinin öğretimsel liderlik tutumları ile öğrenci başarıları arasındaki bağlantıyı araştırmıştır, çalışmanın sonuçlarına göre okul müdürlerinin öğretimsel liderlik davranışları ile öğrenci başarıları yakın olarak bağlantılıdır. Okullarda olumlu öğrenme atmosferi oluşturmaya dair öğretimsel liderlik rolleri, matematikteki başarı durumu ve okuma başarıları bakımından öğretmenlerce fazlasıyla önemli olarak vurgulanmıştır. Bu bağlamda İstanbul Bağcılardaki okul müdürlerinin müzik derslerine ilişkin tutumlarının öğrenciler üzerinde olumlu etkisi olacağı düşünülebilir.

Araştırmaya katılan okul müdürlerinin “okul müdürü, müziğe yetenekli öğrencilerin yönlendirilmesinde müzik öğretmenine yardımcı olur.” ifadesine yüksek ($3,990 \pm 0,868$); düzeyde katıldıkları görülmektedir. Okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik konusunda yeterli olabilmesini gösteren davranışları arasında Gümüşeli (2001), “Öğrencilerin başarı durumunu sürekli ve sistematik olarak ölçmek ve değerlendirmeye tabi tutmak”, “Başarının ölçümünde değişik değerlendirme stratejilerini uygulamaya koyabilmek adına öğretmene destek vermek” gibi tutumlar bulunmaktadır. Okul müdürlerinin müziğe yetenekli öğrencilerin yönlendirilmesinde müzik öğretmenine yardımcı olmaları bu madde için Öğretimsel liderlik davranışlarını yerine getirdiklerini işaret etmektedir.

Araştırmaya katılan Okul müdürlerinin “okul müdürü, öğrencilere müzik dersinin önemini vurgular.” ifadesine orta ($2,700 \pm 0,947$); düzeyde katıldıkları görülmektedir. Yazıcı (2009), “ilköğretim müzik derslerinin uygulanması sırasında karşılaşılan sorunların öğretmen görüşleri açısından değerlendirilmesi” adlı çalışmasının sonucunda Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerin çoğunun, SBS ve diğer benzer sınavlar içerisinde müzik dersi ile alakalı sorular bulunmadığı için; öğrenciler, veliler ve diğer branş öğretmenleri ile birlikte okuldaki yöneticilerin de müzik derslerini sadece “eğlence dersi” olarak gördüklerini belirttikleri sonucuna ulaşmıştır. İstanbul Bağcılardaki okul müdürleri de müzik derslerinin önemini öğrencilere vurgulama davranışını tam olarak yerine getirmemektedirler.

Araştırmaya katılan okul müdürleri “okul müdürü, okul etkinliklerinde müzik öğretmenin görev almasını destekler.” ifadesine çok yüksek ($4,310 \pm 0,793$); düzeyde katıldıkları görülmektedir. Okul yöneticisinin öğretimsel liderlik tutumları dört temel boyuttan meydana gelmektedir (Smith & Andrews, 1989,): Bu temel boyutlardan bir tanesi de “İletişim sağlayan kişi olarak okul yöneticisi” dir. Okul müdürlerinin okul etkinliklerinde müzik öğretmenin de görev almasını desteklemesi iletişim sağlayan kişi olarak okul yöneticisinin görev ve sorumlulukları ile yakından ilişkilidir. İstanbul Bağcılarda görev yapmakta olan okul müdürleri bu noktada son derece olumlu sayılabilecek davranışlar sergilemektedir.

Araştırmaya katılan okul müdürlerinin “okul müdürünün müzik dersine ilişkin tutumu öğrenci velilerini etkiler.” ifadesine yüksek ($3,820 \pm 0,970$); düzeyde katıldıkları görülmektedir. Öğretimsel lider; öğrenciler, veliler ve öğretmenler arasında kuvvetli bir etkileşim oluşturarak grup süreçlerini yönetir (Çelik, 2013).

Yazıcı (2009), müzik öğretmenlerinin SBS ve diğer benzer sınavlar içerisinde müzik dersi ile alakalı sorular bulunmadığı için; öğrenciler, veliler ve diğer branş öğretmenleri ile birlikte okuldaki yöneticilerin de müzik derslerini sadece “eğlence dersi” olarak gördüklerini belirttikleri sonucuna ulaşmıştır. Okul müdürleri öğrenci velilerine müzik derslerinin gerekliliğinden bahsetmeli ve insanlık formasyonu açısından önemli bir yeri olan müziğin önemini, velilerinde algılayabilmesine yardımcı olmalıdır. Okul müdürünün bu noktadaki tutumu son derece önemlidir.

Araştırmaya katılan Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik öğretmenin yaptığı çalışmaları ödüllendirir.” ifadesine yüksek ($4,030 \pm 0,827$); düzeyde katıldıkları görülmektedir. Öğretimsel lider, okul personelinin motive etme yeterliğine sahiptir (Çelik, 2013). Okul müdürlerinin Müzik öğretmenin yapmış olduğu çalışmaları ödüllendirmeye yönelik tutumu her yönden öğretmenin motivasyonu artıracak olan bir davranıştır. İstanbul Bağcılarda görev yapmakta olan okul müdürleri bu davranışı yerine getirmektedir.

Araştırmaya katılan Okul müdürlerinin “okul müdürü, öğrenci velilerine müzik dersinin önemini vurgular.” ifadesine orta ($2,760 \pm 0,977$); düzeyde katıldıkları görülmektedir. Öğretimsel liderin görevleri arasında bulunan öğrenci, veli, öğretmen arasındaki kuvvetli bağı kurup grup sürecini yönetme rolü bu noktada da geçerlidir. Okul müdürleri görev yaptıkları okulun öğretimsel liderleri olarak, öğrenci-veli- öğretmen üçgeninde kuvvetli bir etkileşim sağlamalı, veliler ile gerçekleştirilen toplantılarda, diğer tüm branşlar gibi müzik derslerinin de önemini anlatmalı, bu konuda velileri müzik derslerinin gerekliliği noktasında bilinçlendirmelidir. İstanbul Bağcılarda görev yapmakta olan okul müdürlerinin bu görevi tam olarak yerine getirmediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzikle ilgili hizmet içi eğitim çalışmalarının duyurulmasına önem verir.” ifadesine yüksek ($4,090 \pm 0,743$); düzeyde katıldıkları görülmektedir. Araştırmaya katılan Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzikle ilgili hizmet içi eğitim çalışmalarına müzik öğretmenlerinin katılmasını destekler.”

ifadesine yüksek ($4,140 \pm 0,799$); düzeyde katıldıkları görülmektedir. Genel olarak hizmet içi eğitim verimliliği yükseltmek, çalışanları motive etmek, personelin dikey ilerlemesini sağlayabilmek, işten ve çalışma ortamından kaynaklanan şikâyetlerin en aza indirilmesini sağlamak, çalışma ortamına dinamizm sağlamak, yöneticilerin denetim ve görev yüklerini en aza indirmek amaçlanmaktadır (Selimoğlu ve Yılmaz, 2009). Bağcılarda görev yapan okul müdürleri müzik ile ilgili hizmet içi eğitim çalışmalarının duyurulmasına özen gösterdikleri ve müzik öğretmenlerinin hizmet içi eğitim çalışmalarına katılımlarını destekledikleri görülmektedir.

Araştırmaya katılan Okul müdürlerinin “okul müdürü, müzik dersinde müzik dışı konuların işlenmesine karşıdır.” ifadesine yüksek ($3,910 \pm 1,100$) düzeyde katıldıkları görülmektedir. Özkan (2012), tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarına göre öğretmenlerin çoğunun beden eğitimi, resim ve müzik derslerinde velilerin ders saatlerinde farklı dersler için etkinlikler gerçekleştirilmesi yönünde isteklerde bulunmaları nedeni ile bu derslerin yeteri kadar işlenemediği, görüşme için katılım gösteren öğretmenlerce dile getirildiğini belirtmektedir. İlköğretimden itibaren sınavlar için hazırlanma düşüncesinin özellikle velilerde son derece etkili bir şekilde oluşmaya başlamasından sonra, okullarda bu derslerin etkileri oldukça düşmüştür. İstanbul Bağcılarda görev yapan okul müdürlerinin müzik derslerinde Müzik dışı konuların işlenmesine karşı oldukları sonucu ortaya çıkmaktadır.

Okul müdürlerinin anket sorularından 1. Maddeye vermiş oldukları cevaplarda yaş, öğrenim düzeyi ve mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Buna göre okul müdürlerinin yaş oranı yükseldikçe müzik dersliği sağlama davranışına daha düşük oranda katıldıkları, öğrenim düzeyi yükseldikçe öğretmenin müzik dersi yapabileceği bir sınıf sağlar.” ifadesine katılım düzeyinin de arttığını, mesleki kıdem arttıkça müzik sınıfı sağlama konusunda daha çok kararsız oldukları sonuçları ortaya çıkmıştır. Okul müdürlerinin 19. Maddeye vermiş oldukları cevaplar da ise müzikle ilgili hizmet içi eğitim çalışmalarının duyurulması konusunda anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Araştırmaya katılan okul müdürlerinin öğrenim düzeyi arttıkça hizmet içi eğitim çalışmalarının duyurulması konusunda ki hassasiyeti daha az göstermektedirler. Araştırma için katılım gösteren Okul müdürlerinin Okul müdürlerinin müzik dersi uygulamalarında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik “öğretimsel liderlik tutum ölçeği toplam puanı ortalamalarının cinsiyet, yaş, öğrenim durumu, mesleki kıdem, okul kademesi değişkenleri arasında anlamlı fark bulunmamıştır.

6.2 Öneriler

- Milli Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim kurumlarında görev yapmakta olan okul müdürlerine öğretimsel liderlik davranışlarını ortaya koyabilecekleri imkânlar ve gerekli esneklikler sağlanmalıdır.
- Fiziki şartların uygun olduğu okullarda okul müdürleri, müzik derslerinin en etkili şekilde gerçekleştirilebilmesi için öğrenci gereksinimleri ve öğretim yöntemlerini karşılayabilecek nitelikte öğretim materyalleri olan, çeşitli müzik aletlerinin ve teknolojik ekipmanların bulunduğu bir müzik dersliği sağlamalıdır. Yeni inşa edilecek okullarda ise proje ve yapım aşamalarında müzik dersliklerine mutlaka yer verilmelidir.
- Eğitimde yenilenme amacı ile programların ve uygulamaların sürekli değiştiği düşünüldüğünde hizmet içi eğitim ihtiyacının da artacağı aşikârdır. Bu sebeple okul müdürlerine hizmet içi eğitim sürekli olarak verilmeye devam edilmeli ve Öğretimsel liderlik davranışlarının eğitim ile kazandırılabilen davranışlar oldukları bilindiği için okul müdürlerine öğretimsel liderlik davranışlarını kazanabilecekleri lisansüstü programlara katılmaları konusunda teşvik edici olanaklar sağlanmalıdır. Bu sebeple Milli Eğitim Bakanlığı ile Üniversiteler arasında iş birliği sağlanan programlar daha yaygın hale getirilebilir.
- Okul müdürleri bütün derslere aynı derecede önem vermeli aynı gözle bakmalıdır, okuldaki eksikliklerin giderilmesi noktasında farklı branşlar kadar müzik dersleri de ön planda tutulmalıdır. Okulların bütçeleri müzik dersleri için de kullanılmalıdır.
- Okul müdürleri görev yaptıkları okulun öğretimsel liderleri olarak, öğrenci-veli-öğretmen üçgeninde kuvvetli bir etkileşim sağlamalı, veliler ile gerçekleştirilen toplantılarda diğer tüm branşlar gibi müzik derslerinin de önemini anlatmalı, bu konuda velileri müzik derslerinin gerekliliği noktasında bilinçlendirmelidir.

- Bu araştırma İstanbul ili Bağcılar ilçesindeki okul müdürlerinin görüşleri baz alınarak gerçekleştirilmiştir. Müzik dersleri ile ilgili olarak farklı kademelerdeki yöneticilerin de öğretimsel liderlik davranışlarına ilişkin ayrı araştırmalar yapılabilir. Yöntemden kaynaklı sınırlılıkları aşmak için nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin ve veri toplama tekniklerinin beraber kullanıldığı araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

Akbulut, E. (2006). *‘Müzik Öğretmenlerinin Lisans Eğitimlerinden ve Çalışma Ortamlarından Kaynaklanan Sorunları’*, Kastamonu Eğitim Dergisi, Sayı: 14,2 (Ekim 2006), SS. 647-652.

Akgün G. (2006). *“Müzik Öğretmenlerinin Lisans Eğitimlerinden Ve Çalışma ortamlarından kaynaklanan Sorunları”* Kastamonu Eğitim Dergisi, 14(2), 647652.

Aksoy, E. (2006). *İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğretimsel Liderlik Rollerini Aydın İli Örneği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çanakkale: Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Balcı, Ali. (2001). *Etkili Okul ve Okul Geliştirme: Kuram, Uygulama ve Araştırma.* (Geliştirilmiş ikinci baskı), Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Barış-Akgül, D. (2008). *“Sosyal beceri gelişiminde çocuk ve müzik”*. Milli Eğitim Dergisi, 177, 28-35.

Bursalıoğlu, Z. (1994). *Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış..*

Cerit, Y. (2001). *“Küreselleşme Sürecinde İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Nitelikleri”* Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı.4(8), s.1- 11.

Cook, A. and Mack, H. (1971). *The headteacher’s role*, Wallop, Hampshire: Bas Printers Limited.

Çelik, V. (2013). *Eğitimsel Liderlik*. Ankara: Pegem.

Erçetin, Ş. (2000). *Lider sarmalında vizyon*, Genişletilmiş 2. Baskı, Ankara: Nobel Yayıncılık.

Eren, E. (2001). *Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi*, 7. Baskı, İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım.

Eren E. (1991), *Yönetim ve Organizasyon*, İşletme Fakültesi Yayını, İstanbul.

Erdoğan, İ. (2014). *Eğitim ve Okul Yönetimi*. İstanbul: Alfa.

Erdoğan, İ (2000). *Okul Yönetimi ve Öğretim Liderliği*, İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Eldredge, W. (2008). *Elementary Principals' Perceptions Of Instructional Leadership And Its Relationship To Student Performance*, (Doctoral Dissertation) Texas A&M University- Commerce

Findley, B., Findley D. (1992). *Effective Schools: The Role of Principal*. Contemporary Education. 63 (2), 102-104.

Gençel-Ataman, Ö. & Okay, H. (2009). *İlköğretim müzik öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşıma dayalı ilköğretim müzik dersi öğretim programına yönelik görüşleri* (Balıkesir ili örneği). 8. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu*, Balıkesir.

Gümüşeli, A. İlker (1996). *İstanbul'daki İlköğretim Okulu Müdürlerinin Öğretim Liderliği Davranışları* (Doçentlik Tezi), İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü.

Gümüşeli, A. İlker. (2001): "*Çağdaş okul müdürünün liderlik alanları.*" Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi 7.4 531-548

Gün, E. (2009). "*İlköğretim okulu müdürlerinin müzik dersine ilişkin yaklaşımlarının müzik öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi*" Burdur ve Isparta illeri örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

Johnson. W.L., Snyder, K.A (1990) *Study on the instructional leadership Tr: Needs of school administrators, National forum of educ;* Administration and supervision Journal, Vol 6, no:3

Kalaycı, S. (2010). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. Ankara: Asil.

Karasar, N.(2012) *Bilimsel araştırma yöntemi:kavramlar, ilkeler, teknikler* Ankara Nobel

Hallinger, Philip, J. Murphy (1985) "*Assessing The Instructional Management Behavior Of Principals*", The Elementary School Journal, No:2. ss. 217-247.

Hallinger, Philip, J. Murphy (1986). "*Instructional Leadership In Effective Schools*".

Kaya, Y.K., (1993). *Eğitim Yönetimi; Kuramları Türkiye Uygulamaları*, Ankara.

Kaya, A. (2010). *Kız Teknik ve Meslek Liselerindeki Yöneticilerin, Yöneticilik Becerileri İle Okul İklimi Arasındaki İlişki (Kız Teknik ve Meslek Liseleri Örneği)* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Krug, S. E. (1992). *Instructional leadership: A constructivist perspective*, *Educational Administration Quarterly*, 28(3), 430-443.

Külah, İ. K. (2007). *İlköğretim ikinci kademedeki müzik dersi yaklaşımlarının analizi, yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

O'Donnell, Robert (2002). *Middle-Level Principals' Instructional Leadership Behaviors and Student Achievement*, (Doctoral Dissertation) Lehigh University

Özdemir, G. ve Yıldız, G. "İlköğretim Okullarında Müzik Dersine Ait Öğrenme Ortamlarının Fiziksel Durumları: Akdeniz Bölgesi Örneği." Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 1.22 (2012): 224-237.

Özden, Y. (2010). *Eğitimde Yeni Değerler, Eğitimde Dönüşüm*. Ankara: Pegem A.

Özkan, R. (2012). *Resim (Görsel Sanatlar), Müzik ve Beden Eğitimi Derslerinin Bireysel Gelişim ve Sosyalleşme Açısından Önemi*. NWSA: Education Sciences, 7(2), 713-721.

Öztürk, C. (2006). *Sosyal bilgiler: Toplumsal yaşama disiplinler arası bir bakış. Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi*, Pegem A Yayıncılık, Ankara, 21-50.

Platon. (2005) *Devlet* (Çeviren: Cem Taşkıran) Pan Kitapevi Yayınları. Ankara.

Rachman D., Mescon M., Bovee C. L., Thill J. V. (1993). *Business Today*. New York: McGraw-Hill Inc.

Manasse, L.A. (1984) *Principals as leaders of High- Performing Systems, Educational Leadership*.

Sabuncuoğlu, Z. TÜZ, M.(2008). *Örgütsel Psikoloji*, Bursa: Alfa Aktüel Basım Yayın.

Selimoğlu, Ö. G. E., & Yılmaz, Ö. G. H. B. (2009). *Hizmet İçi Eğitimin Kurum Ve Çalışanlar Üzerine Etkileri*. Paradoks, Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi, (e-dergi), <http://www.paradoks.org>, ISSN 1305-7979, Yıl:5 Sayı:1 (Ocak-2009)

Sevgi, A. (2003) “*Nasıl Bir Müzik Öğretmeni?*”, *Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu*’na Sunulan Bildiri, Malatya, 30-31 Ekim 2003, ss.65-68.

Smith, W.F. , Andrevvs, R.L. (1989) *Instructional Leadership, Association for supervision and Curriculum Development*.

Şişman, M. (2013) *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*. Ankara: Pegem A.

Şişman, M. (2002). *Öğretim Liderliği*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Taymaz, H. (2011). *Okul Yönetimi*. Ankara: Pegem A.

Uçan, A. (1994). *Müzik eğitimi*, Ankara: Say Yayınları, s. 16.

Umuzdaş, S. & Levent, A. (2012). *Müzik öğretmenlerinin ilköğretim müzik dersi işleyişine yönelik görüşleri*. YTÜ Eğitim Fakültesi Dergisi, 9(1), 56-73.

Yakut, Ö., Çağlar, A. Karadağ, E. (2005). “*İlköğretim Okulu Müdürlerinin Öğretmenler Tarafından Algılanan Kişilik Özellikleri Ve Liderlik Davranışları Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi*” Ege Eğitim Dergisi 2005 (6) 1: 61-80. İzmir.

Yazıcı, T. (2009). *İlköğretim Müzik Dersinin Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunların, Öğretmen Görüşleri Açısından Değerlendirilmesi (Trabzon İli Örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.

Yıldız, G. (2002). *İlköğretimde Müzik Öğretimi (Birinci Kademe)*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Zel, U. (2011). *Kişilik ve Liderlik*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

EKLER

EK A:

Sayın Okul Müdürüm,
Bu ölçek formu, bir yüksek lisans çalışması için veri toplamak amacıyla düzenlenmiştir. Verdiğiniz yanıtlar hiçbir kişi veya kurumla paylaşılmayacaktır. Lütfen araştırmanın amacına ulaşabilmesi için soruların tümünü içtenlikle ve dikkatli olarak cevaplamaya gayret ediniz. Ölçek formuna adınızı ve soyadınızı yazmayınız. İlginiz ve yardımlarınız için teşekkür ederim.

Prof. Dr. Nesrin KALE

Danışman

Ertunç AKSAN

Yüksek Lisans Öğrencisi

Kişisel Bilgi Formu

Bu bölümde sizlere ait kişisel bilgiler ile ilgili sorular yer almaktadır. Her soruya ilişkin seçeneklerden size uygun olan kutucuğu işaretleyiniz.

Cinsiyetiniz	☐ kadın	☐ erkek		
Yaşınız	☐ 20-30	☐ 31-40	☐ 41-50	☐ 51 ve üzeri
Öğrenim Durumunuz	☐ yüksek okul	☐ lisans	☐ yüksek lisans	☐ doktora
Meslekteki Kıdem Yılıınız	☐ 0-7 yıl	☐ 8-15 yıl	☐ 16-24 yıl	☐ 25 ve üzeri
Görev Yaptığınız Okul Kademesi	☐ ilkokul	☐ ortaokul	☐ lise	

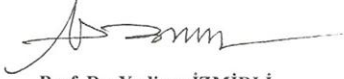
Cümleleri okuduktan sonra lütfen, size en uygun olan seçeneği (X) işareti ile işaretleyiniz.

	Tamamen katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç katılmıyorum
1. Okul müdürü, müzik dersleri için bir müzik sınıfı sağlar.					
2. Okul müdürü, müzik dersleri için gerekli teknik araç-gereci (bilgisayar, tepegöz, projeksiyon vb.) sağlar.					
3. Okul müdürü, müzik dersleri için gerekli müzik aletlerini (org, bağlama, ritim çalgıları vb.) sağlar.					
4. Okul müdürü, yapılacak müzik etkinlikleri için teknik araç-gereç (mikrofon, ses sistemi cihazları vb.) desteğini sağlar.					
5. Okuldaki eksikliklerin giderilmesinde öncelik, başka derslerindir.					
6. müzik öğretmeni karşılaştığı mesleki sorunları okul müdürüyle paylaşabilir.					
7. Okul müdürü, müzik öğretmeninın karşılaştığı sorunları çözer.					
8. Okul müdürü, müzikle ilgili etkinliklerde müzik öğretmeninın istek, görüş ve önerilerine başvurur.					
9. Okul müdürü, tören ve kutlamalarla ilgili alınan kararlara müzik öğretmeninın katılmasını sağlar.					
10. Okul müdürü, müzik dersini gerekli görür.					
11. Okul müdürünün müzik dersine ilişkin tutumu öğrencileri etkiler.					
12. Okul müdürü, müziğe yetenekli öğrencilerin yönlendirilmesinde müzik öğretmenine yardımcı olur.					
13. Okul müdürü, öğrencilere müzik dersinin önemini vurgular.					
14. Okul müdürü, okul etkinliklerinde müzik öğretmeninın görev almasını destekler.					
15. Okul müdürünün müzik dersine ilişkin tutumu öğrenci velilerini etkiler.					
16. Okul müdürü, müzik öğretmeninın yaptığı çalışmalarını ödüllendirir.					
17. Okul müdürü, öğrenci velilerine müzik dersinin önemini vurgular.					
18. Okul müdürü, müzikle ilgili hizmet içi eğitim çalışmalarının duyurulmasına önem verir.					
19. Okul müdürü, müzikle ilgili hizmet içi eğitim çalışmalarına müzik öğretmeninın katılmasını destekler.					
20. Okul müdürü, müzik derslerinde müzik dışı konuların (test çözümü, sınav çalışması vb.) işlenmesine karşıdır.					

EK B:**Öğretimsel Liderlik Tutum Ölçeği Maddelerinin Güvenirlik Katsayıları**

Madde No	Madde Toplam Korelasyonları	Cronbach Alpha
1	,63	,913
2	,74	,910
3	,51	,916
4	,47	,917
5	,65	,913
6	,66	,913
7	,65	,914
8	,57	,915
9	,48	,917
10	,61	,914
11	,24	,921
12	,79	,909
13	,74	,910
14	,18	,921
15	,38	,919
16	,51	,916
17	,81	,908
18	,65	,913
19	,64	,913
20	,48	,916

EK C: İzin Talep Dilekçesi

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ			THE REPUBLIC OF TURKEY İSTANBUL AYDIN UNIVERSITY	
REKTÖRLÜK				
Sayı : B.30.2.AYD.0.00.00-500/1117				<u>10.03.2015</u>
Konu : Ertunç AKSAN Anket Uygulaması Hk.				İstanbul
T.C. İSTANBUL VALİLİĞİ İSTANBUL İLİ BAĞCILAR İLÇESİ MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE				
<p>Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı İşletme Yönetimi Yüksek Lisans yapmakta olan Ertunç AKSAN, “OKUL MÜDÜRLERİNİN ÖĞRETİMSEL LİDERLİK TUTUMLARININ MÜZİK DERSLERİ UYGULAMALARINDA KARŞILAŞILAN SORUNLARA ETKİSİ” (İSTANBUL İLİ BAĞCILAR İLÇESİ ÖRNEĞİ) adlı tez çalışması gereği “Kişisel Bilgi Formu” , “Öğretimsel Liderlik Tutum Ölçeği” ile ilgili anketini İstanbul İli Bağcılar İlçesi Millî Eğitime bağlı devlet ilkokul, ortaokul, meslek, endüstri meslek ve mesleki teknik, Anadolu liselerinde yönetici ve öğretmenlerine uygulamak istemektedir.</p> <p>Adı geçen Yüksek lisans öğrencisine yapacağı anket çalışmaları için izin verilmesini saygı ile arz ederim.</p>				
 Prof. Dr. Yadigar İZMİRLİ Rektör				
<u>EKLER:</u>				
Ek.1 Dilekçe.				
Ek.2 Tez Önerisi				
Ek.3 Kişisel Bilgiler Formu				
Ek.4 Öğretimsel Liderlik Tutum Ölçeği				
Ek.5 Kurum Listesi				

EK D: İzin Dilekçesi

T.C
BAĞCILAR KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 91391998/730.08.03/3013876
Konu: Ertunç AKSAN (Anket)

19/03/2015

T.C. İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ

İlgi: 10/03/2015 tarih ve 500/1117 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ile " Okul Müdürlerinin Öğretimsel Liderlik Tutumlarının Müzik Derleri Uygulamalarında Karşılaşılan Sorunlara Etkisi" tez konusu hakkında, Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı İşletme Yönetimi Yüksek Lisans Programı öğrencisi Ertunç AKSAN tarafından yapılmak üzere anket izin onayı istenmiştir.

İlgili öğrenciniz ilgi yazı ekin listede belirtilen okullarda 04/02/2015 tarihinden itibaren anket düzenlemiştir.

Bilgilerinizi arz ve rica ederim.

Mustafa YILMAZ
İlçe Milli Eğitim Müdürü

Güneşli Mahallesi vOkul Sokak no:6 Bağcılar-İSTANBUL
Elektronik Ağ: Bagcilar.meb.gov.tr
e-posta: Bagcilar34@mcb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Mehmet GARİP (Şb.Md)
Tel: (0 212) 474 30 76-77
Faks: (0 312) 474 30 38

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden24b5-c4a2-38e1-8d40-0ebb kodu ile teyit edilebilir.

EK E: Bağcılar İlçesinde Bulunan Eğitim Kurumları

BAĞCILAR MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE BAĞLI OKULLAR LİSTESİ	
Nermin Bilimli İlkokulu	İSTANBUL - BAĞCILAR - Abdurrahman - Nermin Bilimli İlkokulu
Nermin Bilimli Teknik Ve Endüstri Meslek Lisesi	İSTANBUL - BAĞCILAR - Abdurrahman Ve Nermin Bilimli Teknik Ve Endüstri Meslek Lisesi
Abdurrahman - Nermin Bilimli Anaokulu	İSTANBUL - BAĞCILAR - Abdurrahman-Nermin Bilimli Anaokulu
Akyiğit Ortaokulu	İSTANBUL - BAĞCILAR - Akyiğit Ortaokulu
Kadırcıoğlu Kız Teknik Ve Meslek Lisesi	İSTANBUL - BAĞCILAR - Alaattin-Nilüfer Kadırcıoğlu Kız Teknik Ve Meslek Lisesi
Anafartalar İlkokulu	İSTANBUL - BAĞCILAR - Anafartalar İlkokulu
Arif Nihat Asya İlkokulu	İSTANBUL - BAĞCILAR - Arif Nihat Asya İlkokulu
Aşık Veysel Ortaokulu	İSTANBUL - BAĞCILAR - Aşık Veysel Ortaokulu
Aşkaleli İbrahim Polat Ortaokulu	İSTANBUL - BAĞCILAR - Aşkaleli İbrahim Polat Ortaokulu
Atatürk İlkokulu	İSTANBUL - BAĞCILAR - Atatürk İlkokulu
Atatürk Ortaokulu	İSTANBUL - BAĞCILAR - Atatürk Ortaokulu
Aydın Doğan Anadolu Sağlık Meslek Lisesi	İSTANBUL - BAĞCILAR - Aydın Doğan Anadolu Sağlık Meslek Lisesi
Bağcılar Ahi Evren Anadolu İmam Hatip Lisesi	İSTANBUL - BAĞCILAR - Bağcılar Ahi Evren Anadolu İmam Hatip Lisesi
Bağcılar Akşemsettin Anadolu Lisesi	İSTANBUL - BAĞCILAR - Bağcılar Akşemsettin Anadolu Lisesi
Bağcılar Anadolu Lisesi	İSTANBUL - BAĞCILAR - Bağcılar Anadolu Lisesi
Bağcılar Gaziosmanpaşa İlkokulu	İSTANBUL - BAĞCILAR - Bağcılar Gaziosmanpaşa İlkokulu
Bağcılar Gaziosmanpaşa Ortaokulu	İSTANBUL - BAĞCILAR - Bağcılar Gaziosmanpaşa Ortaokulu
Bağcılar İbni Sina Anadolu Lisesi	İSTANBUL - BAĞCILAR - Bağcılar İbni Sina Anadolu Lisesi
Bağcılar İlkokulu	İSTANBUL - BAĞCILAR - Bağcılar İlkokulu
Bağcılar İmam Hatip Lisesi	İSTANBUL - BAĞCILAR - Bağcılar İmam Hatip Lisesi
Bağcılar Kız Teknik Ve Meslek Lisesi	İSTANBUL - BAĞCILAR - Bağcılar Kız Teknik Ve Meslek Lisesi
Bağcılar Lokman Hekim Özel Eğitim Uygulama Merkezi	İSTANBUL - BAĞCILAR - Bağcılar Lokman Hekim Özel Eğitim Uygulama Merkezi
Bağcılar Otocenter Ticaret Meslek Lisesi	İSTANBUL - BAĞCILAR - Bağcılar Otocenter Ticaret Meslek Lisesi
Bağcılar Rehberlik Ve Araştırma Merkezi	İSTANBUL - BAĞCILAR - Bağcılar Rehberlik Ve Araştırma Merkezi
Bağcılar Teknik Ve Endüstri Meslek Lisesi	İSTANBUL - BAĞCILAR - Bağcılar Teknik Ve Endüstri Meslek Lisesi
Bağcılar Ticaret Meslek Lisesi	İSTANBUL - BAĞCILAR - Bağcılar Ticaret Meslek Lisesi
Bağcılar Yunus Emre Ticaret Meslek Lisesi	İSTANBUL - BAĞCILAR - Bağcılar Yunus Emre Ticaret Meslek Lisesi
Barbaros Anadolu Lisesi	İSTANBUL - BAĞCILAR - Barbaros Anadolu Lisesi
Cumhuriyet İlkokulu	İSTANBUL - BAĞCILAR - Cumhuriyet İlkokulu
Cumhuriyet Ortaokulu	İSTANBUL - BAĞCILAR - Cumhuriyet Ortaokulu
Dede Korkut İlkokulu	İSTANBUL - BAĞCILAR - Dede Korkut İlkokulu
Dr Cemil - Fevziye Özkaya İlkokulu	İSTANBUL - BAĞCILAR - Dr Cemil - Fevziye Özkaya İlkokulu
Dr Cemil - Fevziye Özkaya Ortaokulu	İSTANBUL - BAĞCILAR - Dr Cemil - Fevziye Özkaya Ortaokulu
Dr. Kemal Naci Ekşi Anadolu Lisesi	İSTANBUL - BAĞCILAR - Dr. Kemal Naci Ekşi Anadolu Lisesi
Dündar Uçar Teknik Ve Endüstri Meslek Lisesi	İSTANBUL - BAĞCILAR - Dündar Uçar Teknik Ve Endüstri Meslek Lisesi
Evren İlkokulu	İSTANBUL - BAĞCILAR - Evren İlkokulu
Fatih İlkokulu	İSTANBUL - BAĞCILAR - Fatih İlkokulu
Fatih Ortaokulu	İSTANBUL - BAĞCILAR - Fatih Ortaokulu
Fürüzan Sadıkoğlu İlkokulu	İSTANBUL - BAĞCILAR - Fürüzan Sadıkoğlu İlkokulu
Fürüzan Sadıkoğlu Ortaokulu	İSTANBUL - BAĞCILAR - Fürüzan Sadıkoğlu Ortaokulu
Gaspıralı İsmail İlkokulu	İSTANBUL - BAĞCILAR - Gaspıralı İsmail İlkokulu
Gazi Kız Teknik Ve Meslek Lisesi	İSTANBUL - BAĞCILAR - Gazi Kız Teknik Ve Meslek Lisesi
Güneşli İlkokulu	İSTANBUL - BAĞCILAR - Güneşli İlkokulu
Güneşli Ortaokulu	İSTANBUL - BAĞCILAR - Güneşli Ortaokulu
Halk Eğitim Merkezi	İSTANBUL - BAĞCILAR - Halk Eğitim Merkezi
Hasan Kağnıcı İlkokulu	İSTANBUL - BAĞCILAR - Hasan Kağnıcı İlkokulu
Hayreddin Karaman Kız İmam Hatip Lisesi	İSTANBUL - BAĞCILAR - Hayreddin Karaman Kız İmam Hatip Lisesi
Hızır Reis İmam Hatip Ortaokulu	İSTANBUL - BAĞCILAR - Hızır Reis İmam Hatip Ortaokulu
Hikmet Nazif Kurşunoğlu Kız Teknik Ve Meslek Lisesi	İSTANBUL - BAĞCILAR - Hikmet Nazif Kurşunoğlu Kız Teknik Ve Meslek Lisesi
Hoca Ahmet Yesevi Ortaokulu	İSTANBUL - BAĞCILAR - Hoca Ahmet Yesevi Ortaokulu
İçdaş İlkokulu	İSTANBUL - BAĞCILAR - İçdaş İlkokulu
İnönü İlkokulu	İSTANBUL - BAĞCILAR - İnönü İlkokulu
İnönü Ortaokulu	İSTANBUL - BAĞCILAR - İnönü Ortaokulu
İsa Yusuf Alptekin İlkokulu	İSTANBUL - BAĞCILAR - İsa Yusuf Alptekin İlkokulu
İstanbul Ticaret Odası İlkokulu	İSTANBUL - BAĞCILAR - İstanbul Ticaret Odası İlkokulu
İstiklal İlkokulu	İSTANBUL - BAĞCILAR - İstiklal İlkokulu

İSTANBUL - BAĞCILAR - İstiklal Ortaokulu
İSTANBUL - BAĞCILAR - İstoç İlkokulu
İSTANBUL - BAĞCILAR - İstoç Ortaokulu
İSTANBUL - BAĞCILAR - İ.t.o. Özel Eğitim Uygulama Merkezi I. Kademe
İSTANBUL - BAĞCILAR - Kadir Kuş İmam Hatip Ortaokulu
İSTANBUL - BAĞCILAR - Karacaoğlan İlkokulu
İSTANBUL - BAĞCILAR - Kazım Karabekir Ortaokulu
İSTANBUL - BAĞCILAR - Kirazlı İlkokulu
İSTANBUL - BAĞCILAR - Koca Yusuf İlkokulu
İSTANBUL - BAĞCILAR - Kocaragıpça İlkokulu
İSTANBUL - BAĞCILAR - Kurtdereli Mehmet İlkokulu
İSTANBUL - BAĞCILAR - Mahmutbey İlkokulu
İSTANBUL - BAĞCILAR - Mahmutbey Lisesi
İSTANBUL - BAĞCILAR - Mahmutbey Ortaokulu
İSTANBUL - BAĞCILAR - Malazgirt Ortaokulu
İSTANBUL - BAĞCILAR - Massit Mesleki Eğitim Merkezi
İSTANBUL - BAĞCILAR - Mehmet Akif Ersoy İlkokulu
İSTANBUL - BAĞCILAR - Mehmet Niyazi Altuğ Anadolu Lisesi
İSTANBUL - BAĞCILAR - Mevlana Anaokulu
İSTANBUL - BAĞCILAR - Milli Eğitim Vakfı 60 Yıl Uçanevler Ortaokulu
İSTANBUL - BAĞCILAR - Mimar Sinan Anaokulu
İSTANBUL - BAĞCILAR - Münir Nurettin Selçuk Ortaokulu
İSTANBUL - BAĞCILAR - Necip Fazıl Kısakürek Ortaokulu
İSTANBUL - BAĞCILAR - Nene Hatun İlkokulu
İSTANBUL - BAĞCILAR - Nevin - Mehmet Bilginer İlkokulu
İSTANBUL - BAĞCILAR - Nevin - Mehmet Bilginer Ortaokulu
İSTANBUL - BAĞCILAR - Orhangazi Anadolu İmam Hatip Lisesi
İSTANBUL - BAĞCILAR - Osmangazi Teknik Ve Endüstri Meslek Lisesi
İSTANBUL - BAĞCILAR - Peyami Safa Ortaokulu
İSTANBUL - BAĞCILAR - Ragıp Akın İlkokulu
İSTANBUL - BAĞCILAR - Sancaktepe Eğitim Uygulama Okulu Ve İş Eğitim Merkezi
İSTANBUL - BAĞCILAR - Sancaktepe İlkokulu
İSTANBUL - BAĞCILAR - Sancaktepe Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi (Okulu)
İSTANBUL - BAĞCILAR - Sancaktepe Özel Eğitim Uygulama Merkezi I. Kademe
İSTANBUL - BAĞCILAR - Sancaktepe Özel Eğitim Uygulama Merkezi II. Kademe
İSTANBUL - BAĞCILAR - Sebahattin Zaim İmam Hatip Ortaokulu
İSTANBUL - BAĞCILAR - Selahattin Eyyubi İmam Hatip Lisesi
İSTANBUL - BAĞCILAR - Şükrü Savaşeri İlkokulu
İSTANBUL - BAĞCILAR - Tiryaki Hasânpaşa İlkokulu
İSTANBUL - BAĞCILAR - Türk - İsveç Kardeşlik İlkokulu
İSTANBUL - BAĞCILAR - Üsküp İlkokulu
İSTANBUL - BAĞCILAR - Vakıflar Ortaokulu
İSTANBUL - BAĞCILAR - Vali Cahit Bayar İlkokulu
İSTANBUL - BAĞCILAR - Yavuz Selim İlkokulu
İSTANBUL - BAĞCILAR - Yavuz Selim Ortaokulu
İSTANBUL - BAĞCILAR - Yavuz Sultan Selim Lisesi
İSTANBUL - BAĞCILAR - Yeşilbağ Adnan Ötügen Ortaokulu
İSTANBUL - BAĞCILAR - Zeynep Bedia Kılıçoğlu İlkokulu
İSTANBUL - BAĞCILAR - Zeynep Bedia Kılıçoğlu Ortaokulu
İSTANBUL - BAĞCILAR - Ziya Gökalp Ortaokulu
İSTANBUL - BAĞCILAR - Zübeyde Hanım Anaokulu

ÖZGEÇMİŞ

Adı-Soyadı : Ertunç AKSAN

Doğum Tarihi ve Yeri: 15.12.1984 Ankara

E-posta : ertuncaksan@gmail.com

ÖĞRENİM DURUMU:

Lisans: 2008, İnönü Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik bölümü.

Tezsiz Yüksek lisans 2009: Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Öğretmenliği Programı.

ÖDÜLLER:

Başarı Belgesi, 2011 (MEB)